

Studenti a absolventi vysokých škol v České republice 2023

Analytická část

Obsah

1. Studenti vysokých škol	2
Shrnutí	2
1.1 Celkový přehled	4
1.2 Rozdíly mezi studenty (muži) a studentkami (ženami)	16
1.3 Rozdíly mezi studenty české a cizí státní příslušnosti	20
1.4 Rozdíly mezi studenty veřejných a soukromých vysokých škol	23
1.5 Rozdíly mezi studenty jednotlivých skupin oborů vzdělávání	26
1.6 Rozdíly mezi studenty dle kraje trvalého bydliště	29
2. Studenti poprvé zapsaní do studia a absolventi	35
Shrnutí	35
2.1 Vývoj počtu poprvé zapsaných studentů a absolventů	36
2.2 Vývoj počtu poprvé zapsaných studentů dle skupin oborů	42
2.3 Vývoj počtu absolventů dle skupin oborů	45

1. Studenti vysokých škol

Shrnutí

V období mezi roky 2001 až 2010 se počet **studentů veřejných a soukromých** vysokých škol v České republice téměř zdvojnásobil. Následně začal klesat až na 288 574 v roce 2019; mezi roky 2010 a 2019 tak poklesl o 27,1 %. Poté zaznamenal opět mírný růst a v roce 2023 čítal 308 640 studentů.

Podíl studentů studujících **veřejnou** vysokou školu ze všech studentů veřejných a soukromých vysokých škol činí od roku 2020 cca 91 % a podíl studentů soukromých škol se v posledních čtyřech letech (tj. 2020–2023) pohyboval mezi 9,2 % a 9,4 %. Co se týče starších údajů, pak platí, že mezi studenty populačně silných ročníků je o něco vyšší podíl těch v soukromých školách.

Spolu s růstem celkového počtu studentů vysokých škol v první dekádě 21. století rostl též **podíl studentů vysokých škol ve věku 20–29 let bydlících v České republice** z celkového počtu obyvatel České republiky ve věku 20–29 let, a sice z 9 % v roce 2001 na 19,5 % v roce 2011. Poté se do roku 2018 tento podíl mírně snížil na 16,5 % a do roku 2021 naopak zvýšil na 18,7 %. V roce 2022 mírně poklesl na 18,3 %, v posledním sledovaném roce však již opět vzrostl na 18,9 %.

Podíl žen studujících vysokou školu ve skupině žen s trvalým bydlištěm v ČR ve věku 20–29 let činil v roce 2023 celkem 21,2 %, **mezi muži** byl tento podíl o 4,7 procentního bodu nižší (16,5 %). V období mezi roky 2009 a 2022 si přitom **podíl mužů a podíl žen** studujících vysokou školu ze všech mužů, resp. žen ve věku 20–29 let s trvalým bydlištěm v ČR udržoval **rozestup** o 5–6 procentních bodů.

Podíl **studentů cizí státní příslušnosti** se od roku 2001 zvýšil ze 4,3 % na 18 % v letech 2022 i 2023. Celkem studovalo v roce 2023 na některé z vysokých škol v České republice 55 493 cizinců. Nejvyšší podíl tvoří dlouhodobě Slovinci (39,3 % ze všech cizinců), s odstupem pak následovali studenti z Ukrajiny (12,2 %), Ruské federace (11,3 %) a Kazachstánu (5,4 %). V roce 2023 bylo přitom na vysokých školách v ČR poprvé za posledních dvacet let **více ukrajinských než ruských studentů**. Z celkového počtu studentů tvořili ukrajinští studenti 2,2 % a ruští 2,0 %. Podíl ukrajinských studentů ze všech studentů za poslední dva roky (tj. mezi 31. 12. 2021 a 31. 12. 2023) vzrostl o 0,8 p.b., naopak podíl ruských studentů se o 0,7 p.b. snížil.

V roce 2023 studovaly tři pětiny studentů vysokých škol v ČR bakalářské studijní programy (61,0 %), desetina dlouhé magisterské programy (11 %), necelá čtvrtina magisterské navazující programy (22,3 %) a 6,4 % doktorské programy. Ze žen studentek i mužů studentů studovaly v roce 2023 **bakalářské** obory tři pětiny (59,7 %, resp. 62,7 %) a více než pětina pak obory **navazující magisterské** (22,6 %, resp. 22 %). **Dlouhé magisterské** obory pak studovalo 13,3 % žen studentek oproti 8,1 % mužů studentů. Muži zase častěji než ženy pokračovali ve studiu na **doktorské úrovni** (7,9 % oproti 5,2 %). Zároveň je **více doktorandů** mezi cizinci, kteří u nás studují (10,1 %) než mezi Čechy (5,6 %) a mezi studenty veřejných škol (7,0 %) než škol soukromých (0,3 %). Z různých skupin oborů vzdělávání pak nejvíce doktorandů najdeme mezi studenty **přírodních věd, matematiky a statistiky** (pětinu). Přitom mezi studenty mužského pohlaví, mezi cizinci, studenty veřejných škol a studenty přírodovědných oborů najdeme také vyšší podíl těch v **prezenčním studiu**.

Mezi roky 2001 a 2009 se postupně zvyšoval podíl studentů **ve věku 25 let a více** ze všech studentů a celkově stoupl z 24,6 % na 35,7 %. V dalších letech osciloval kolem jedné třetiny a od roku 2017 pomalu klesal ze 34,4 % na 28,9 % v roce 2023. Obdobně podíl **studentů v jiném než denním studiu** stoupal mezi lety 2001 a 2009, konkrétně z 18 % na 29,9 %, a poté do roku 2023 klesl na 19,1 %.

V roce 2023 byl nejvyšší počet studentů zapsaný do skupiny oborů **Obchod, administrativní a právo** (62 146) a nejnižší naopak do skupiny oborů **Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství** (11 438). Přitom **za posledních pět let** (2018 – 2023) došlo pouze u dvou skupin oborů k **úbytku** počtu studentů. Byla jí **Technika, výroba a stavebnictví** s úbytkem studentů o pětinu, a **Společenské vědy**,

žurnalistika a informační vědy s úbytkem o 4,9 %. Naopak k nejméně výraznějšímu **nárůstu** došlo v relativním vyjádření v oborech z oblasti **Přírodní vědy, matematika a statistika** (o 28,2 %), **Vzdělávání** (o 23,6 %), **Informační a komunikační technologie** (o 22,3 %) a **Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky** (o 19,2 %).

V roce 2021 tak poprvé za 20 let zaznamenaly **technické obory** o něco nižší počet studentů (38 542) než obory ze skupiny **Zdravotní a sociální péče** (39 365) a v roce 2022 převýšil počet studentů **vzdělávacích oborů** počet studentů technických oborů, a sice o 536 studentů. V roce 2023 již studovalo zdravotnické obory o 13,1 % studentů více než obory s oblasti techniky, výroby a stavebnictví, vzdělávací obory pak studovalo cca o 3,7 % studentů více než obory technické.

Zároveň lze konstatovat, že celkově za posledních **pět let** o 28,2 % přibylo studentů oborů **přírodních věd, matematiky a statistiky** a o 19,7 % ubylo studentů **technických věd, výroby a stavebnictví**.

Pokud svůj pohled omezíme na studenty **české státní příslušnosti**, první tři příčky co do počtu studentů obsadily obory z oblasti **Obchod, administrativa a právo** (50,3 tisíce), **Vzdělávání a výchova** (37,1 tisíce) a **zdravotnické** obory (32,2 tisíce). Až poté následují obory z oblasti Technika, výroba a stavebnictví. Přitom v roce 2022 došlo téměř k vyrovnání počtu českých studentů **technických oborů** (31,2 tisíce) a **zdravotnických oborů** (31,1 tisíce) a v roce 2023 již bylo o 1 318 více českých studentů zdravotních než technických oborů. **Vzdělávací obory** se na druhé příčce v pomyslném žebříčku drží již od roku 2021. V roce 2023 si tak již získaly nad obory technickými náskok o 6 175 českých studentů, oproti oborům zdravotnickým pak měly o 4 857 českých studentů více. Ve skupině českých studentů také na rozdíl od celkového ukazatele převažuje zájem o **přírodní vědy, matematiku a statistiku** nad zájmem o studium o obory z oblasti informačních a komunikačních technologií (o 1 874 studentů).

Srovnáme-li zájem Čechů a cizinců o jednotlivé obory, pak cca pětina studentů Čechů (19,9 %) i studentů cizí státní příslušnosti (21,3 %) studovala obory z oblasti **Obchod, administrativa a právo**. U **Čechů** se však na druhém místě umístily **vzdělávací obory** (14,7 %), na třetím místě **zdravotnické** obory (12,7 %) a na čtvrtém **technické** obory (12,2 %). U **cizinců** obsadily druhé místo **zdravotnické obory** (16,7 %), třetí místo pak zaujaly **informační a komunikační technologie** (14,4 %). Největší rozdíly najdeme v míře studia **vzdělávacích oborů** (mezi Čechy druhé nejčastější, mezi cizinci nejméně často studované) a **oborů z oblasti informačních a komunikačních technologií** (mezi cizinci třetí nejčastěji studované, mezi Čechy třetí nejméně často studované).

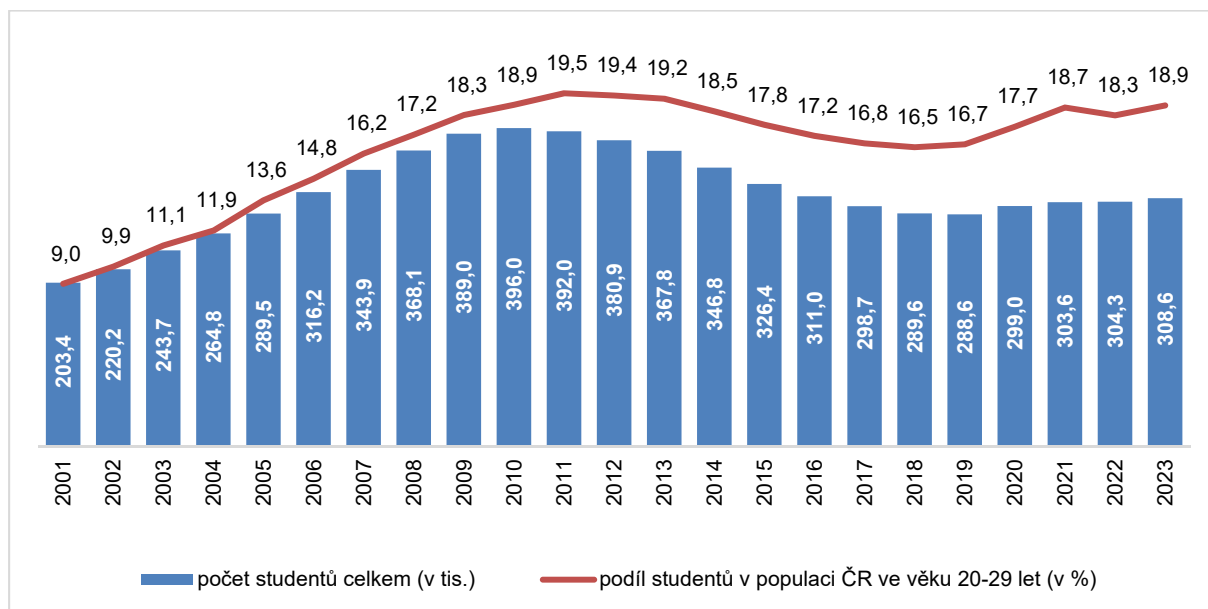
Také mezi **muži a ženami** existují rozdíly v rozložení studentů, resp. studentek do jednotlivých **skupin oborů vzdělávání**. V roce 2023 byla mezi studujícími muži i ženami pětina studentů, resp. studentek oborů ze skupiny **Obchod, administrativa a právo** (shodně 20,1 %). Zatímco však druhou a třetí příčku u žen obsadily obory **zdravotnické** (17,8 % studentek) a **vzdělávací** (17,0 %), mezi muži to byly skupiny oborů **technika, výroba a stavebnictví** (19,2 %) a **informační a komunikační technologie** (14,6 %). Ostatní obory si již u žen i mužů získaly o poznání menší zastoupení. Ženy nejméně často studovaly obory z oblasti informačních a komunikačních technologií (2,6 %), zemědělské, lesnické a veterinářské obory (4,2 %) a obory z oblasti služeb (4,5 %). Též u mužů byly mezi třemi nejméně často navštěvovanými zemědělské, lesnické a veterinářské obory (3,1 %) a obory z oblasti služeb (7,0 %), na předposlední příčce se však umístily obory zaměřené na vzdělávání a výchovu (6,5 %).

Z jiného úhlu pohledu lze říci, že ve skupině oborů **Vzdělávání a výchova** byl v roce 2023 nejen nejvyšší podíl žen (76,4 %), ale zároveň 97,6 % studentů tvořili občané České republiky, tj. nejvyšší podíl ze všech skupin oborů. Typickým studentem byla tedy žena české státní příslušnosti. Druhý nejnižší (10%) podíl cizinců byl ve skupině oborů **Služeb**. Druhou skupinou oborů s nejvyšším podílem žen byla skupina **zdravotnických oborů** (73,5 %) kde byl zároveň třetí nejvyšší podíl cizinců (22,3 %). Podobného podílu cizinců dosáhla také skupina oborů **přírodních věd, matematiky a statistiky** (22,7 %), která obsadila druhé místo. Nejvyšší podíl cizinců (téměř třetina) byl ve skupině oborů **informačních a komunikačních technologií**, která zároveň zaznamenala nejvyšší podíl mužů (82,1 %).

1.1 Celkový přehled

V letech 2001 až 2010 postupně a výrazně stoupal celkový počet **studentů** vysokých škol v České republice, a sice z 203 448 v roce 2001 na 395 982 v roce 2010. Celkově se tedy téměř zdvojnásobil. Poté začal klesat až na 288 574 v roce 2019; mezi lety 2010 a 2019 tak poklesl o 27 %. Poté zaznamenal opět mírný růst a v roce 2023 čítal 308 640 studentů – viz graf č. 1.1.

Graf 1.1 Studenti vysokých škol v Česku

Zdroj dat: MŠMT

V uvedených letech se rovněž měnil počet obyvatel České republiky. Graf č. 1.1 proto také ukazuje, jaký podíl obyvatel ČR ve věku 20–29 let, tedy ve věku obvyklém pro studium vysoké školy, v posledních 20 letech studoval na některé z vysokých škol v České republice.

Aby bylo zřejmé, jak velkou skupinu studentů vysokých škol v ČR zahrnujeme do tohoto ukazatele, jsou v tabulce č. 1.1 podíly studentů, kteří v uvedených letech bydleli v ČR a byli ve věku 20–29 let, ze všech studentů (tj. včetně studentů bydlících v zahraničí, studentů mladších než 20 let a starších než 29 let):

Tabulka 1.1 Podíl studentů ve věku 20–29 let na studentech vysokých škol v ČR celkem (v %)

	2003	2008	2013	2018	2019	2020	2021	2022	2023
celkem	75,1	69,9	70,6	66,7	65,7	65,0	64,8	64,7	64,9
ženy	74,0	69,9	70,3	67,1	66,0	65,3	65,1	65,1	65,2
muži	76,1	69,8	71,0	66,1	65,3	64,6	64,4	64,2	64,5

Zdroj dat: MŠMT

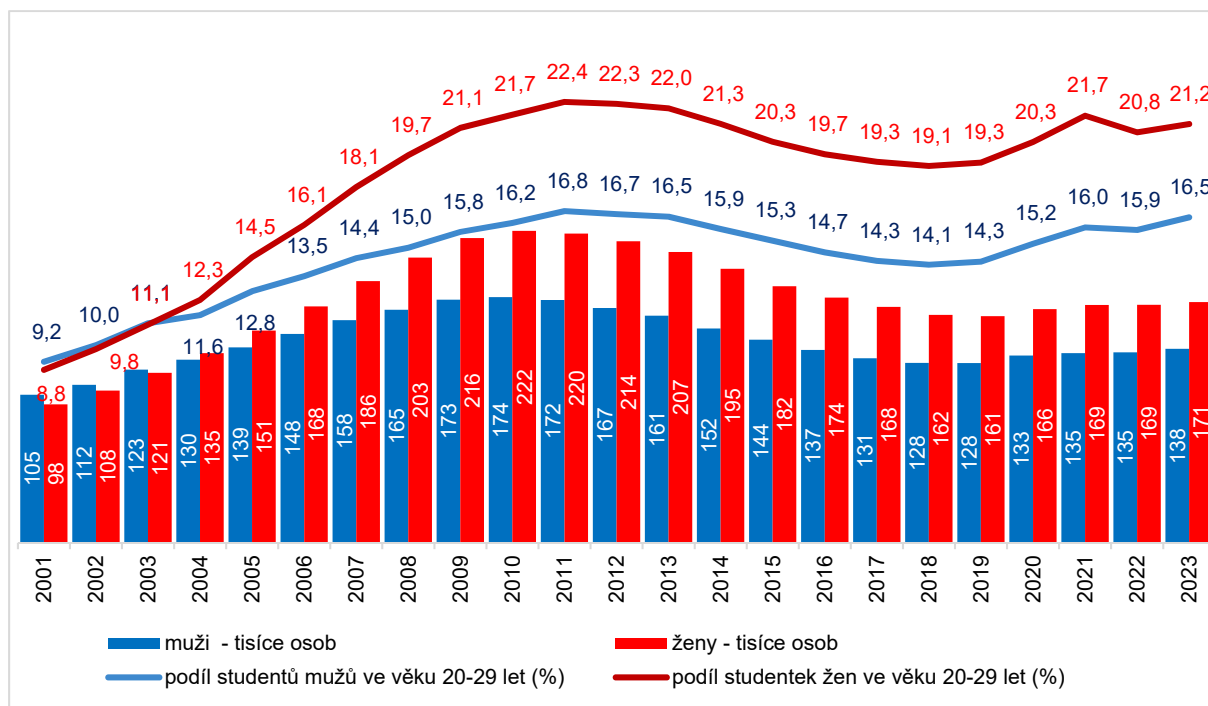
Tabulka ukazuje, že v roce 2023 bylo studentů ve věku 20-29 let ze všech studentů s trvalým pobytem v České republice 64,9 % a že od roku 2013 do roku 2020 podíl těchto mladších studentů klesal, poté se ustálil na 65 %. Zde lze poznamenat, že do věkového složení studentů se promítá více faktorů. Základní škola byla v letech 1979 až 1989 zkrácena na osm let, pak byla opět devítiletá, čímž se posunul možný nástup na vysokou školu o rok. O rok až dva roky se také může prodloužit věk při ukončení základní školy žákům s odkladem povinné školní docházky. Po roce 2001 byly dále zavedeny bakalářské studijní programy, což až do roku 2010 mělo za následek postupné zvyšování podílu studentů bakalářských oborů z 21,1 % až na 62,6 %. Z těchto programů lze přitom přejít přímo na trh práce, což některé studenty může motivovat k přerušení studia a doplnění magisterského vzdělání

později, příp. k pomalejšímu tempu studia vedle zaměstnání. Svou roli mohla sehrát i větší flexibilita zaměstnavatelů, příp. jejich větší podpora vzdělávání zaměstnanců, jakož i nové požadavky na kvalifikaci (např. pro učitele či zdravotní sestry), které motivují k doplnění vzdělání potřebného/užitečného pro vykonávání své profese v průběhu zaměstnání.

Přitom je možné poznamenat, že spolu s růstem celkového počtu studentů vysokých škol v první dekádě 21. století rostl též podíl studentů vysokých škol ve věku 20–29 let bydlících v České republice z celkového počtu obyvatel ČR ve věku 20–29 let, a sice z 9 % v roce 2001 na 19,5 % v roce 2011. Poté se do roku 2018 tento podíl mírně snížil na 16,5 % a do roku 2021 naopak zvýšil na 18,7 %. V roce 2022 mírně poklesl na 18,3 %, v posledním sledovaném roce však již opět vzrostl na 18,9 % - viz graf č. 1.1. Poznamenejme ještě, že úbytek absolutního počtu studentů vysokých škol ve druhé dekádě 21. století měl mj. na svědomí zejména celkový úbytek obyvatel ČR ve věku 20–29 let. Mezi lety 2010 a 2020 poklesl téměř o čtvrtinu (tj. o 23,6 %). Na pokles počtu studentů v roce 2022 mohla mít vliv válka na Ukrajině a příliv Ukrajinců (s převahou žen), kteří se u nás usídlili, ovšem nebyli hned připravení začít studovat vysokou školu. Mírný pokles podílu studujících obyvatel ČR ve věku 20-29 let za těchto okolností proto není překvapivý. V roce 2023 se situace již srovnala a podíl studujících obyvatel ČR ve věku 20-29 let mírně převýšil podíl z roku 2021.

Tabulka č. 1.1 také ukazuje podíl žen, resp. mužů ve věku 20–29 let s trvalým bydlištěm v ČR ze všech žen, resp. mužů studujících vysokou školu. Mezi ženami byl v roce 2023 tento podíl o necelý procentní bod vyšší (65,2 %) než u mužů (64,5 %). Podstatně více se lišil podíl studujících mužů ze všech mužů ve věku 20-29 let s trvalým bydlištěm v ČR (16,5 %) a podíl studujících žen ze všech žen ve věku 20-29 let s trvalým bydlištěm v ČR (21,2 %). Přitom v roce 2003 se muži a ženy v tomto podílu nelišili (11,1 %) a v předchozích letech byl dokonce nepatrně vyšší u mužů (v roce 2001 tvořil 9,2 % oproti 8,8 %). Maximálních hodnot pak dosáhly podíly žen, resp. mužů ve věku 20-29 let studujících vysokou školu v ČR ze všech žen, resp. mužů ve věku 20-29 let v roce 2011 (22,4 % u žen, resp. 16,8 % u mužů). Více viz graf č. 1.2.

Graf 1.2 Studenti vysokých škol v Česku podle pohlaví

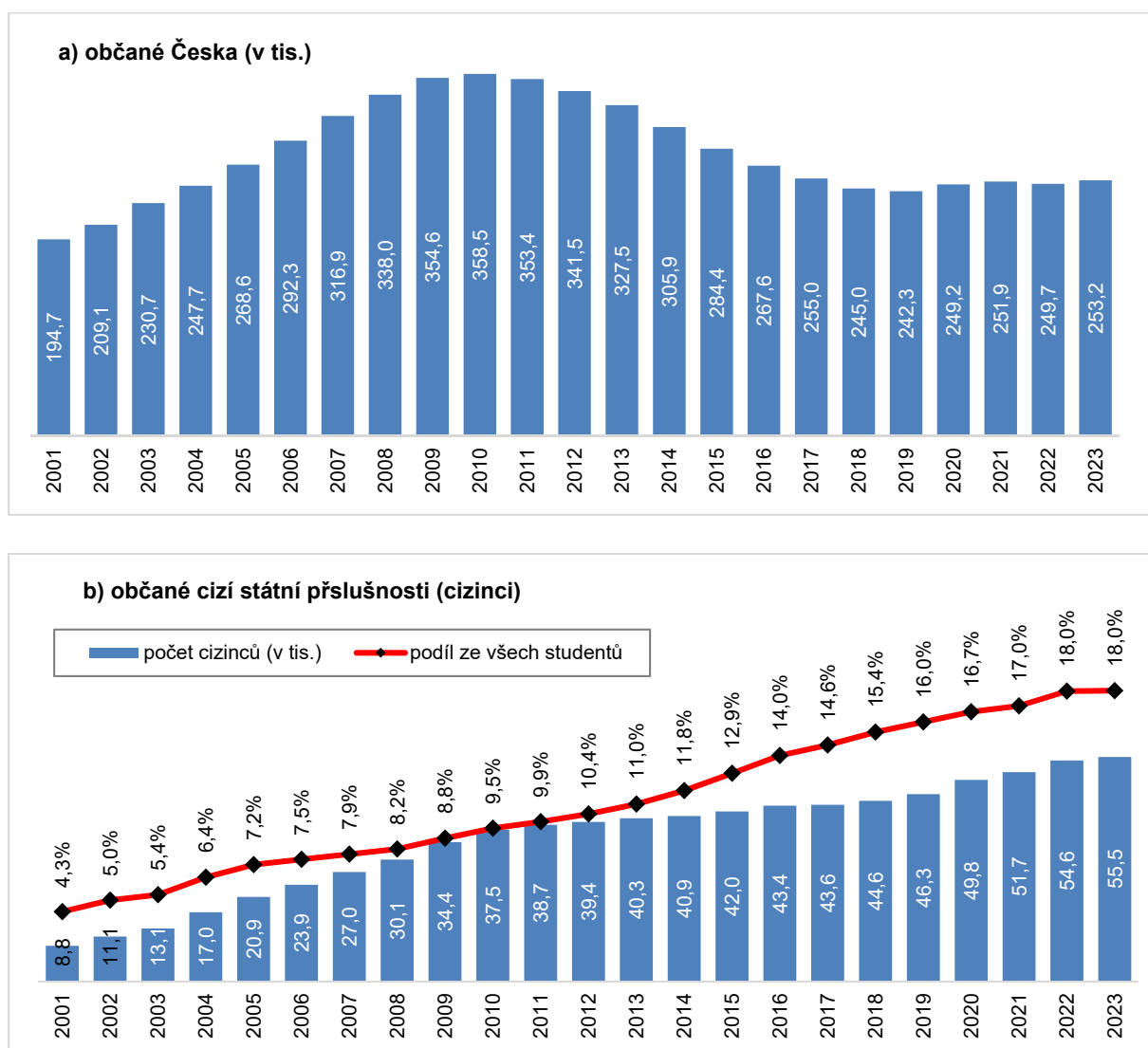
Zdroj dat: MŠMT

Výše bylo uvedeno, že mezi roky 2021 a 2022 se podíl studujících vysokou školu mezi obyvateli ČR ve věku 20-29 let snížil z 18,7 % na 18,3 %. V grafu 1.2 si lze přitom všimnout, že podíl studujících žen

se snížil výrazněji než podíl studujících mužů. Jak již bylo výše naznačeno, zde mohla hrát roli skutečnost, že mezi prchajícími před válkou na Ukrajině ve věku 20-29 let bylo větší množství žen než mužů (viz informaci o přírůstku žen a mužů mezi obyvateli ČR daného věku výše) a tito noví obyvatelé České republiky se z jazykových a jiných důvodů nemuseli hned zapojovat do studia na vysoké škole. Mezi rokem 2022 a 2023 pak podíl studujících žen i mužů mezi ženami, resp. muži bydlícími v ČR ve věku 20-29 let opět vzrostl. Přitom výraznější nárůst byl zaznamenán mezi muži než mezi ženami. U mužů hodnota z roku 2023 dokonce o půl procentního bodu předčila hodnotu z roku 2021, kdežto u žen byla naopak o půl procentního bodu nižší.

Ve sledovaném období se postupně zvyšoval podíl **studentů cizí státní příslušnosti**, a sice ze 4,3 % v roce 2001 na 18,0 % v letech 2022 i 2023. Naopak podíl Čechů mezi studenty zaznamenal od roku 2001 setrvalý pokles. Absolutní počet cizinců se mezi roky 2022 a 2023 zvýšil o 1,6 %, absolutní počet Čechů pak o 1,4 %. Viz graf č. 1.3.

Graf 1.3 Studenti vysokých škol v Česku podle občanství

Zdroj dat: MŠMT

Celkem studovalo v roce 2023 na některé z vysokých škol v České republice 55 493 cizinců. Nejvyšší podíl tvoří dlouhodobě Slováci. V roce 2023 jich u nás studovalo celkem 21 798, což činilo 39,3 % ze všech cizinců. S odstupem pak následovali studenti z Ukrajiny (12,2 % z celku), Ruské

federace (11,3 % z celku) a Kazachstánu (5,4 % z celku) – viz tabulku č. 1.2. V roce 2023 bylo přítomno na vysokých školách v ČR poprvé za posledních dvacet let více ukrajinských než ruských studentů.

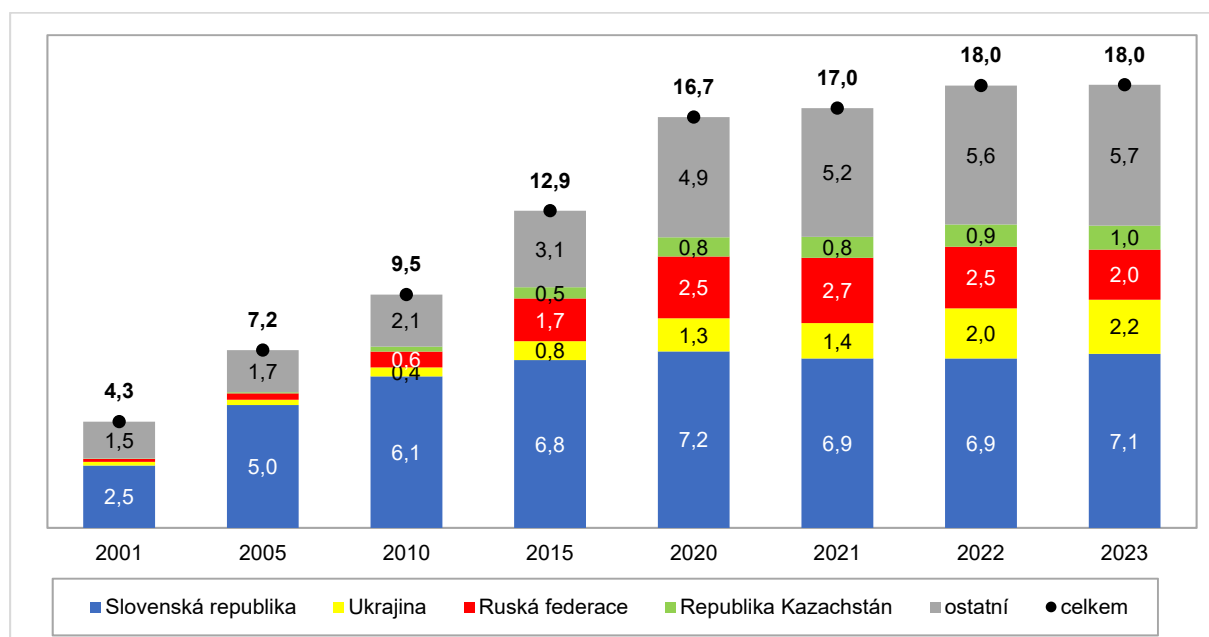
Tabulka 1.2 Studenti cizí státní příslušnosti na vysokých školách v Česku (2023)

Státní příslušnost	počet celkem	z toho studující program (v %)			
		bakalářský	magisterský	navazující magisterský	doktorský
Cizinci celkem	55 493	53,6	14,3	22,3	10,1
z toho země s více než 500 studenty v ČR:					
Slovenská republika	21 798	51,8	16,7	23,6	8,3
Ukrajina	6 780	79,2	4,4	12,7	3,7
Ruská federace	6 272	74,7	3,7	16,9	4,9
Republika Kazachstán	3 017	86,5	1,6	10,6	1,5
Indická republika	1 863	12,6	19,9	42,3	25,2
Běloruská republika	908	70,3	6,7	18,1	5,0
Italská republika	841	41,5	22,8	13,4	22,2
Spolková republika Německo	810	15,4	41,7	15,4	27,7
Vietnamská socialistická republika	710	62,4	2,1	16,1	19,4
Čínská lidová republika	634	40,9	1,7	36,4	21,1
Íránská islámská republika	612	12,4	49,3	10,1	28,3
Turecká republika	593	40,5	3,7	40,3	15,5
Bangladéšská lidová republika	512	32,0	2,3	63,1	2,5

Zdroj dat: MŠMT

Z tabulky je také patrné, že jen malé množství studentů z bývalého Sovětského svazu (tj. z Ukrajiny, z Ruské federace, Kazachstánu a Běloruska), jakož i z Bangladéše studovalo v roce 2023 doktorský studijní program (1,5 až 5,0 %). Oproti tomu mezi studenty z Íránu, Německa, Indie, Itálie a Číny studovala doktorský program více než pětina a téměř pětinu takových studentů najdeme též mezi těmi z Vietnamu (19,4 %). Graf č. 1.4 ještě ukazuje vývoj podílu studentů nejčastějších čtyř cizích státních příslušností z celkového počtu studentů vysokých škol (tj. cizinců i Čechů).

Graf 1.4 Podíl cizinců ze studentů vysokých škol v Česku celkem (v %)

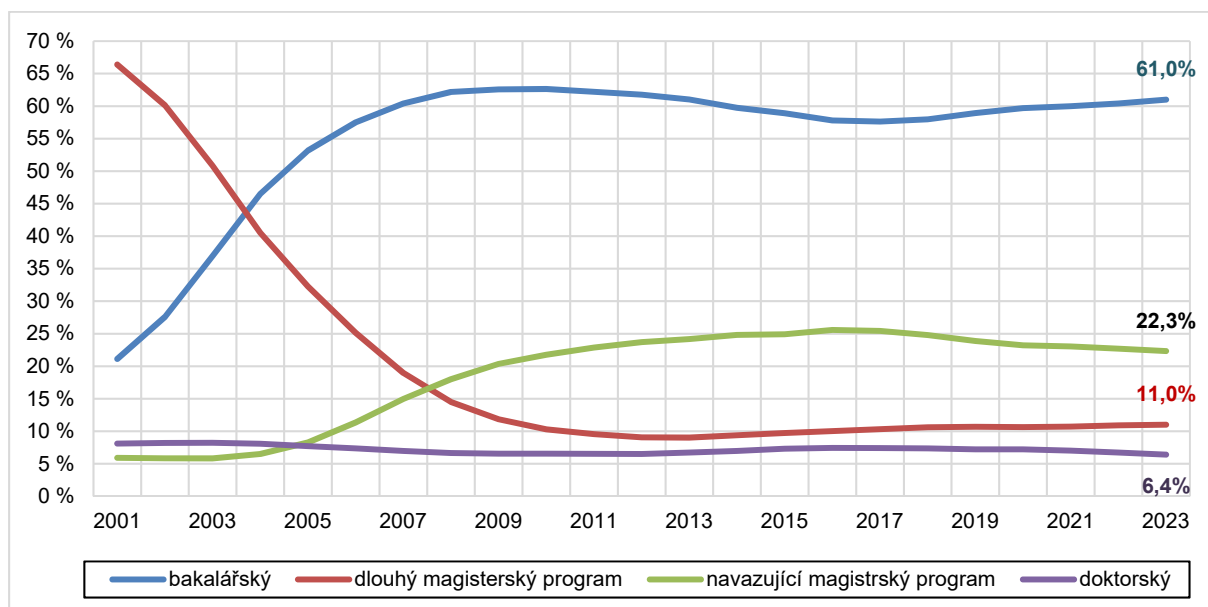

Zdroj dat: MŠMT

Při pohledu na graf je zejména patrné, že po soustavném růstu podílu studentů z **Ruské federace** jejich podíl mezi roky 2021 a 2022 poprvé nepatrně poklesl a mezi roky 2022 a 2023 se snížil o půl procentního bodu z 2,5 % na 2 % (jejich absolutní počet poklesl o téměř pětinu). Počet **ukrajinských studentů** se nejmórazněji zvýšil mezi roky 2021 a 2022 (o 41,9 %), rostl však po celou sledovanou dobu (tj. od roku 2001 do roku 2023). Mezi posledními dvěma roky se zvýšil o desetinu. V roce 2023 tak na našich vysokých školách bylo poprvé za posledních dvacet let více ukrajinských než ruských studentů. Mezi posledními dvěma roky vzrostl i počet studentů původem ze **Slovenska** (o 4,3 %) a z **Kazachstánu** (o 9,9 %), nepatrně i počet studentů z **jiných cizích zemí** (o 2,7 %). Přitom vyšší nárůst než o 50 studentů u nás z těchto „jiných“ zemí zaznamenal Vietnam (o 222 studentů), Bangladéš, (o 156 studentů), Turecko (o 83 studentů), Pákistán (o 69 studentů), Myanmarský svaz (o 56 studentů) a Indie (o 51 studentů).

Na vysokých školách je možné **studovat bakalářský, magisterský, navazující magisterský a doktorský studijní program**. V tomto ohledu lze konstatovat, že v roce 2023 studovaly tři pětiny studentů vysokých škol v ČR bakalářské studijní programy (61,0 %), desetina dlouhé magisterské programy (11 %), necelá čtvrtina magisterské navazující programy (22,3 %) a 6,4 % doktorské programy – viz graf č. 1.5. V první dekádě sledovaného období se výrazně snížil podíl studentů magisterských nenavazujících programů ve prospěch zejména studentů bakalářského a navazujícího magisterského programu. To souvisí s proměnou nabídky studijních programů (viz metodickou část výše v této zprávě). Podíl **studentů doktorského studia** se od počátku druhého tisíciletí příliš neměnil a od roku 2001 ve vlnách klesal a opět stoupal. Celkově se pohyboval se mezi 6,4 %, kterých dosáhl v posledním sledovaném roce 2023, a 8,2 % dosažených v letech 2002 a 2003. Lze si však všimnout, že od roku 2020 ubylo doktorandů o 8,4 %, zatímco celkový počet studentů se o 3,2 % zvýšil. Zároveň se od roku 2017 zvyšuje podíl studentů bakalářského a dlouhého magisterského studia na úkor studentů navazujícího magisterského studia. Na počet studentů v tom kterém programu má přitom mj. vliv i demografický vývoj (tj. počet osob ve věku typickém pro studium daného programu).

Graf 1.5 Studenti vysokých škol v Česku podle studijního programu (v %)

Zdroj dat: MŠMT

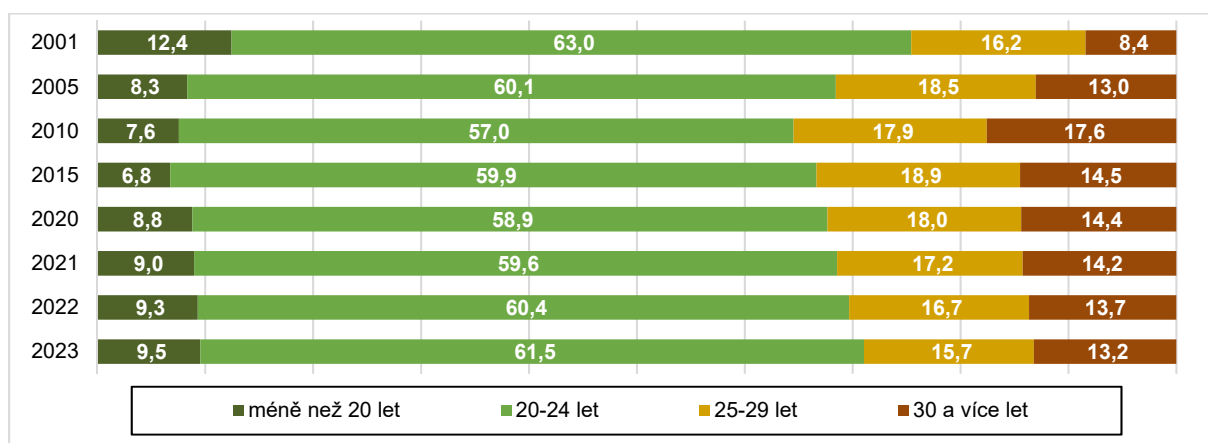
Pozn.: Součet podílů studentů navštěvujících jednotlivé studijní programy v jednom roce může být mírně vyšší než 100 %, protože jeden student může navštěvovat více studijních programů.

Pokud se jedná o **věkové složení**, mezi lety 2001 a 2009 se postupně zvyšoval podíl studentů ve věku 25 let a více ze všech studentů a celkově stoupl z 24,6 % na 35,7 %. V dalších letech osciloval kolem jedné třetiny a od roku 2017 pomalu klesal ze 34,4 % na 28,9 % v roce 2023.¹ Podíl studentů ve věku 30 a více let od roku 2020 nepatrně klesá, v roce 2020 jich bylo 14,4 %, v roce 2023 pak 13,2 %. Naopak bylo od roku 2014 zaznamenáno mírné zvyšování podílu studentů ve věku do 19 let, a sice z 6,5 % na 9,5 % v roce 2023². V absolutním vyjádření počet studentů mladších 20 let postupně rostl mezi lety 2017 a 2023, celkově z 21 516 studentů na 29 454 studentů.

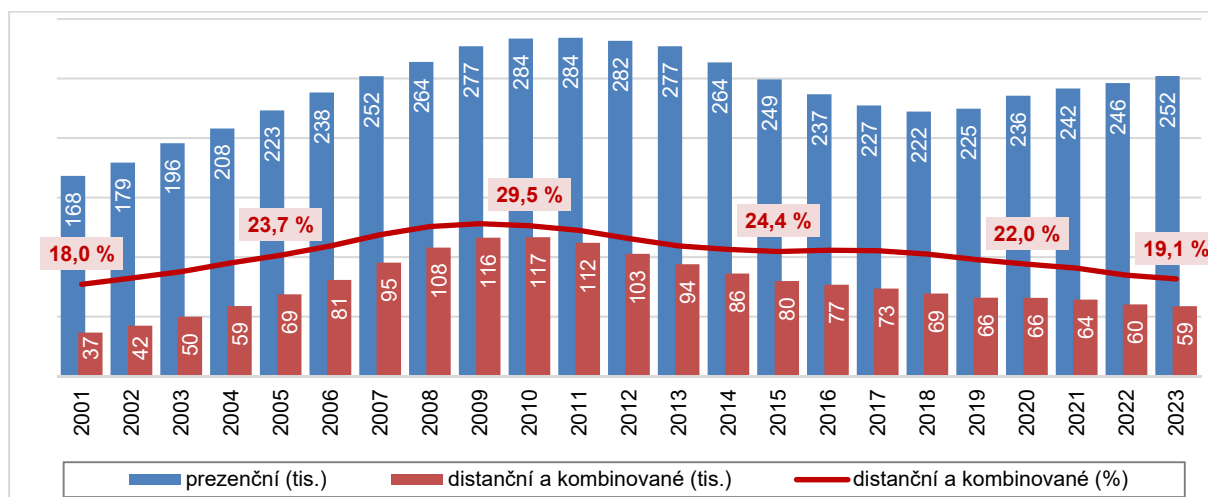
Graf 1.6 Věkové složení studentů vysokých škol v Česku (v %)

Zdroj dat: MŠMT

Obdobně podíl **studentů v jiném než denním studiu** stoupal mezi lety 2001 a 2009, konkrétně z 18 % na 29,9 %, a poté do roku 2023 klesl na 19,1 %. Podíl studentů v denním studiu naopak po výrazném poklesu mezi roky 2001 a 2009 (z 82,6 % na 71,2 %) začal stoupat až na 81,7 % v roce 2023.

Graf 1.7 Studenti vysokých škol v Česku podle formy vzdělávání

Zdroj dat: MŠMT

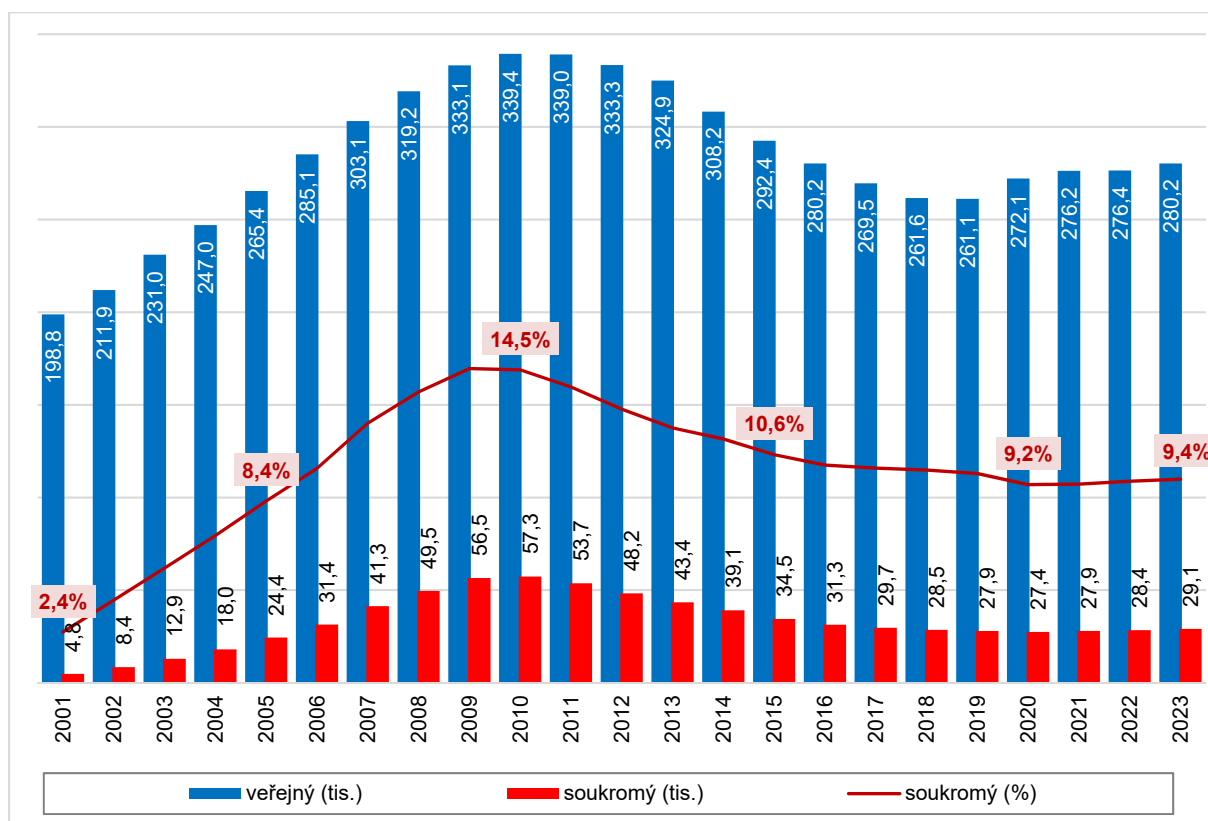
¹ Změny v čase jsou však v těchto ukazatelích ovlivněny také demografickým vývojem a politickými opatřeními, resp. změnami v požadavcích na vzdělání určitých profesí a s tím spojenou potřebou pracovníků doplnit si ve stanoveném termínu svou kvalifikaci.

² Opět zde můžeme hledat vliv demografického vývoje. Svou roli zde však mohl sehrát též rostoucí počet cizinců, kteří přicházejí studovat na naše vysoké školy. Jak dále uvedeme, v roce 2023 byl podíl cizinců mladších 20 let 14,1 %, zatímco podíl stejně starých Čechů 8,5 %. Za poslední rok však počet cizinců v tomto věku studujících vysokou školu u nás o 3,5 % snížil, zatímco počet stejně starých Čechů se o 6,9 % zvýšil.

Zde je třeba vzít v úvahu, že věkové složení studentů, jakož i míra denního a dálkového studia, je ovlivněná též politickými opatřeními. Česká republika zaznamenala období, kdy si úpravou zákona museli zaměstnanci konkrétních profesí doplňovat vzdělání (např. od ledna 2015 začaly platit nové podmínky školského zákona, které zpřísnily požadavky na kvalifikaci pedagogických pracovníků, což přivedlo spoustu učitelů s praxí v oboru zpět do vzdělávacího procesu).

Dále můžeme porovnat počty a podíly studentů **dle druhu zřizovatele škol**, které navštěvují. Podíl studentů studujících veřejnou vysokou školu ze všech studentů veřejných a soukromých vysokých škol činí od roku 2020 cca 91 % a podíl studentů soukromých škol činí v posledních čtyřech letech 9,2 % až 9,4 %. Přitom mezi roky 2001 a 2009 docházelo k poklesu podílu studentů navštěvujících veřejné vysoké školy a nárůstu těch navštěvujících školy soukromé. Po roce 2009 se tendence obrátila a podíl studentů navštěvujících veřejné vysoké školy začal stoupat a podíl studentů v soukromých vysokých školách naopak klesat, a to až do výše zmíněného roku 2020. Nejmenší podíl studentů soukromých vysokých škol tak byl v roce 2001 (2,4 %) a nejvyšší v roce 2009 a 2010 (14,5 %).

Graf 1.8 Studenti vysokých škol v Česku podle druhu zřizovatele školy

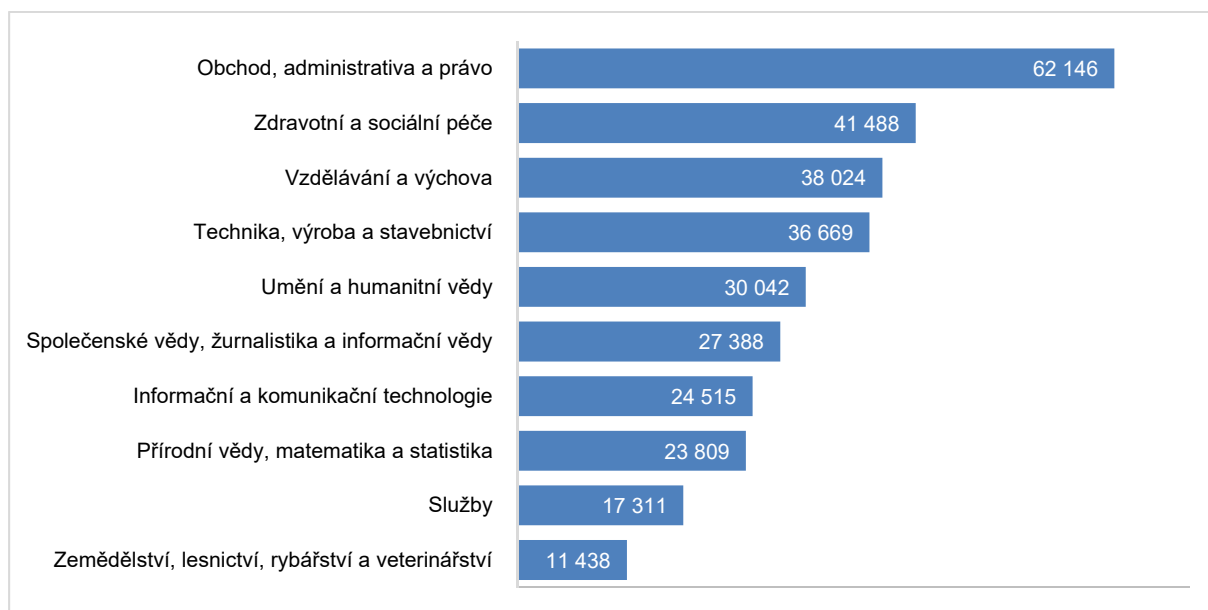

Zdroj dat: MŠMT

Srovnáme-li vývoj podílu studentů soukromých vysokých škol s celkovým vývojem počtu studentů (viz graf 1.1), je patrné, že mezi studenty populačně silných ročníků bývá zpravidla vyšší podíl těch v soukromých školách. Někteří studenti tak mohou ke studiu na soukromé vysoké škole přistoupit v případě, že nejsou přijati na vysokou školu veřejnou.

Na vysokých školách je možné studovat **různé obory**, které se v rámci klasifikace ISCED F-2013 řadí do deseti skupin. V tomto ohledu lze konstatovat, že v roce 2023 byl nejvyšší počet studentů zapsaný do skupiny oborů **Obchod, administrativa a právo** (62 146) a nejnižší naopak do skupiny oborů **Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství** (11 438), viz graf č. 1.9.

Graf 1.9 Studenti vysokých škol v Česku podle skupiny oborů vzdělávání (2023)

Zdroj dat: MŠMT

V relativním vyjádření se **od roku 2001 do roku 2023** zvýšil nejvýrazněji počet studentů ve skupině oborů **Informační a komunikační technologie** a dále ve skupině oborů **Služeb** (počet studentů těchto dvou skupin oborů se ztrojnásobil). Více než zdvojnásobil se také počet studentů **zdravotnických oborů** (zvýšil se 2,3krát) a studentů oborů z oblasti **přírodovědných věd, matematiky a statistiky** (zvýšil se 2,1krát).

V absolutním vyjádření pak došlo k nejvýraznějšímu nárůstu ve skupině oborů **zdravotnických** (o 23 758 studentů) a studentů z oborů ve skupině **Obchod, administrativní a právo** (o 22 512 studentů). Zvýšení počtu studentů zaznamenaly všechny skupiny oborů dle klasifikace ISCED F 2013, kromě oborů z oblasti **Technických věd, výroby a stavebnictví**, které v roce 2023 studovalo o 28,8 % méně studentů než v roce 2001.

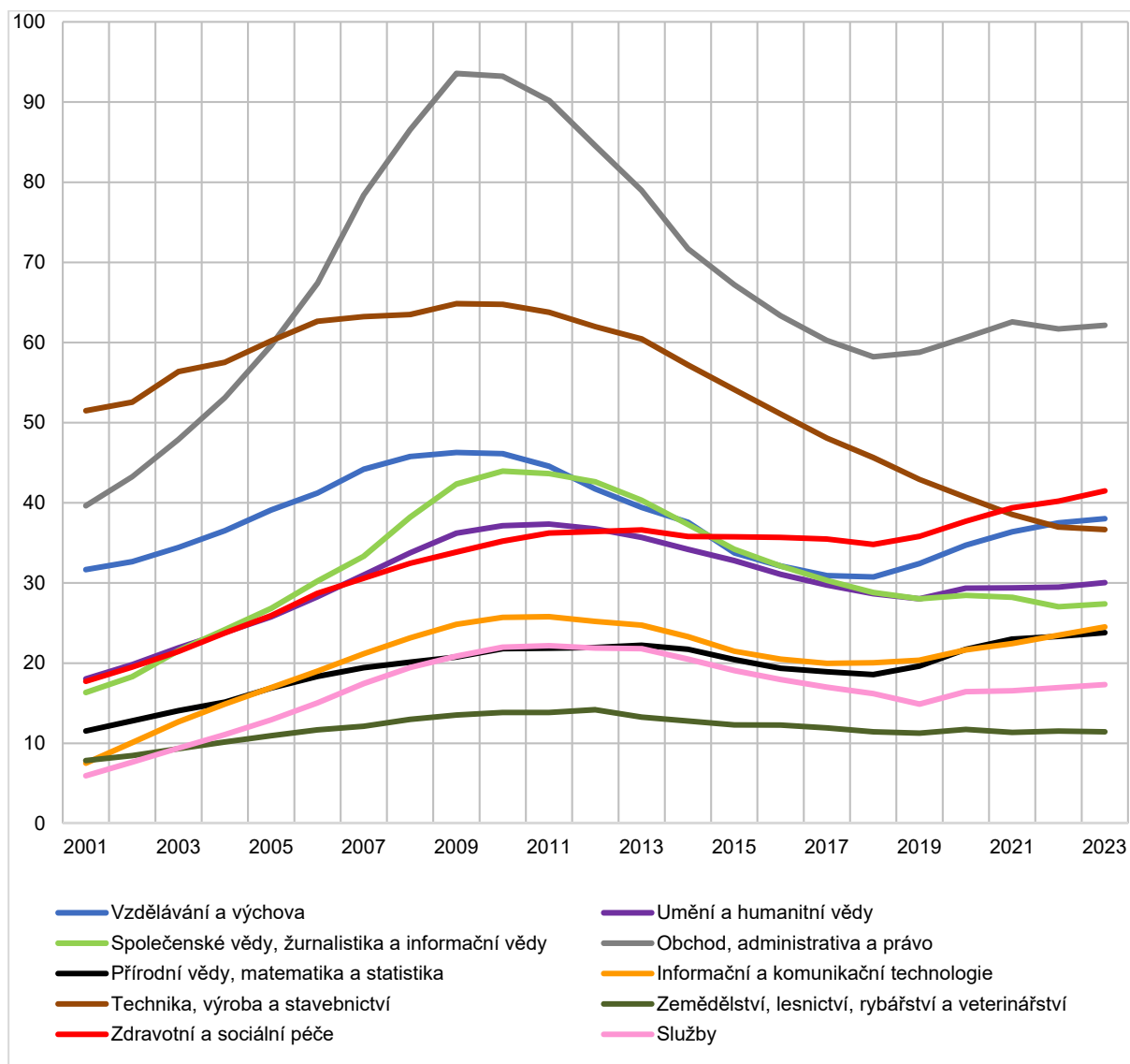
Zde je dobré poznamenat, že k tomuto nárůstu došlo zejména v první sledované dekádě, **mezi roky 2010 a 2018** došlo naopak ve všech skupinách oborů k úbytku počtu studentů, v případě skupiny oborů **Obchod administrativní a právo** téměř o dvě pětiny (37,6 %).

Za posledních pět let (2018 – 2023) pak došlo pouze u dvou skupin oborů k **úbytku** počtu studentů. Byla jí **Technika, výroba a stavebnictví** (počet studentů se snížil o pětinu, tj. 19,7 %) a **Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy** s úbytkem o 4,9 %. Naopak k nejvýraznějšímu **nárůstu** došlo v oborech z oblasti **Přírodní vědy, matematika a statistika** (o 28,2 %), **Vzdělávání** (o 23,6 %), **Informační a komunikační technologie** (o 22,3 %) a **Zdravotní a sociální péče** (o 19,2 %). Ostatní skupiny zaznamenaly nárůst o 4,8 % až 6,8 % s výjimkou skupiny oborů **Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství**, která si v posledních letech udržuje stabilní počet studentů (11,4 tisíc).

Podrobný vývoj počtu studentů jednotlivých skupin oborů znázorňuje graf č. 1.10. Jak je patrné, výrazné změny od počátku tisíciletí zaznamenala skupina oborů **Obchod, administrativní a právo** a **Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy**. U těchto dvou skupin oborů byl v první dekádě 21. století zaznamenán výrazný růst počtu studentů následovaný poměrně výrazným propadem. Mezi lety 2018 a 2021 se pak počet studentů skupiny oborů **Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy** víceméně ustálil (kolísal) a počet studentů oborů ze skupiny **Obchod, administrativní a právo** dokonce začal růst. Mezi roky 2021 a 2022 došlo v obou těchto skupinách k mírnému úbytku počtu studentů, do roku 2023 však jejich počet opět stoupl. Podobně i u **Vzdělávacích oborů** počet žáků v první dekádě

stoupal, ovšem již méně výrazně, a mezi roky 2010 a 2018 poměrně výrazně klesal. Jak již však bylo řečeno, v posledních pěti letech zaznamenaly vzdělávací obory poměrně strmý nárůst počtu studentů.

Graf 1.10 Počet studentů vysokých škol v Česku dle skupiny oborů vzdělávání (v tis.)

Zdroj dat: MŠMT

Další skupinou oborů, ve které došlo k výrazným změnám, je **Technika, výroba a stavebnictví**. Počet studentů těchto oborů klesá již od roku 2009 a to poměrně setrvalým a rychlým tempem, přestože v posledním roce se pokles přeci jen zpomalil. V roce 2009 tak činil počet studentů v této skupině oborů 64 850 (16,7 % všech studentů), zatímco v roce 2023 již jen 36 669 (11,9 % všech studentů). V roce 2021 tak poprvé za 20 let zaznamenaly **technické obory** o něco nižší počet studentů (38 542) než obory ze skupiny **Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky** (39 365) a v roce 2022 převýšil počet studentů **vzdělávacích oborů** počet studentů technických oborů, a sice o 536 studentů. V roce 2023 již studovalo zdravotnické obory o 13,1 % studentů více než obory z oblasti techniky, výroby a stavebnictví, vzdělávací obory pak studovalo cca o 3,7 % studentů více než obory technické. V roce 2001 byl přítom počet studentů technických oborů oproti skupině oborů zdravotnických téměř trojnásobný a o 62,6 % vyšší než počet studentů vzdělávacích oborů.

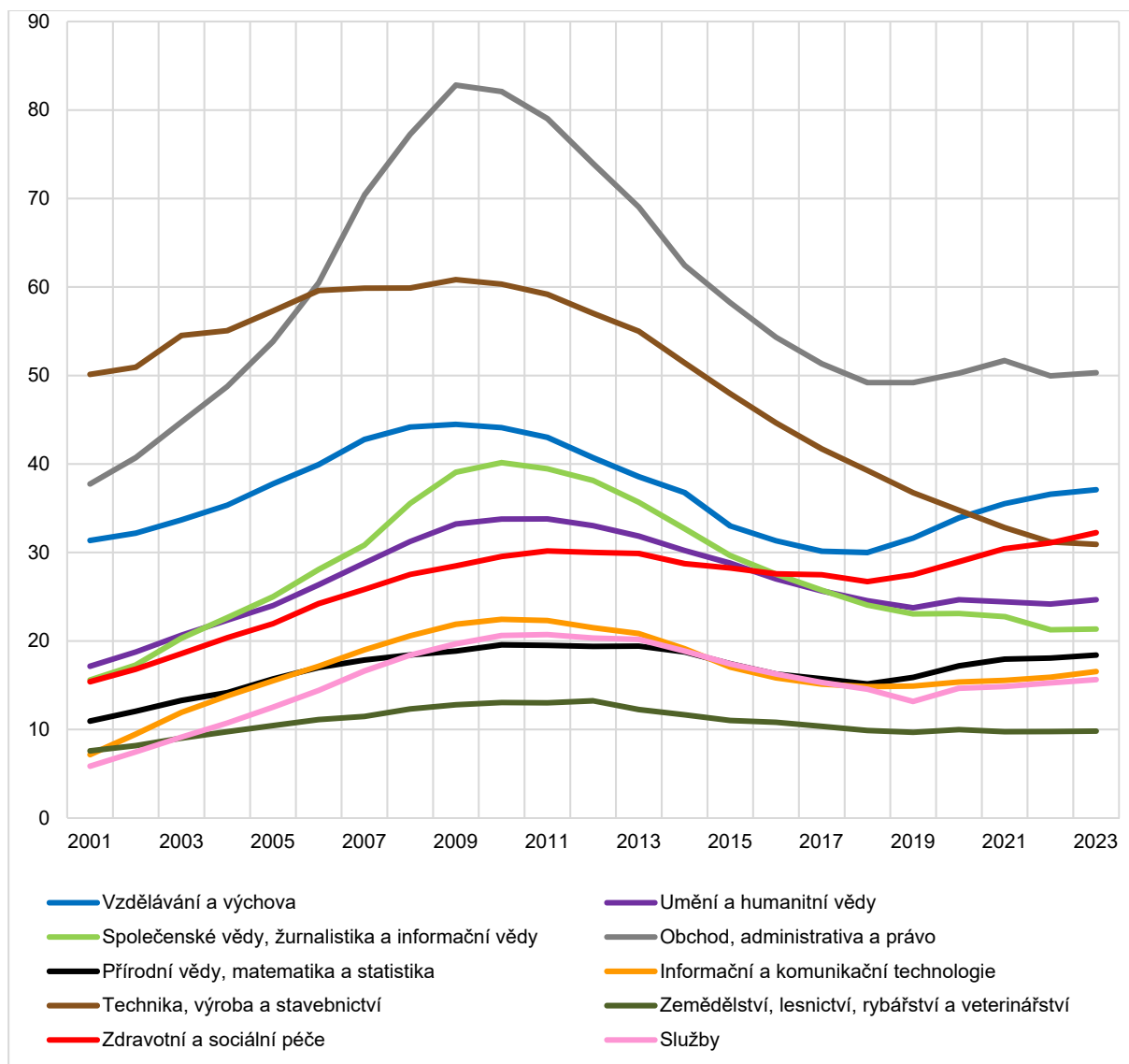
Zároveň lze konstatovat, že celkově za posledních **pět let** o 28,2 % přibýlo studentů oborů **přírodních věd, matematiky a statistiky** a o 19,7 % ubylo studentů **technických věd, výroby a**

stavebnictví. V roce 2001 bylo studentů technických věd, výroby a stavebnictví 4,5krát více než studentů přírodovědných oborů. V roce 2023 bylo studentů technických oborů již jen o 54 % více.

Výše uvedené platí pro všechny studenty ve vzdělávací soustavě ČR. Následující graf ukazuje výsledky pouze za studenty **s českým státním občanstvím.**

Graf 1.11 Počet studentů (občané ČR) vysokých škol v ČR dle skupiny oborů vzdělávání (v tis.)

Zdroj dat: MŠMT

Můžeme konstatovat, že v roce 2022 došlo téměř k vyrovnání počtu českých studentů **technických** oborů (31,2 tisíce) a **zdravotnických** oborů (31,1 tisíce) a v roce 2023 již bylo o 1 318 více studentů zdravotních než technických oborů. Také si lze v grafu č. 1.11 všimnout, že **vzdělávací** obory se až do roku 2020 držely na třetí příčce, od roku 2021 však zaujaly druhé místo a v roce 2023 si již získaly nad obory technickými náskok o 6 175 studentů, oproti oborům zdravotnickým pak měly o 4 857 studentů více.

Jak bylo také výše ukázáno, celkově za všechny studenty byl v roce 2023 studentů **informačních a komunikačních technologií** o 706 více než studentů **přírodních věd, matematiky a statistiky**. Ve skupině českých studentů však převažuje zájem o přírodní vědy, matematiku a statistiku (o 1 874 studentů).

Pokud se jedná o **místo studia**, v čase se stabilně dvě pětiny studentů vzdělávají v Praze a další pětina v Brně. Více než 5 % všech studentů dále navštěvuje školy v Olomouci, jakož i v Ostravě. Na další příčce se v roce 2023 umístily Plzeň (4,4 %) a České Budějovice (3,8 %). Podobnější přehled viz následující tabulku č. 1.3.

Tabulka 1.3 Studenti vysokých škol v Česku podle místa studia - 11 měst s nejvyšším počtem studentů v roce 2023 (%)

	2003	2008	2013	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Praha	37,7%	36,7%	36,9%	38,8%	38,8%	39,1%	39,6%	40,0%	39,7%
Brno	21,0%	20,1%	20,6%	21,1%	20,9%	21,0%	20,7%	20,6%	20,5%
Olomouc	6,0%	5,6%	5,9%	6,9%	7,1%	7,4%	7,6%	7,6%	7,5%
Ostrava	9,4%	8,2%	7,9%	6,6%	6,5%	6,4%	6,4%	6,6%	6,7%
Plzeň	6,1%	5,3%	4,2%	4,3%	4,5%	4,4%	4,3%	4,3%	4,4%
České Budějovice	3,0%	3,4%	4,4%	4,2%	4,3%	4,1%	3,9%	3,8%	3,8%
Hradec Králové	3,4%	3,3%	3,5%	3,4%	3,4%	3,3%	3,2%	3,1%	3,1%
Ústí nad Labem	2,6%	2,5%	2,6%	2,5%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%	2,7%
Zlín	2,1%	2,5%	2,5%	2,6%	2,7%	2,6%	2,7%	2,5%	2,4%
Pardubice	2,5%	2,5%	2,8%	2,3%	2,3%	2,3%	2,2%	2,1%	2,2%
Liberec	2,7%	2,5%	2,2%	2,0%	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Zdroj dat: MŠMT

Podíváme-li se na členění studentů **dle kraje trvalého bydliště**, nejvyšší počet studentů veřejných a soukromých vysokých škol v ČR pocházel v roce 2023 z hlavního města Prahy (36 745), z kraje Středočeského (34 215), Moravskoslezského (30 507) a Jihomoravského (28 439). V ostatních krajích již činil méně než 20 tisíc osob, nejméně v kraji Karlovarském (5 220).

Je nutné si uvědomit, že jednotlivé kraje se liší svou lidnatostí, jakož i věkovou strukturou. Podíváme-li se tedy na podíl studentů ve věku 20–29 let, tj. ve věku obvyklém pro studium VŠ, ze všech obyvatel s trvalým bydlištěm v daném kraji ve věku 20–29 let, pak nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2023 kraj Zlínský (22,3 %) a nejmenší naopak kraj Karlovarský (13,6 %) a Ústecký (14,8 %).

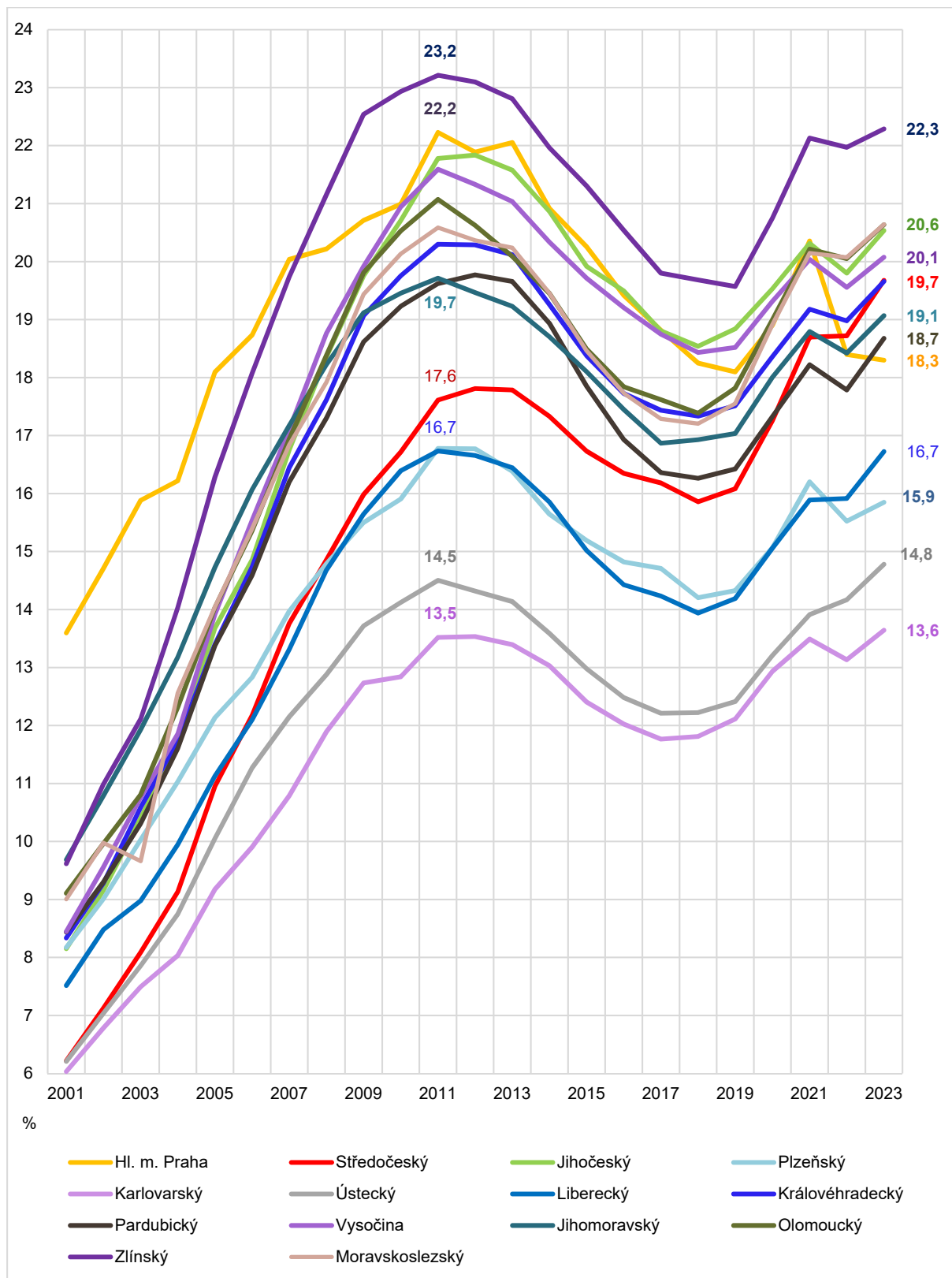
Graf č. 1.12 ukazuje vývoj podílu studentů vysokých škol ze všech obyvatel daného kraje ve věku 20-29 let v čase. Jak je patrné, až do roku 2006 byl nejvyšší podíl studujících mezi obyvateli ve věku 20-29 let s trvalým pobytem v Praze. V roce 2007 Prahu dohnal kraj Zlínský, který ji v roce 2008 předešel a až do roku 2023 si udržel v podílu studujících mezi obyvateli ve věku 20-29 let náskok nad ostatními kraji. V roce 2023 zde činil tento podíl 22,3 %, druhou až čtvrtou příčku v pomyslném žebříčku obsadily kraje Moravskoslezský (20,6 %), Olomoucký (20,6 %) a Jihočeský (20,5 %).

Na opačném konci žebříčku se v roce 2001 umístily kraje Středočeský, Ústecký a Karlovarský s cca 6 % studujících veřejnou či soukromou vysokou školou mezi obyvateli ve věku 20-29 let. Kraje Ústecký a Karlovarský se udržely na spodních příčkách žebříčku až do roku 2023, zatímco Středočeský kraj v první dekádě tohoto století předhonal Liberecký a Plzeňský kraj, do roku 2021 i kraj Pardubický a v roce 2022 i Prahu a kraj Jihomoravský. S 19,7 % studujících mezi obyvateli tohoto kraje ve věku 20-29 let se v roce 2023 umístil na šestém místě spolu s krajem Královéhradeckým (též 19,7 %). Zde je třeba poznamenat, že v roce 2022 se poprvé od roku 2001 počet obyvatel České republiky ve věku 20-29 let zvýšil, a sice o 2,5 %, v předchozích letech docházelo naopak k postupnému úbytku. Toto navýšení mohlo být dáno přílivem uprchlíků z Ukrajiny, kterých v jednotlivých krajích přibývalo nerovnoměrně (zdaleka nejvýrazněji v Praze) a kteří mohli mít nejen z důvodu jazykové bariéry problém začít se studiem na vysoké škole. Mezi roky 2022 a 2023 se počet obyvatel ČR ve věku 20-29 let opět snížil, a sice o 1,2 %. Obyvatel ubylo ve všech krajích kromě Prahy, kde jich naopak o 2,4 % přibylo. Stejně tak lze říci, že podíl studujících vysokou školou mezi obyvateli ČR ve věku 20-29 let se mezi posledními

dvěma sledovanými roky ve všech krajích zvýšil, pouze s výjimkou Prahy, kde došlo ke snížení z 18,4 % na 18,3 %. Na podíl studujících v tom kterém kraji má tedy také do různé míry vliv migrace.

Graf 1.12 Podíl studentů vysokých škol v Česku z obyvatel ve věku 20-29 let v daném kraji (%)

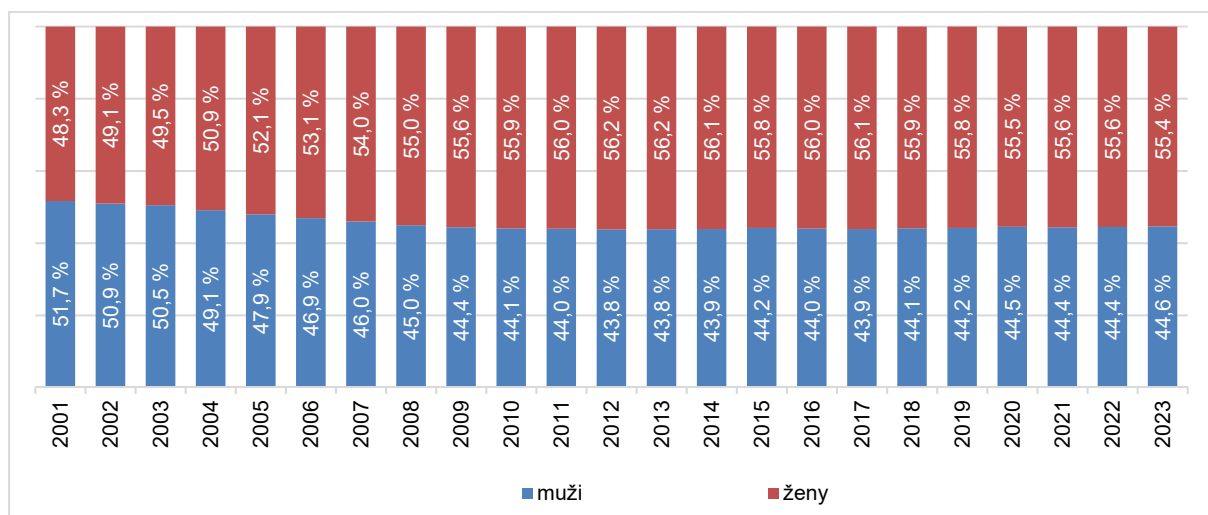

Zdroj dat: MŠMT

1.2 Rozdíly mezi studenty (muži) a studentkami (ženami)

V předchozí kapitole jsme ukázali, že podíl žen studujících vysokou školu ze všech žen ve věku 20-29 let s trvalým bydlištěm v ČR činil v roce 2023 celkem 21,2 %. U mužů dosáhl tento ukazatel nižší hodnoty, a sice 16,5 %. Přitom v roce 2003 se muži a ženy v tomto podílu nelišili (11,1 %) a v předchozích letech byl dokonce nepatrně vyšší u mužů (v roce 2001 tvořil 9,2 % oproti 8,8 %). Z jiného úhlu pohledu tento vývoj dokládá též graf č. 1.13. Jak je patrné, podíl mužů mezi studenty vysokých škol soukromých a veřejných v roce 2001 činil 51,7 %, poté začal klesat. V průběhu roku 2004 se tak podíl mužů a žen vyrovnal, načež dále klesal a od roku 2009 se pohybuje mezi 43,8 % a 44,6 %. Jinými slovy, zatímco mužů studovalo vysokou školu v roce 2023 o 31,0 % více než v roce 2001, u žen se jednalo o nárůst o 73,8 %.

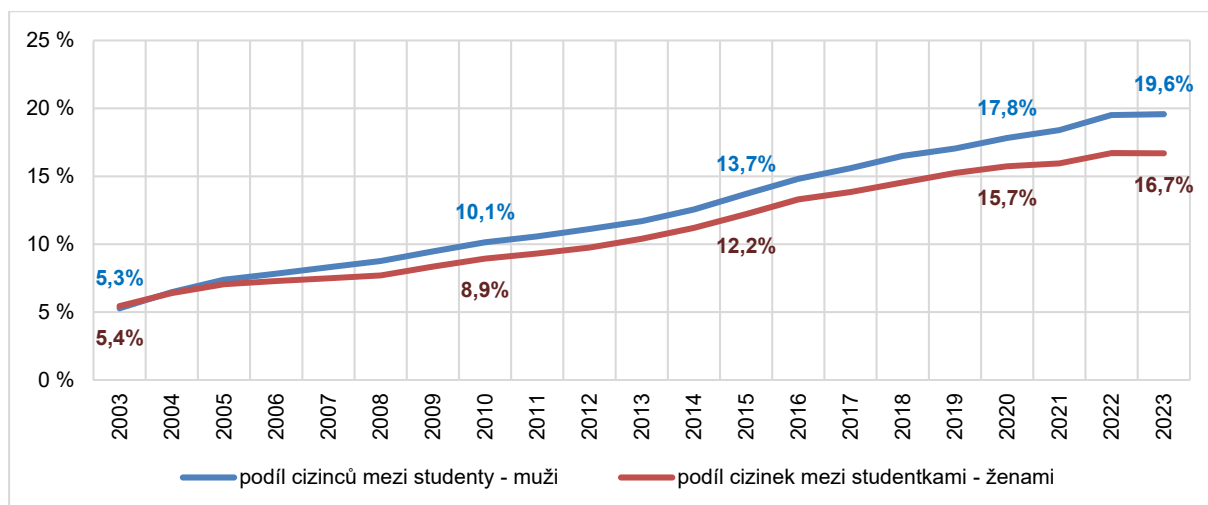
Graf 1.13 Studenti vysokých škol v Česku podle pohlaví (%)

Zdroj dat: MŠMT

V čase se přitom rychleji zvyšoval **podíl cizinců mezi muži než mezi ženami**. Jak je zřejmé z grafu č. 1.14, v roce 2001 bylo nepatrně více cizinců mezi muži (4,4 %) než mezi ženami (4,3 %). Během roku 2003 se situace obrátila, ale v dalších letech již byl opět o trochu vyšší podíl cizinců mezi muži a dále se tento rozdíl zvyšoval. V roce 2023 tvořili cizinci 19,6 % všech studentů (mužů), mezi studentkami (ženami) činil podíl cizinek 16,7 %.

Graf 1.14 Podíl cizinců mezi studenty (muži) a studentkami vysokých škol v Česku celkem (%)

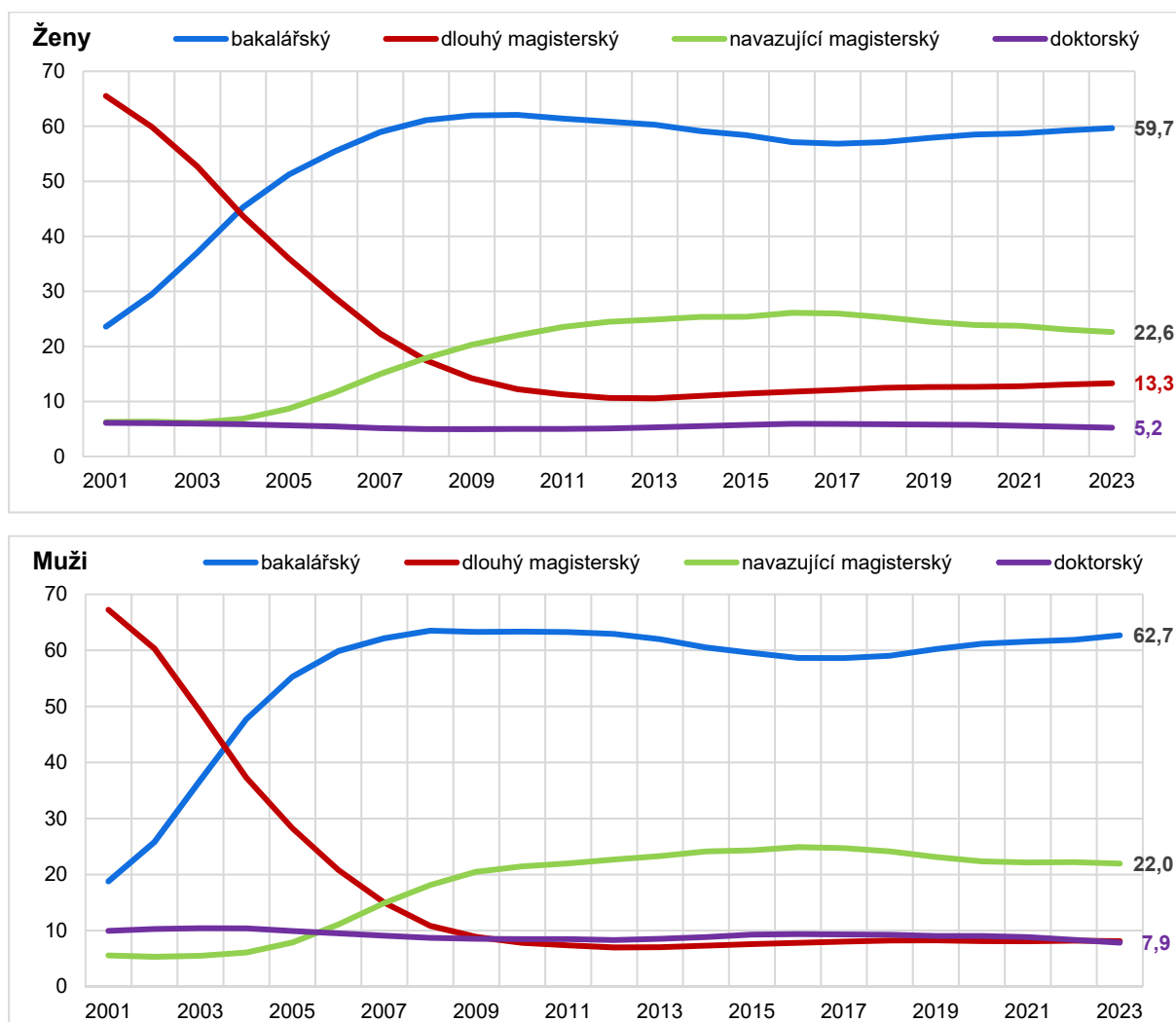

Zdroj dat: MŠMT

Lze konstatovat, že ve věkovém složení ani v míře preference veřejných a soukromých vysokých škol se studenti muži a studentky ženy příliš nelišili. Větší rozdíly najdeme **v míře studia jednotlivých studijních programů**. Ze žen studentek i mužů studentů studovaly v roce 2023 **bakalářské** obory tři pětiny (59,7 %, resp. 62,7 %) a více než pětina pak obory **navazující magisterské** (22,6 %, resp. 22,0 %). **Dlouhé magisterské** obory pak studovalo 13,3 % žen studentek oproti 8,1 % mužů studentů. Častější inklinace žen pro studium v magisterském nenavazujícím programu je dále dána především tím, že takový program studia je zahrnut v oborech, které jsou atraktivnější pro ženy (především skupiny oborů Vzdělávání a výchova a Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky).

Graf 1.15 Studentky a studenti muži vysokých škol v ČR dle studijních programů (v %)

Pozn.: Součet podílů studentů, resp. studentek navštěvujících jednotlivé studijní programy v jednom roce může být mírně vyšší než 100 %, protože jeden student může navštěvovat více studijních programů.

Zdroj dat: MŠMT

Muži oproti tomu častěji než ženy pokračují ve studiu na **doktorské úrovni**. V roce 2023 bylo mezi studenty muži 7,9 % doktorandů oproti 5,2% podílu mezi studentkami ženami. Zde je třeba vzít v úvahu, že obvyklý věk, ve kterém se studenti vzdělávají v doktorském programu, spadá u žen do obvyklého věkového rozmezí pro zakládání rodiny. To navíc pro ženy (až na vzácné výjimky) na rozdíl od mužů představuje minimálně půl roku soustavné péče o dítě na mateřské dovolené.

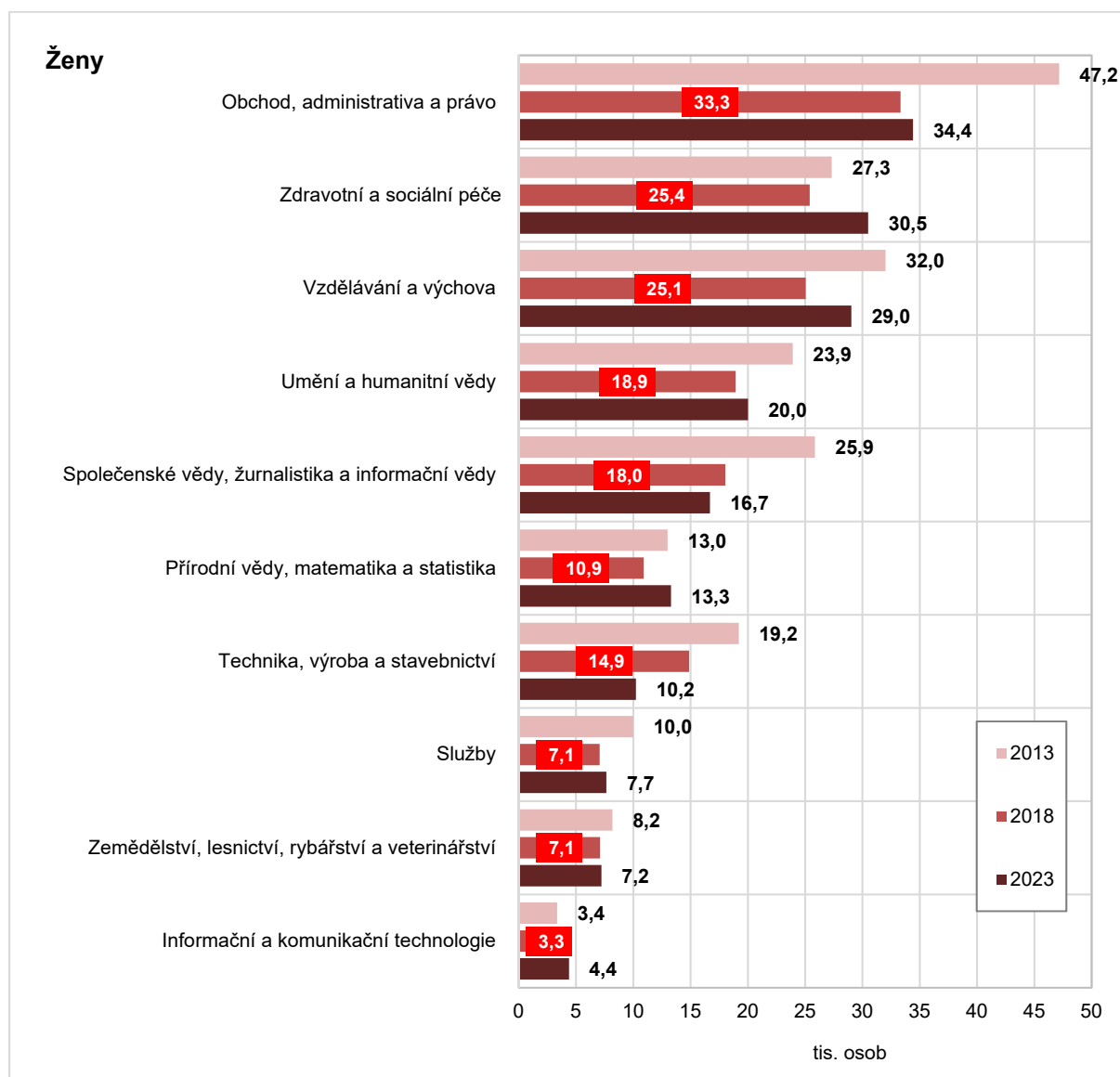
Za zmínku však také stojí, že zatímco mužů doktorandů přibylo od roku 2001 o 3,3 %, u žen doktorandek se jedná o nárůst o 48,8 %. Lze říci, že tento nárůst má navíc na svědomí první dekáda

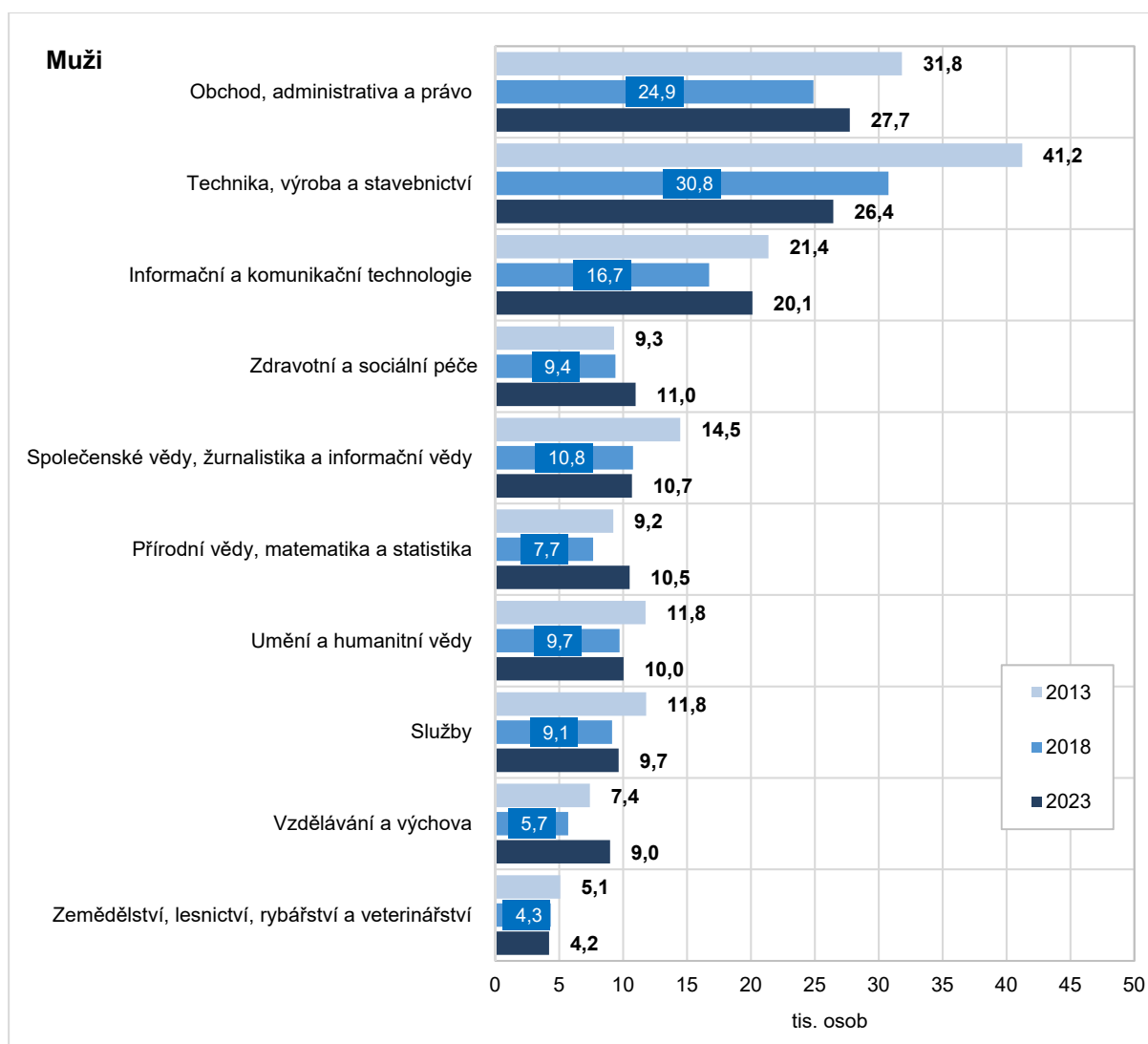
tohoto století. Od roku 2001 do roku 2010 se počet doktorandek zvýšil o 84,6 % a doktorandů o 41,4 %. Poté naopak do roku 2023 poklesl u žen o 19,4 % a u mužů o 26,9 % a klesal i v posledních třech letech (2020-2023), kdy se celkový počet studentů i studentek zvyšoval. To může být dáno vývojem demografické situace – doktorandi spadají mezi starší ročníky než zejména studenti a studentky bakalářských oborů, kterých od roku 2016 přibývalo (viz graf 1.15).

Rozdíly mezi muži a ženami samozřejmě najdeme také v rozložení studentů, resp. studentek **do jednotlivých skupin oborů vzdělávání**.

Mezi studujícími muži i ženami byla v roce 2023 pětina studentů, resp. studentek oborů ze skupiny **Obchod, administrativa a právo** (shodně 20,1 %). Zatímco však druhou a třetí příčku u žen obsadily obory **zdravotnické** (17,8 % studentek) a **vzdělávací** (17,0 %), mezi muži to byly skupiny oborů **technika, výroba a stavebnictví** (19,2 %) a **informační a komunikační technologie** (14,6 %). Ostatní obory si již u žen i mužů získaly o poznání menší zastoupení. Ženy nejméně často studovaly informační a komunikační technologie (2,6 %), zemědělské, lesnické a veterinářské obory (4,2 %) a obory z oblasti služeb (4,5 %). Též u mužů byly mezi třemi nejméně často navštěvovanými zemědělské, lesnické a veterinářské obory (3,1 %) a obory z oblasti služeb (7,0 %), na předposlední příčce se však umístily obory zaměřené na vzdělávání a výchovu (6,5 %).

Graf 1.16 Studenti vysokých škol v Česku podle pohlaví a skupin oborů vzdělávání (v tis.)

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 1.16 ukazuje také počet studentů a studentek jednotlivých skupin oborů před pěti a deseti lety, tedy v letech 2013 a 2018. Oproti situaci **před pěti lety** se o 57,7 % zvýšil počet **studentů - mužů** v oborech zaměřených na **vzdělávání a výchovu**, o 37,2 % v **přírodovědných a matematických** oborech, o 20,2 % v oborech z oblasti **informačních a komunikačních technologií** a o 16,8 % v oborech **zdravotnických**. Naopak nejvýraznější propad byl zaznamenán v oblasti **techniky, výroby a stavebnictví**, studentů těchto oborů ubylo o 14,1 %.

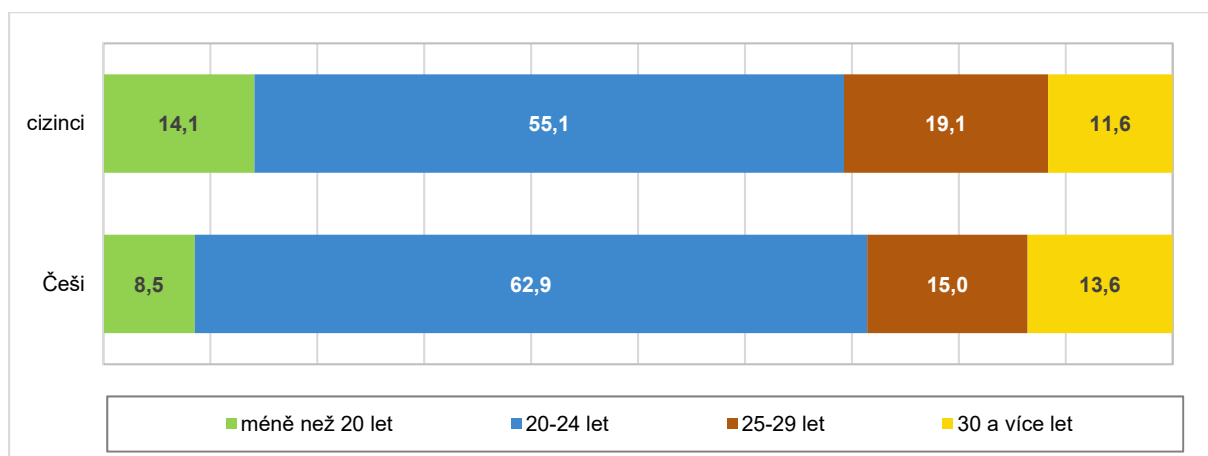
Pokud se jedná o **studentky - ženy**, byl v posledních **pěti letech** zaznamenán především nárůst zájmu o obory z oblasti **informačních a komunikačních technologií** (o 33,0 %), dále o **přírodovědné a matematické** obory (21,9 %), o obory **zdravotnické** (20,1 %) a o obory zaměřené na **vzdělávání a výchovu** (15,9 %). Obdobně jako u mužů i u žen byl zaznamenán nejvýraznější propad počtu studentek v oblasti **techniky, výroby a stavebnictví** (o 31,3 %) a dále ve **společenských vědách** (o 7,4 %). V ostatních skupinách oborů se počet studentek mezi roky 2018 a 2023 zvýšil.

Zajímavé a žádoucí je např. navýšení počtu studentů v oborech zaměřených na vzdělávání a výchovu v posledních pěti letech (celkově za muže i ženy o 23,6 %), a to zejména z důvodu nedostatku učitelů. Pozitivně lze také hodnotit, že k nárůstu došlo zejména u studentů – mužů, kterých je mezi učiteli v současné době jen nepatrně a učitelská profese je proto genderově velmi nevyvážená. Tyto změny ve vzdělávacích oborech mohou být přitom podnícené poměrně výrazným růstem platů učitelů v uplynulých několika letech.

1.3 Rozdíly mezi studenty české a cizí státní příslušnosti

Mezi občany Česka a cizinci byly v roce 2023 znatelné rozdíly ve **věkovém složení**. Podíl cizinců ve věku do 24 let byl téměř shodný s podílem Čechů (69,3 % a 71,4 %). Podíl cizinců ve věku do 19 let byl však o poznání vyšší (14,1 %) než podíl Čechů (8,5 %). Mezi Čechy byl pak naopak o něco vyšší podíl studentů ve věku 30 a více let (13,6 %) než mezi cizinci (11,6 %), a to sice na úkor studentů ve věku 25-29 let.

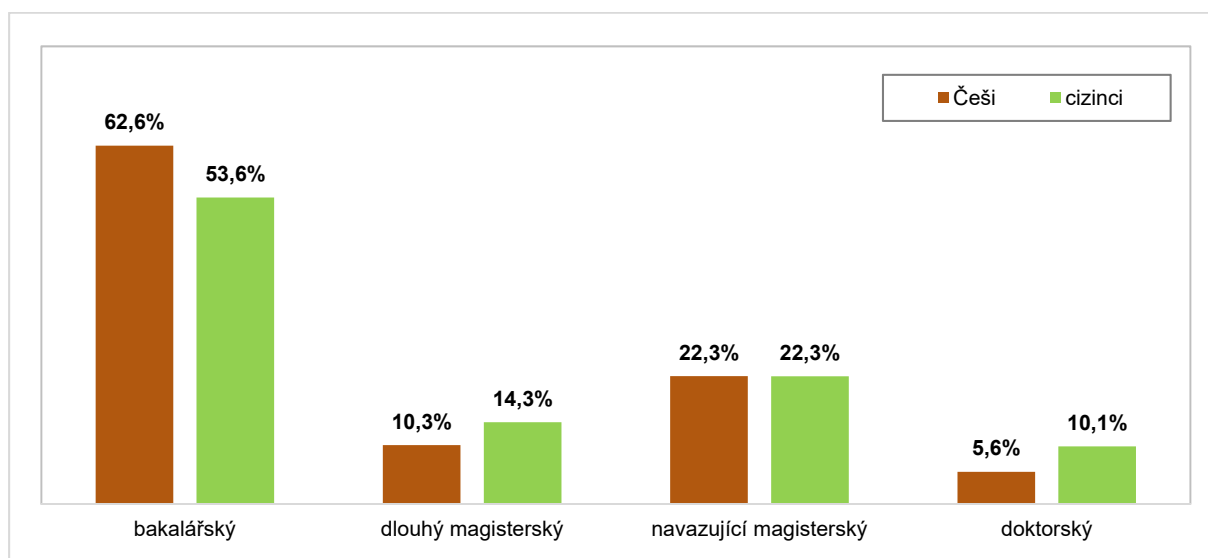
Graf 1.17 Věková struktura studentů české a cizí státní příslušnosti na vysokých školách v Česku; 2023 (%)

Zdroj dat: MŠMT

Mezi cizinci byl dále v roce 2023 oproti Čechům menší podíl těch studujících **bakalářské studijní programy** (53,6 % oproti 62,6 %) a vyšší podíl těch studujících dlouhé magisterské programy (14,3 % oproti 10,3 %)³ a doktorské programy (10,1 % oproti 5,6 %).

Graf 1.18 Podíl studentů občanů Česka (Češi) a cizí státní příslušnosti (cizinci) daného studijního programu na studentech celkem dané státní příslušnosti na vysokých školách v Česku v roce 2023 (%)

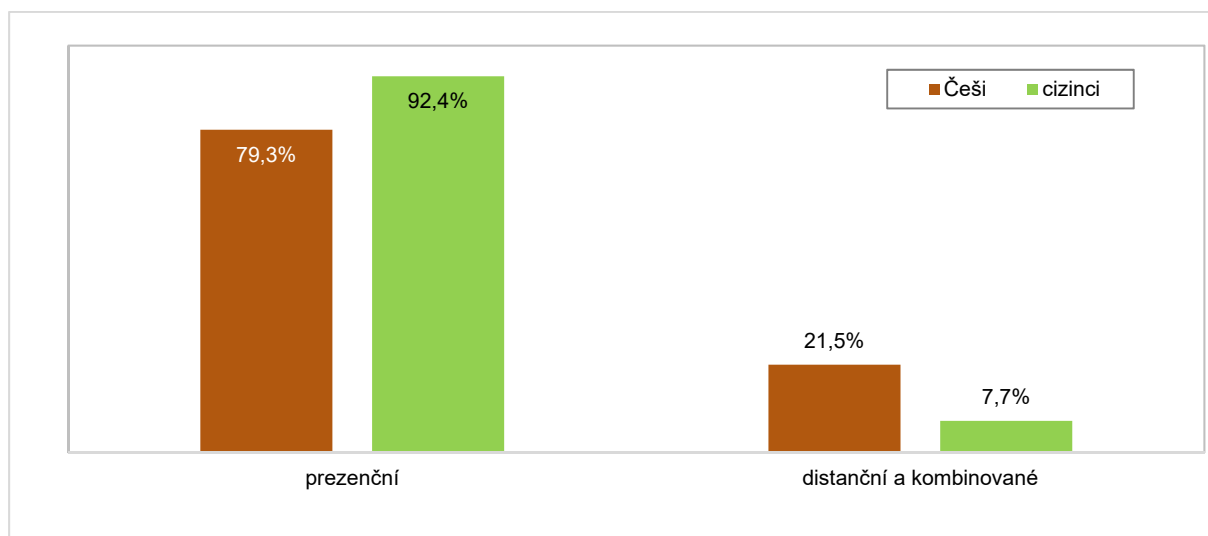

Zdroj dat: MŠMT

³ Cizinci tvořili 39,2 % všech studentů dlouhých magisterských programů ve zdravotních oborech.

Je pravděpodobné, že řada studentů cizí státní příslušnosti se pro studium na vysoké škole naší vzdělávací soustavy rozhodne až poté, co již dosáhne bakalářského vzdělání ve své zemi původu. Sama tato skutečnost proto není tolik překvapivá. Ve spojení s nižším věkovým průměrem studujících cizinců oproti Čechům však lze vznést hypotézu, že Češi častěji než cizinci začínají studovat v pozdějším věku, často až po nástupu do zaměstnání, kdy se spokojí jen se stupněm vzdělání potřebným pro vykonávání své profese. Tento předpoklad podporuje i další zjištění, a sice že podíl studujících Čechů zapsaných do **distančního či kombinovaného studia** byl více než pětina (21,5 %) oproti necelé desetině zahraničních studentů zapsaných do této formy studia (7,7 %), viz graf č. 1.19. Právě tato forma vzdělávání přitom studentům lépe umožňuje kloubit zaměstnání a studium.

Graf 1.19 Podíl studentů občanů Česka (Češi) a cizí státní příslušnosti (cizinci) dané formy studia na studentech celkem dané státní příslušnosti na vysokých školách v Česku v roce 2023 (%)

Zdroj dat: MŠMT

Je však také třeba poznamenat, že do věkové struktury (a potažmo i do rozložení do studijních programů) se u studentů české státní příslušnosti více promítá vývoj populační struktury České republiky, než jak tomu je u studentů cizí státní příslušnosti (viz srovnání grafů 1.1. a 1.3 výše).

V podílu studentů ve **veřejných a soukromých vysokých školách** se Češi a cizinci téměř neliší. Veřejné školy navštěvovalo v roce 2023 celkem 90,9 % ze všech studujících Čechů a 90,0 % ze studujících cizinců. V soukromých školách pak bylo zapsáno 9,2 % ze všech studujících Čechů a 10,2 % ze studujících cizinců.

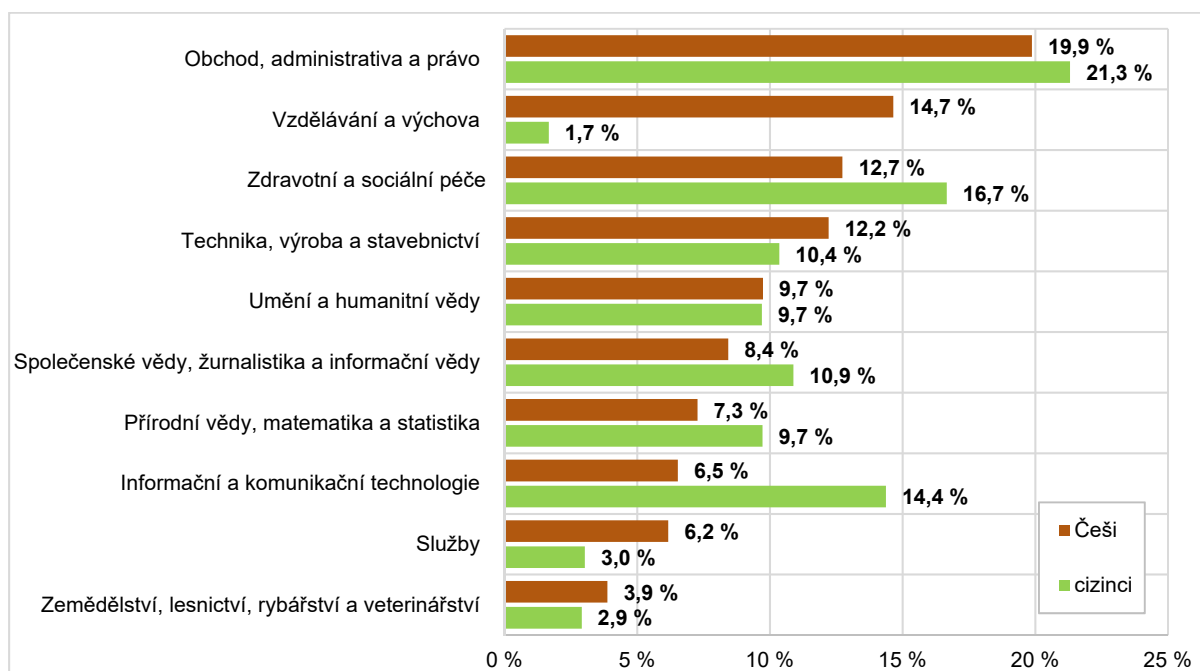
Rozdíly však najdeme v **preferenci různých studijních oborů**. Cca pětina studentů Čechů (19,9 %) i studentů cizí státní příslušnosti (21,3 %) studovala obory z oblasti **Obchod, administrativa a právo**. U **Čechů** se však na druhém místě umístily **vzdělávací obory** (14,7 %), na třetím místě **zdravotnické obory** (12,7 %) a na čtvrtém **technické obory** (12,2 %).⁴

Též u **cizinců** obsadily druhé místo **zdravotnické obory** (16,7 %), třetí místo však zaujaly obory z oblasti **informačních a komunikačních technologií** (14,4 %).

Největší rozdíly najdeme v míře studia **vzdělávacích oborů** (mezi Čechy druhé nejčastější, mezi cizinci nejméně často studované) a **oborů z oblasti informačních a komunikačních technologií** (mezi cizinci třetí nejčastěji studované, mezi Čechy třetí nejméně často studované). Více viz graf č. 1.20.

⁴ Ještě v roce 2022 byl podíl Čechů studujících zdravotnické a technické obory přitom totožný.

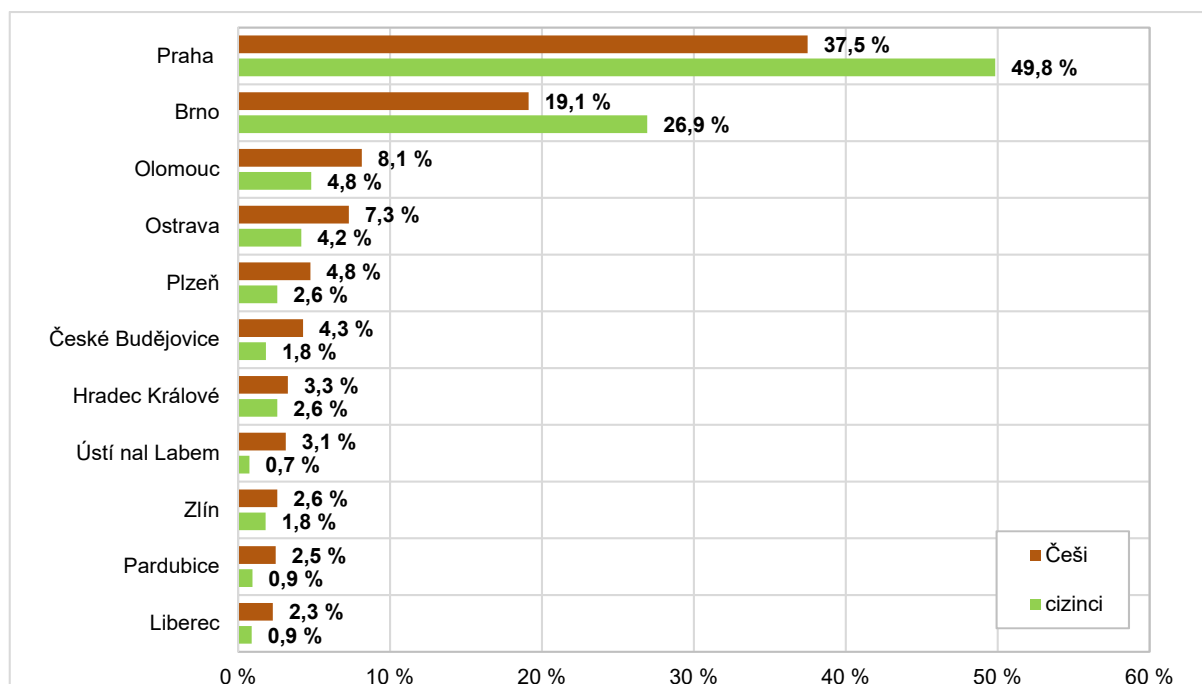
Graf 1.20 Studenti občané Česka (Češi) a cizí státní příslušnosti (cizinci) vysokých škol v Česku podle skupin oborů vzdělávání v roce 2023 (%)

Zdroj dat: MŠMT

Pokud se jedná o **místo vzdělávání**, studovali cizinci oproti Čechům častěji v největších dvou městech, tj. v Praze (49,8 % z nich) a v Brně (26,9 % z nich). V ostatních městech prezentovaných v grafu č. 1.21 (tj. výběr měst, ve kterých studuje naprostá většina všech studentů bez ohledu na státní příslušnost) již studoval vyšší podíl z celkového počtu Čechů než podíl z cizinců.

Graf 1.21 Studenti občané Česka (Češi) a cizí státní příslušnosti (cizinci) vysokých škol v Česku podle místa studia v roce 2023 (%) - 11 měst s nejvyšším počtem studentů

Zdroj dat: MŠMT

Nakonec tabulka č. 1.4 uvádí, jaký podíl ze studentů cizí státní příslušnosti měl **trvalý pobyt v zahraničí** a v jednotlivých **krajích České republiky** v období posledních 15 let.

Tabulka 1.4 Cizinci na vysokých školách v Česku podle místa trvalého pobytu (%)

kraj	2008	2013	2018	2023
bydliště v zahraničí	87,8%	87,7%	91,1%	91,2%
Hl. m. Praha	5,9%	5,8%	5,0%	4,5%
Středočeský	1,2%	1,4%	0,9%	1,0%
Jihomoravský	0,9%	1,0%	0,9%	0,9%
Moravskoslezský	1,1%	0,7%	0,3%	0,3%
Ústecký	0,7%	0,7%	0,2%	0,3%
Plzeňský	0,4%	0,4%	0,2%	0,3%
Jihočeský	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Olomoucký	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%
Liberecký	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%
Královéhradecký	0,4%	0,4%	0,2%	0,2%
Pardubický	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%
Karlovarský	0,3%	0,4%	0,2%	0,2%
Zlínský	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
Vysočina	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%

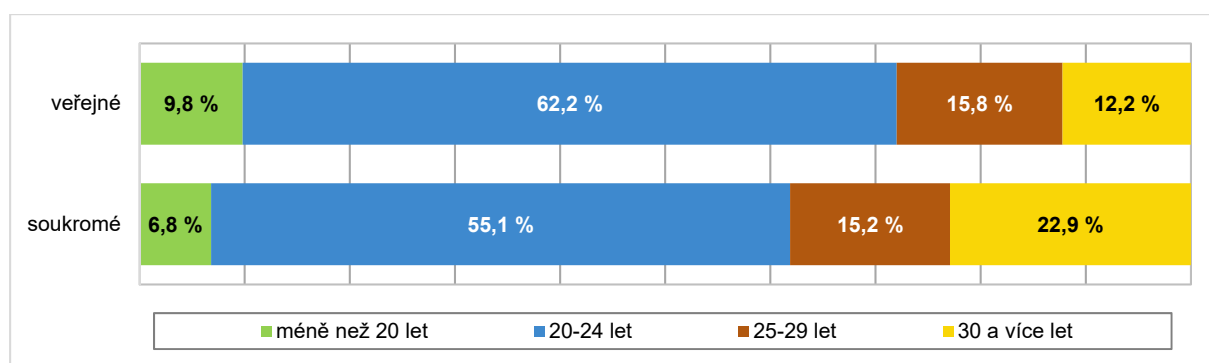
Zdroj dat: MŠMT

Z tabulky je patrné, že naprostá většina cizinců měla trvalý pobyt v zahraničí, přičemž tento podíl za posledních 10 let mírně narostl (z 87,7 % v roce 2013 na 91,2 % v roce 2023). Naopak nepatrně ubylo studentů cizí státní příslušnosti s trvalým pobytem v Praze (z 5,8 % v roce 2013 na 4,5 % v roce 2023). V roce 2023 tvořili z 97,6 % skupinu studentů cizí státní příslušnosti ti s trvalým pobytem v cizině, v Praze, v kraji Středočeském či Jihomoravském. Studenti cizí státní příslušnosti z ostatních krajů již tvořili 0,3% a menší podíl.

1.4 Rozdíly mezi studenty veřejných a soukromých vysokých škol

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol se liší **ve věkovém složení**. Zatímco 72,0 % studentů veřejných vysokých škol bylo k 31. 12. 2023 ve věku do 24 let, mezi studenty soukromých vysokých škol činil tento podíl 61,9 %. Ve veřejných školách byla dále jen osmina studentů ve věku 30 let a více oproti téměř čtvrtině studentů této věkové kategorie ve školách soukromých.

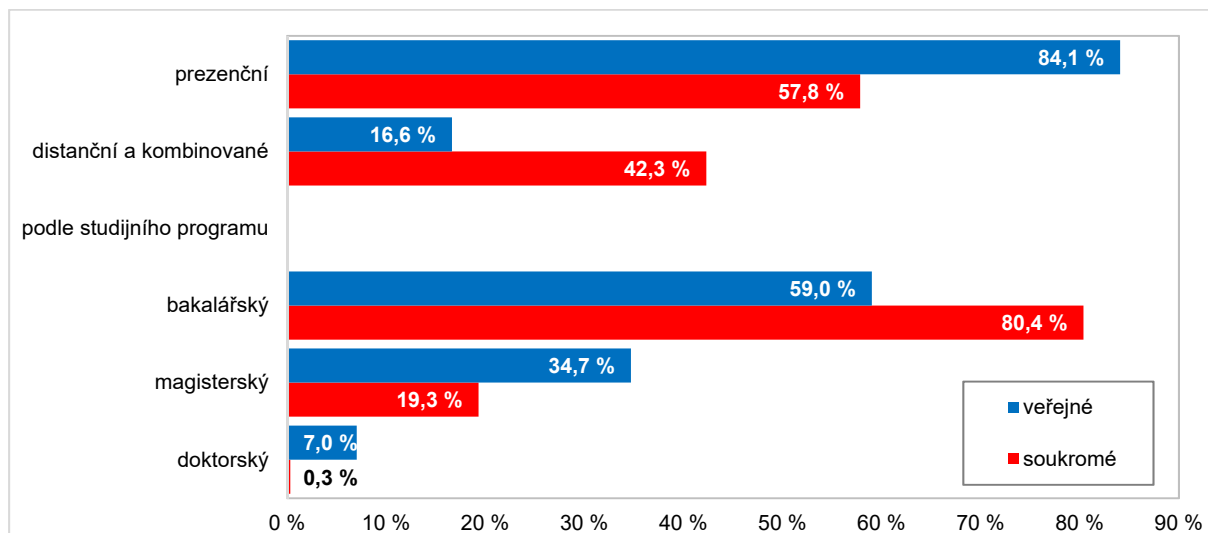
Graf 1.22 Věková struktura studentů veřejných a soukromých vysokých škol (2023)

Zdroj dat: MŠMT

V míře zastoupení cizinců vs. Čechů, jakož i mužů vs. žen se veřejné a soukromé školy příliš neliší. Liší se však v podílu studentů **jednotlivých studijních programů** a v podílu studentů **v prezenčním a distančním či kombinovaném studiu**.

Graf 1.23 Studenti veřejných a soukromých vysokých škol v Česku podle formy studia a podle studijního programu v roce 2023 (%)

Zdroj dat: MŠMT

Ze studentů veřejných vysokých škol jich bylo v roce 2023 celkem 84,1 % zapsaných v **prezenčním** studiu a 16,6 % v distančním či kombinovaném. Na rozdíl od toho ze studentů soukromých vysokých škol navštěvovala jen mírně nadpoloviční většina studentů prezenční studium (57,8 %) a 42,3 % jich navštěvovalo studium distanční či kombinované. S tím může souviset i výše uvedený vyšší věkový průměr studentů soukromých škol ve srovnání se studenty škol veřejných – distanční a kombinovanou formu studia často volí studenti, kteří studují vedle zaměstnání, např. si dodělávají potřebnou kvalifikaci.

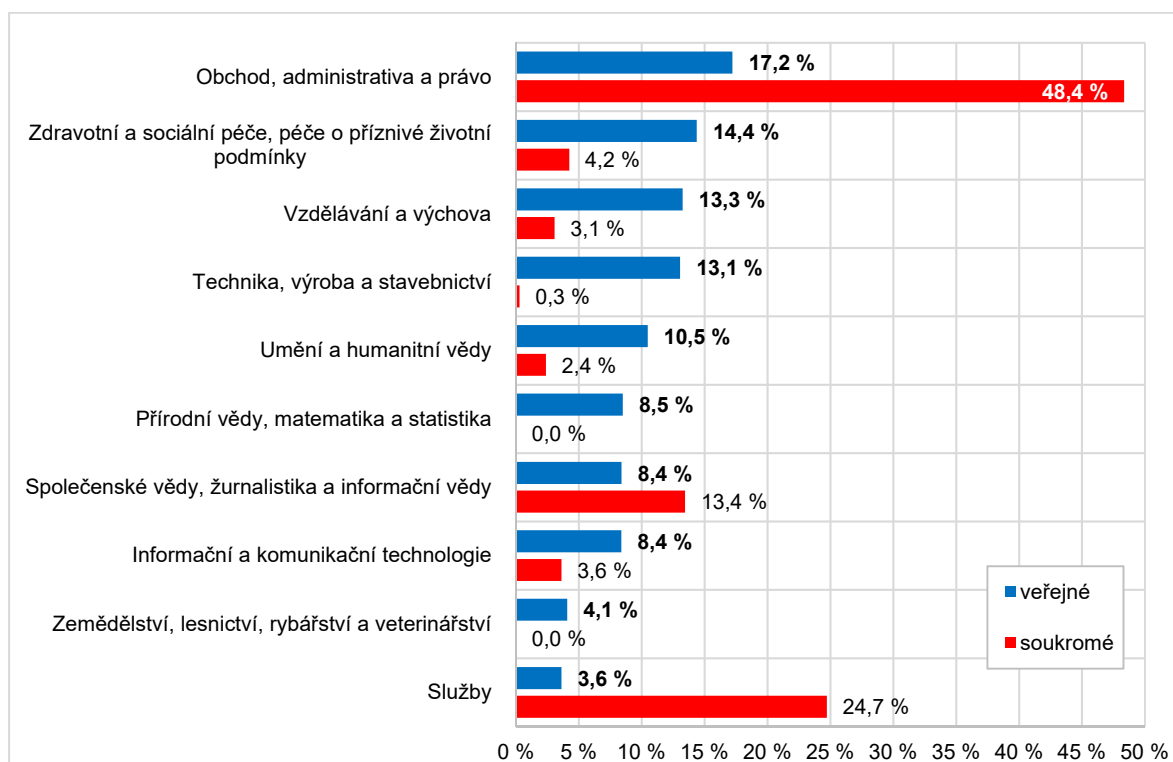
Pokud se jedná o **studijní programy**, v bakalářském studijním programu byly na konci roku 2023 zapsané tři pětiny z celkového počtu studentů škol veřejných (59,0 %) oproti čtyřem pětinaš studentů škol soukromých (80,4 %). Naopak v magisterském programu studovalo 34,7 % studentů škol veřejných oproti 19,3 % studentů škol soukromých a v doktorském programu 7,0 % studentů škol veřejných oproti 0,3 % studentů škol soukromých.

Veřejné a soukromé vysoké školy se také liší v **nabídce studijních oborů**, a tedy i v podílu studentů, kteří tyto obory studují. Jak dokládá graf č. 1.24, v **soukromých** vysokých školách v roce 2023 převažovali studenti oborů ze skupiny **Obchod, administrativa a právo** (48,4 % ze všech studentů), dále studenti oborů ze skupiny oborů **Služeb** (24,7 %) a studenti **Společenských věd, žurnalistiky a informačních věd** (13,4 %). Studenti ostatních oborů již zaujímali méně než 5 % ze všech studentů, přičemž přírodovědné obory a obory ze skupiny zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství na soukromých školách nestudoval ani jeden student (pravděpodobně nebyly v nabídce soukromých škol).

Pokud se jedná o **veřejné vysoké školy**, bylo zastoupení studentů jednotlivých skupin oborů mnohem vyváženější. I zde bylo nejčastější studium oborů ze skupiny **Obchod, administrativa a právo** (17,2 % studentů), ovšem již poměrně těsně následované skupinou oborů z oblasti **Zdravotní a sociální péče** (14,4 %), dále **Vzdělávání a výchova** (13,3 %) a **Technika, výroba a stavebnictví** (13,1 %), následuje skupina oborů **Umění a humanitní vědy** (10,5 %). Ostatní skupiny oborů studoval ve veřejných školách vždy méně než 9% podíl studentů, nejnižší zaznamenaly obory ze skupiny Služeb (3,6 %) a Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství (4,1 %).

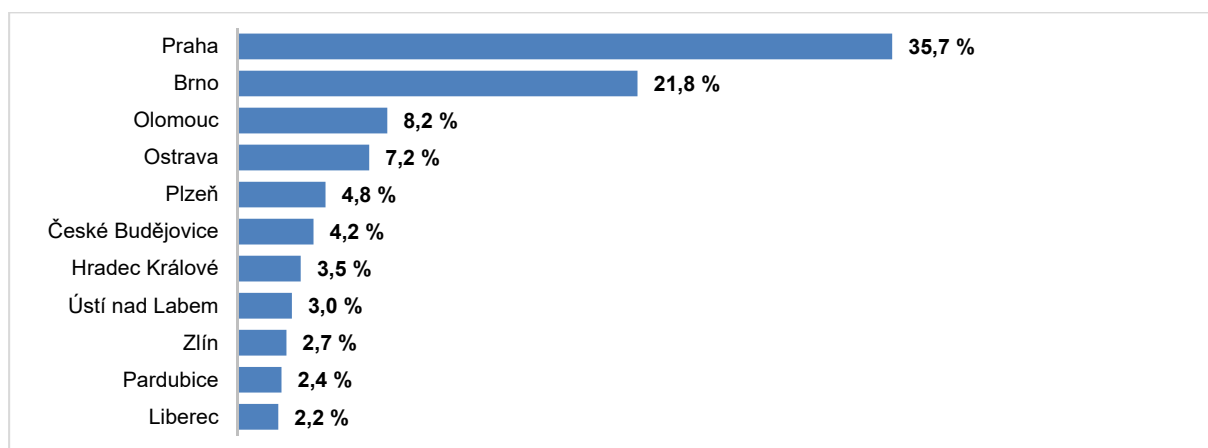
Graf 1.24 Studenti veřejných a soukromých vysokých škol v Česku podle skupin oborů vzdělávání v roce 2023 (%)

Zdroj dat: MŠMT

Je také možné se podívat, **kde studenti veřejných a soukromých vysokých škol studují**. V tomto ohledu je třeba konstatovat, že téměř čtyři pětiny studentů **soukromých** vysokých škol studovaly v roce 2023 v Praze (79,1 %) a dalších 8 % v Brně. Ostatní města, kde probíhá výuka v soukromých vysokých školách, již zaznamenaly vždy méně než 3 % studentů. Hlavní města, kde se vzdělávají studenti vysokých škol **veřejných**, ukazuje graf č. 1.25.

Graf 1.25 Studenti veřejných vysokých škol v Česku podle místa studia v roce 2023 (%)

Zdroj dat: MŠMT

Celkem 35,7 % studentů veřejných vysokých škol se v roce 2023 vzdělávalo v Praze a 21,8 % v Brně. Následuje Olomouc s 8,2 % studenty veřejných vysokých škol, a Ostrava (7,2 %). V ostatních městech se vzdělávalo již méně než 5 % studentů veřejných vysokých škol. Přes jednoznačnou převahu studentů veřejných vysokých škol vzdělávajících se v Praze a v Brně lze konstatovat, že veřejné vysoké školy jsou v České republice rozmístěny mnohem rovnoměrněji než soukromé.

1.5 Rozdíly mezi studenty jednotlivých skupin oborů vzdělávání

Mezi jednotlivými skupinami studijních oborů najdeme rozdíly v zastoupení mužů a žen. V roce 2023 byly mezi studenty oborů ze skupiny **Informační a komunikační technologie** více než čtyři pětiny mužů (82,1 %) a nadpoloviční většinu mužů najdeme i ve skupině oborů **technika, výroba a stavebnictví** (72,1 %) a **Služby** (55,8 %).

Naopak mezi studenty skupiny oborů **Vzdělávání a výchova** byly 76,4 % žen a více než tři pětiny jich byly také ve skupinách oborů **zdravotnických** (73,5 %), **uměleckých a humanitních** (66,6 %), oborů spadajících do skupiny **Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství** (63,2 %) a **Společenských věd, žurnalistiky a informačních věd** (61,0 %). Ve skupinách oborů **Obchod, administrativa a právo** byl podíl žen a mužů nejvyrovnanější (viz graf č. 1.26).

Graf 1.26 Studenti jednotlivých oborů vzdělávání na vysokých školách v Česku dle pohlaví (2023)

Zdroj dat: MŠMT

Informaci o podílu mužů a žen v jednotlivých oborech vzdělávání lze doplnit o informaci o **podílu občanů České republiky a cizích státních příslušníků** – viz graf č. 1.27.

Graf 1.27 Studenti jednotlivých oborů vzdělávání na vysokých školách v Česku dle občanství (2023)

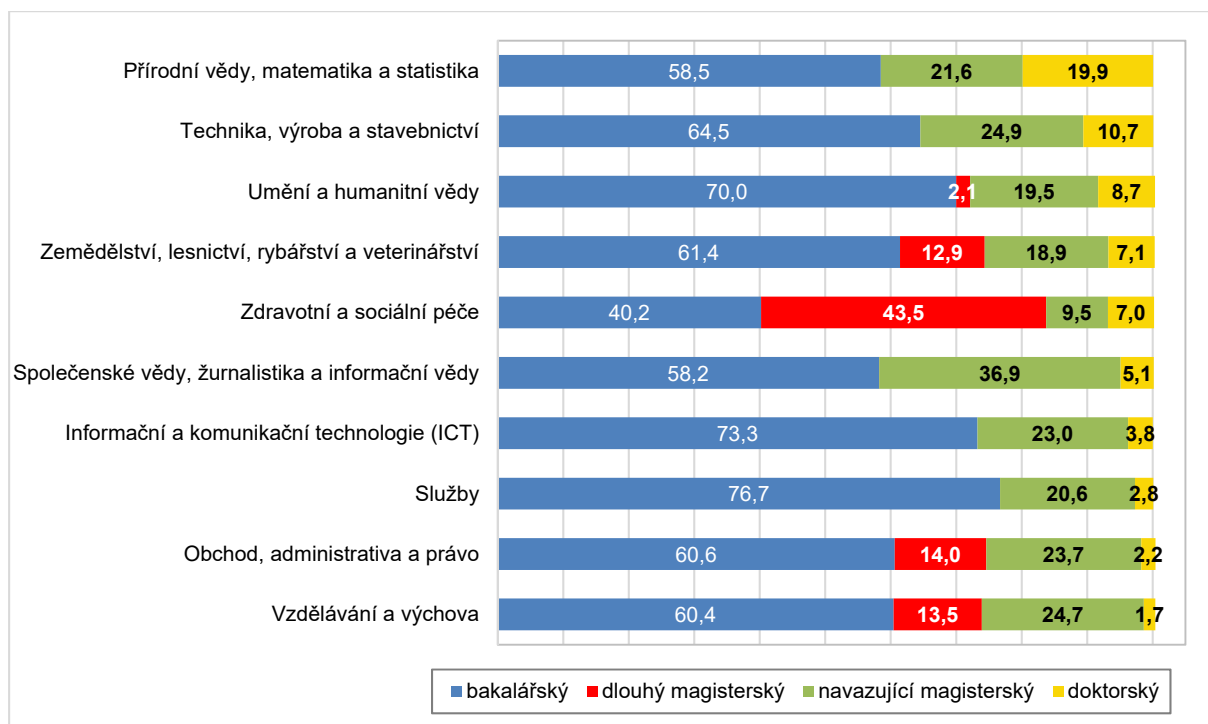
Zdroj dat: MŠMT

Spojíme-li informaci o podílu Čechů a cizinců s informací o podílu mužů a žen, lze říci, že ve skupině oborů **Vzdělávání a výchova** byl nejen nejvyšší podíl žen, ale zároveň 97,6 % studentů tvořili občané České republiky, tj. nejvyšší podíl ze všech skupin oborů. Typickým studentem byla tedy žena české státní příslušnosti. Druhý nejnižší podíl cizinců byl ve skupině oborů **Služeb** (9,7 %).

Jak bylo výše také uvedeno, druhou skupinou oborů s nejvyšším podílem žen byla skupina **zdravotnických oborů**, kde byl zároveň třetí nejvyšší podíl cizinců (22,3 %). Podobného podílu cizinců dosáhla také skupina oborů **přírodních věd, matematiky a statistiky** (22,7 %), která obsadila druhé místo. Nejvyšší podíl cizinců (téměř třetina) byl ve skupině oborů **informačních a komunikačních technologií**, která zároveň zaznamenala nejvyšší podíl mužů.

Jednotlivé skupiny oborů se liší v míře zastoupení studentů **jednotlivých studijních programů**. Zatímco mezi studenty oborů ze skupiny **Přírodních věd, matematiky a statistiky** byla pětina doktorandů, ve skupině oborů **Vzdělávání a výchova** studovalo doktorské programy jen 1,7 % studentů. Ve skupině oborů **Zdravotní a sociální péče** se nadpoloviční většina studentů vzdělávala v magisterských oborech (celkem za oba typy 53 %) a měla zdaleka nejvyšší podíl studentů dlouhých magisterských oborů (43,5 %). Naopak ve skupině oborů **Služeb** činil podíl studentů magisterských oborů jen pětinu (20,6 %) a více než tři čtvrtiny studentů tvořili ti zapsaní v bakalářských oborech (76,7 %). Jen o něco menší podíl studentů bakalářských oborů zaznamenala skupina oborů spadajících do **Informačních a komunikačních technologií** (73,3 %).

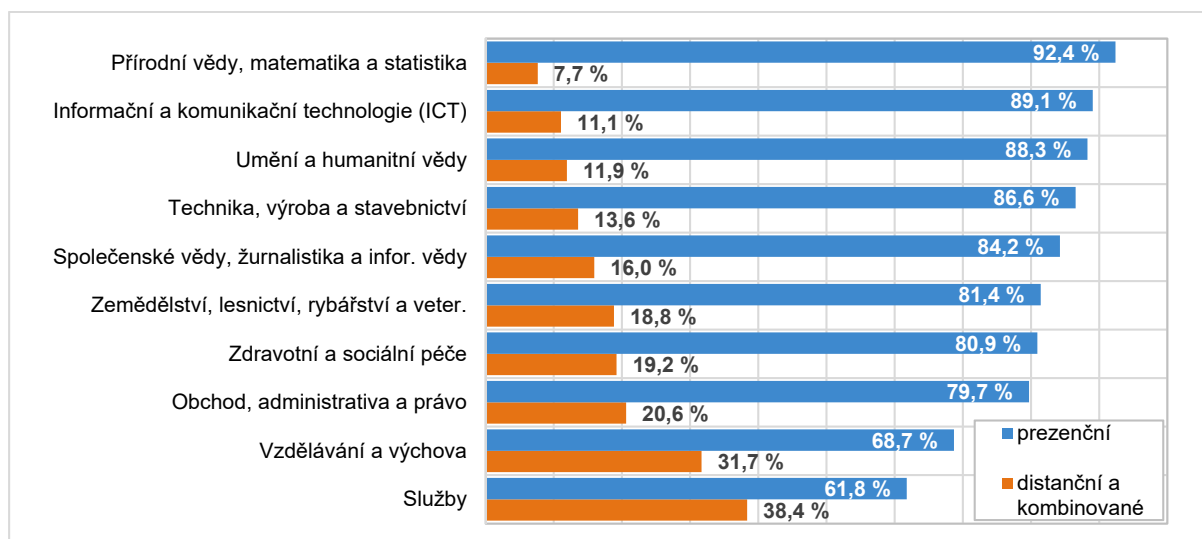
Graf 1.28 Studenti jednotlivých skupin oborů vzdělávání na vysokých školách v ČR dle studijních programů (% , 2023)

Zdroj dat: MŠMT

V různých oborech může být zároveň odlišný podíl studentů v prezenčním a distančním či kombinovaném studiu. Nejvyšší zastoupení studentů **prezenčního** studia měla v roce 2023 skupina oborů **Přírodní vědy, matematika a statistika** (92,4 %), která zároveň zaznamenala nejvyšší podíl doktorandů (viz výše). Následuje skupina oborů **Informačních a komunikačních technologií** (89,1 %). Na druhé straně nejvyšší podíl studentů **distančního či kombinovaného** studia byl ve skupině oborů **Služby** (38,4 %) a **Vzdělávání a výchova** (31,7 %), které patřily mezi ty s nejmenším podílem doktorandů.

Graf 1.29 Studenti skupin oborů vzdělávání na vysokých školách v ČR dle formy studia (2023)

Zdroj dat: MŠMT

Vcelku pochopitelně byl **téměř ve všech skupinách oborů** v roce 2023 nejnižší podíl studentů s **trvalým pobytem v Karlovarském kraji**, neboť je nejméně lidnatý. Výjimkou jsou pouze obory zaměřené na výchovu a vzdělávání - studenti bydlící v **zahraničí** zde tvořili jen 2,0 %, což je ještě o čtyři desetiny procentního bodu menší podíl, než jaký tvořili studenti z kraje Karlovarského. Skupina **zahraničních studentů** je naopak největší, neboť shrnuje všechny studenty, ať již bydlí v jakémkoliv zahraničním státě. Vedle toho tvoří v jednotlivých skupinách oborů druhou nejpočetnější skupinu zpravidla studenti z Prahy, případně z kraje Středočeského či Moravskoslezského – viz tabulku č. 1.5.

Tabulka 1.5 Studenti vysokých škol v Česku podle jednotlivých skupin oborů vzdělávání a podle trvalého bydliště v roce 2023 (v %)

	Praha	Středočeský	Moravsko-slezský	Jihomoravský	Jihočeský	Ústecký	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Králové-hradecký	Pardubický	Píseňský	Liberecký	Karlovarský	zahraničí	celkem
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	17,9	12,3	7,9	8,6	3,8	5,4	3,6	3,3	3,2	3,7	3,0	3,5	2,3	1,4	20,1	100
Umění a hum. vědy	15,5	10,0	10,5	9,5	4,4	4,2	5,1	5,0	3,2	4,4	4,1	3,6	2,8	1,5	16,1	100
Obchod, administrativa a právo	14,1	12,9	9,2	9,0	5,3	4,1	4,2	4,2	3,7	3,7	3,6	4,3	3,2	1,7	16,7	100
Přírodní vědy, matematika a statistika	12,3	10,3	10,4	8,1	4,2	5,8	5,4	4,2	3,1	3,5	3,5	3,5	2,7	1,5	21,5	100
Informační a komun. technologie	11,5	9,2	8,8	8,2	3,2	3,4	3,6	4,0	3,5	4,5	4,0	2,3	2,4	1,1	30,4	100
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	11,3	14,6	4,5	13,1	8,1	4,1	3,8	4,0	6,1	4,4	3,6	4,4	2,7	1,7	13,4	100
Služby	11,9	14,5	9,8	9,4	5,8	6,2	6,3	6,3	5,1	3,7	4,4	3,0	2,7	2,7	8,2	100
Vzdělávání a výchova	7,6	11,7	11,5	10,5	6,1	7,8	7,8	7,2	4,9	6,0	5,0	5,0	4,4	2,4	2,0	100
Technika, výroba a stavebnictví	9,1	9,3	12,0	10,7	5,8	5,2	5,6	6,1	4,7	3,7	3,9	4,6	3,2	1,3	14,8	100
Zdravotní a sociální péče	9,2	8,6	10,5	7,5	6,1	5,2	5,4	4,3	4,8	4,6	4,1	4,0	2,8	1,7	21,2	100

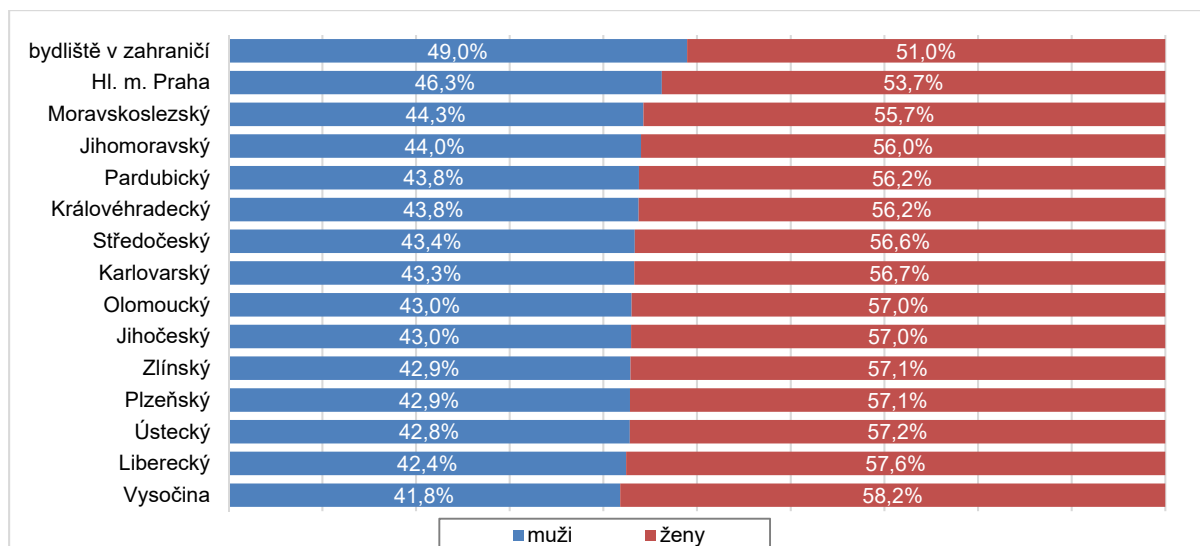
Zdroj dat: MŠMT

1.6 Rozdíly mezi studenty dle kraje trvalého bydliště

Jak již bylo výše v této zprávě zmíněno, mezi studenty vysokých škol v celé České republice již od roku 2004 převažují **ženy**. Při pohledu na dělení dle kraje/místa trvalého bydliště měly v roce 2023 ženy nejvyšší převahu mezi studenty s trvalým pobytem na Vysočině (zaujímaly 58,2 % všech studentů), naopak mezi studenty s trvalým pobytem v zahraničí byl podíl mužů a žen téměř vyrovnaný. Z krajů České republiky byl nejvyrovnanější podíl mužů a žen mezi studenty s trvalým pobytem v Praze (ženy zde tvořily 53,7 % všech studentů).

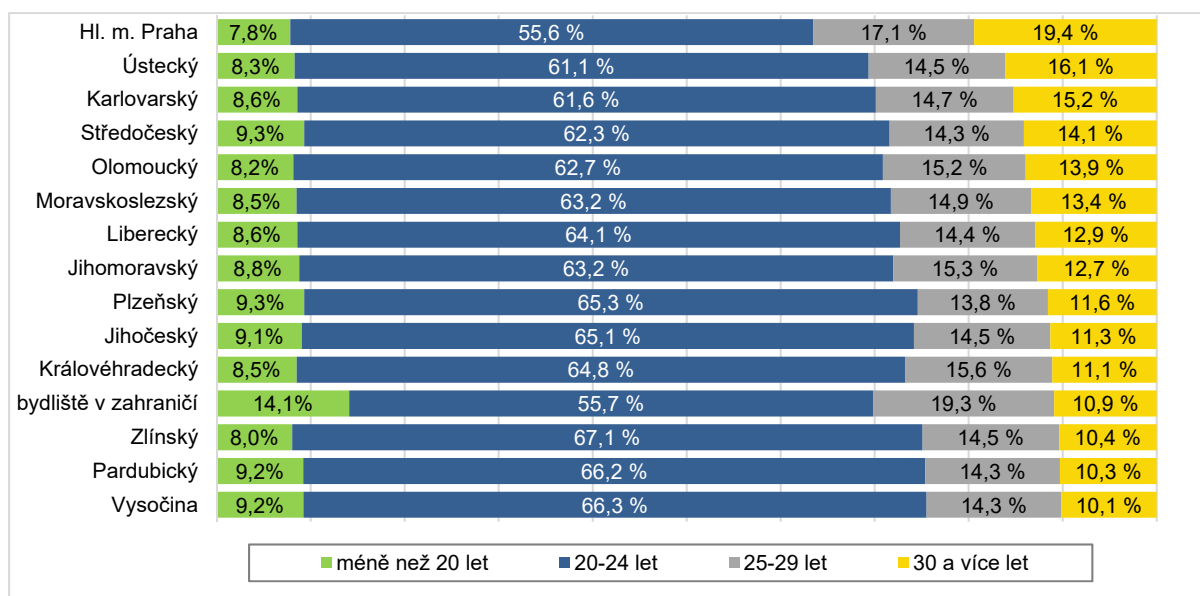
Graf 1.30 Studenti vysokých škol v Česku podle trvalého pobytu a pohlaví (2023)

Zdroj dat: MŠMT

Podíváme-li se na **věkové složení** (viz graf 1.31), nejvyšší podíl studentů ve věku 30 a více let byl v roce 2023 jednoznačně mezi těmi s trvalým pobytem v Praze (19,4 %), následuje kraj Ústecký (16,1 %), Karlovarský (15,2 %) a Středočeský (14,1 %). Naopak ze studentů s trvalým pobytem na Vysočině tvořili studenti ve věku 30 let a více jen 10,1 % a podobného podílu dosáhl i kraj Pardubický (10,3 %) a Zlínský (10,4 %).

Graf 1.31 Studenti vysokých škol v Česku podle trvalého pobytu a věku (2023)

Zdroj dat: MŠMT

Za zmínku také stojí, že mezi studenty bydlícími v zahraničí byl jednoznačně nejvyšší podíl studentů mladších 20 let (14,1 %). Druhý nejvyšší podíl studentů mladších 20 let byl v kraji Plzeňském a Středočeském (shodně 9,3 %).

Výše bylo uvedeno, že nejvyšší podíl studentů ve věku 30 a více let byl v roce 2023 mezi těmi s trvalým pobytem v Praze, v kraji Ústeckém, Karlovarském a Středočeském. Tyto kraje přitom také zaznamenaly nejvyšší průměrný věk studentů – viz tabulku 1.6.

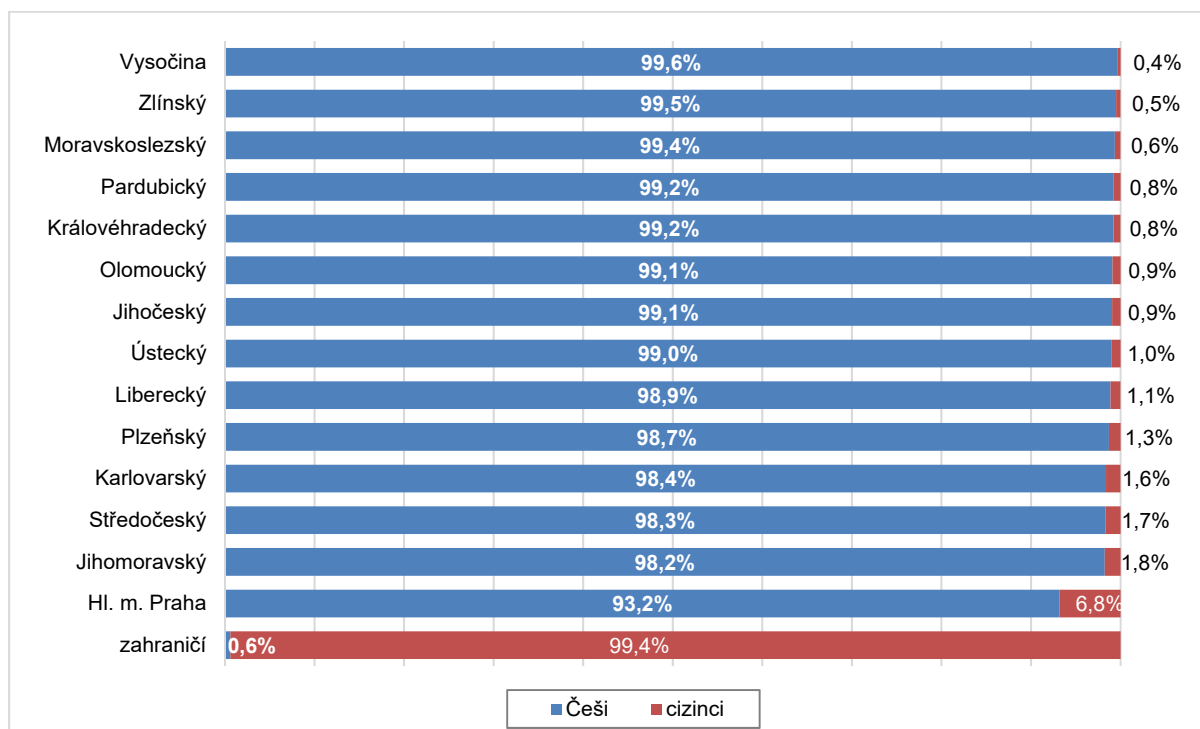
Tabulka 1.6 Věkový průměr studentů vysokých škol v jednotlivých krajích (2023; v rocích)

Hl. m. Praha	Ústecký	Karlovarský	Středočeský	Olomoucký	Moravskoslezský	Liberecký	Jihomoravský	Královéhradecký	Jihočeský	Plzeňský	Zlínský	Pardubický	Vysočina	zahraničí
25,7	25,0	24,9	24,7	24,6	24,5	24,4	24,3	24,1	24,1	24,1	23,9	23,9	23,8	23,8

Zdroj dat: MŠMT

Pokud se jedná o **státní příslušnost**, není překvapením, že 99,4 % studentů bydlících v zahraničí jsou cizí státní příslušnosti. Mezi studenty s trvalým bydlištěm v Praze pak bylo těch s cizí státní příslušností 6,8 %, v ostatních krajích činil tento podíl méně než 2 %. Více než 1,5% byl ještě v kraji Jihomoravském (1,8 %), Středočeském (1,7 %) a Karlovarském (1,6 %). Naopak mezi studenty s trvalým pobytem na Vysočině tvořili cizinci jen 0,4 % a mezi studenty bydlícími ve Zlínském kraji 0,5 %.

Graf 1.32 Studenti vysokých škol v Česku podle trvalého pobytu a občanství (2023)

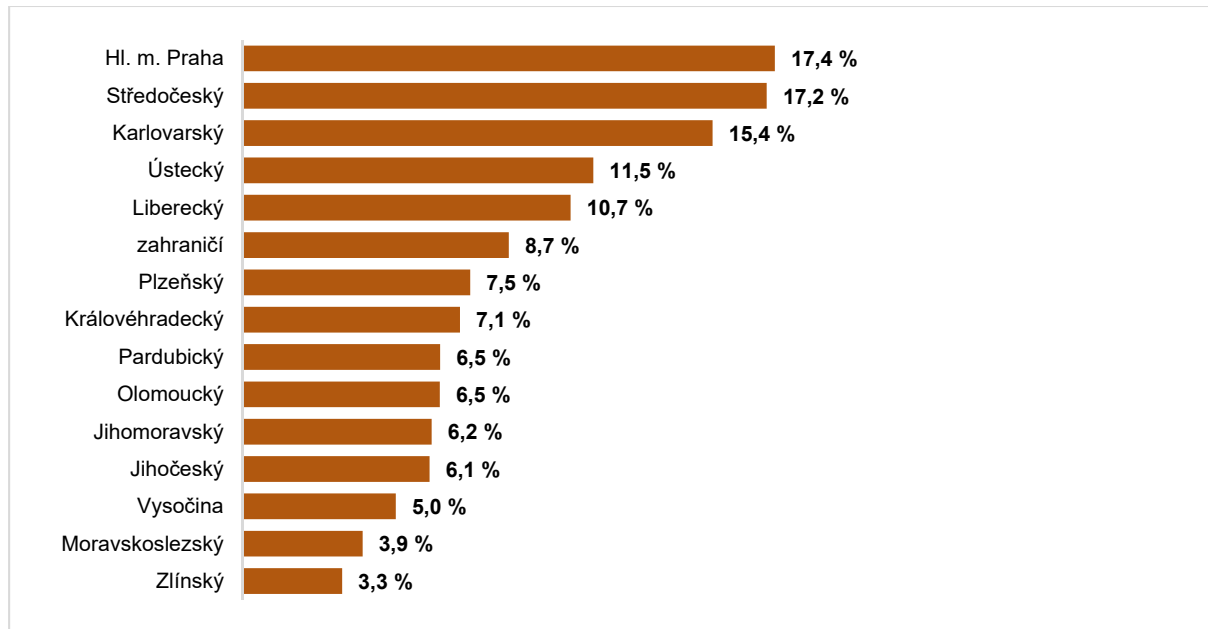

Zdroj dat: MŠMT

Zaměříme pozornost na dělení dle **zřizovatele školy**. Nejvyšší podíl studentů soukromých vysokých škol byl mezi těmi s trvalým pobytem v Praze (17,4 %) a v kraji Středočeském (17,2 %). To není nijak překvapující vzhledem ke skutečnosti, že 79,1 % studentů soukromých vysokých škol studuje v Praze (viz výše v této zprávě). Vyšší podíl studentů soukromých vysokých škol byl také mezi studenty bydlícími v kraji Karlovarském (15,4 %), následuje kraj Ústecký (11,5 %) a Liberecký (10,7 %). Ostatní kraje již

zaznamenaly méně než 10 % studentů soukromých vysokých škol, studenti bydlící v zahraničí pak 8,7 %. Nejmenší podíl studentů soukromých vysokých škol byl mezi těmi s trvalým pobytem v kraji Zlínském (3,3 %).

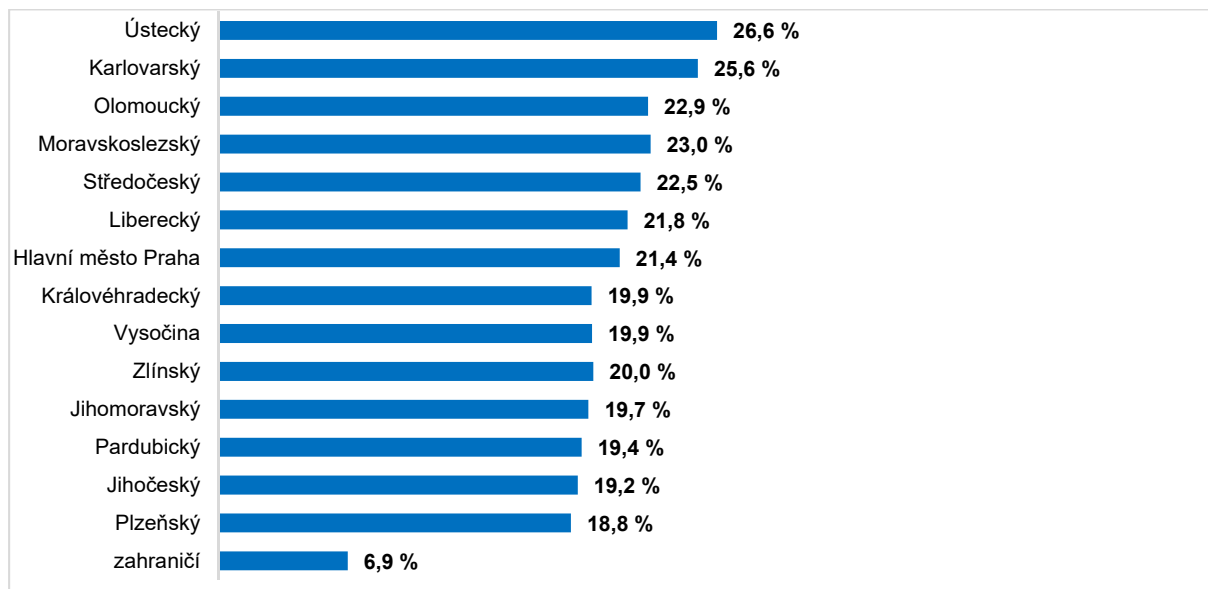
Graf 1.33 Podíl studentů soukromých vysokých škol na studentech vysokých škol v Česku s trvalým pobytem v daném kraji, resp. bydlících v zahraničí celkem (2023)

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 1.34 se dále zaměřuje na dělení dle **formy vzdělávání**.

Graf 1.34 Podíl studentů distanční a kombinované formy studia na studentech vysokých škol v Česku s trvalým pobytem v daném kraji, resp. bydlících v zahraničí celkem (2023)

Zdroj dat: MŠMT

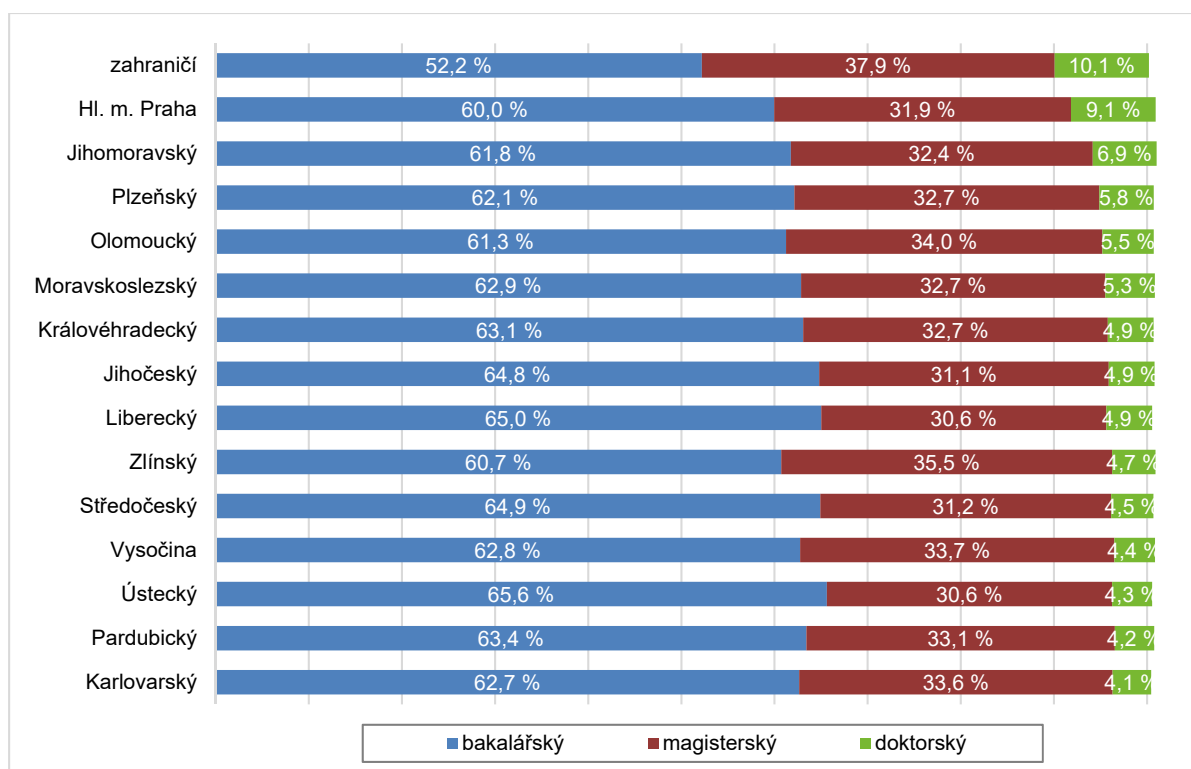
Nejvyšší podíl studentů, kteří se vzdělávali **distanční či kombinovanou formou**, byl mezi těmi s trvalým pobytem v kraji **Ústeckém** (26,6 %) a **Karlovarském** (25,6 %), kde zároveň, jak bylo uvedeno, studoval relativně vyšší podíl studentů na soukromé škole (zaujali 3. a 4. místo v žebříčku po studentech s trvalým pobytem v Praze a v kraji Středočeském). Naopak méně než 20 % studentů vzdělávajících se

distanční či kombinovanou formou, bylo mezi studenty s trvalým pobytem v kraji Plzeňském, Jihočeském, Pardubickém a Jihomoravském (18,8 % – 19,7 %) a zejména mezi studenty bydlícími v zahraničí (6,9 %).

Pokud jde o **studijní programy**, nejvyšší podíl **doktorandů** byl v roce 2023 mezi studenty bydlícími v zahraničí (10,1 %), v Praze (9,1 %) a v kraji Jihomoravském (6,9 %). Naopak nejmenší podíl doktorandů zaznamenaly kraje Karlovarský (4,1 %) a Pardubický (4,2 %).

Nejvyšší podíl studentů **bakalářských** oborů byl mezi studenty bydlícími v kraji Ústeckém (65,6 %) Libereckém (65,0 %), Středočeském (64,9 %) a Jihočeském (64,8 %). Nejmenší podíl studentů bakalářských oborů byl mezi těmi studenty, kteří bydleli v zahraničí (52,2 %).

Graf 1.35 Studenti vysokých škol v Česku podle trvalého pobytu a studijního programu (2023)

Zdroj dat: MŠMT

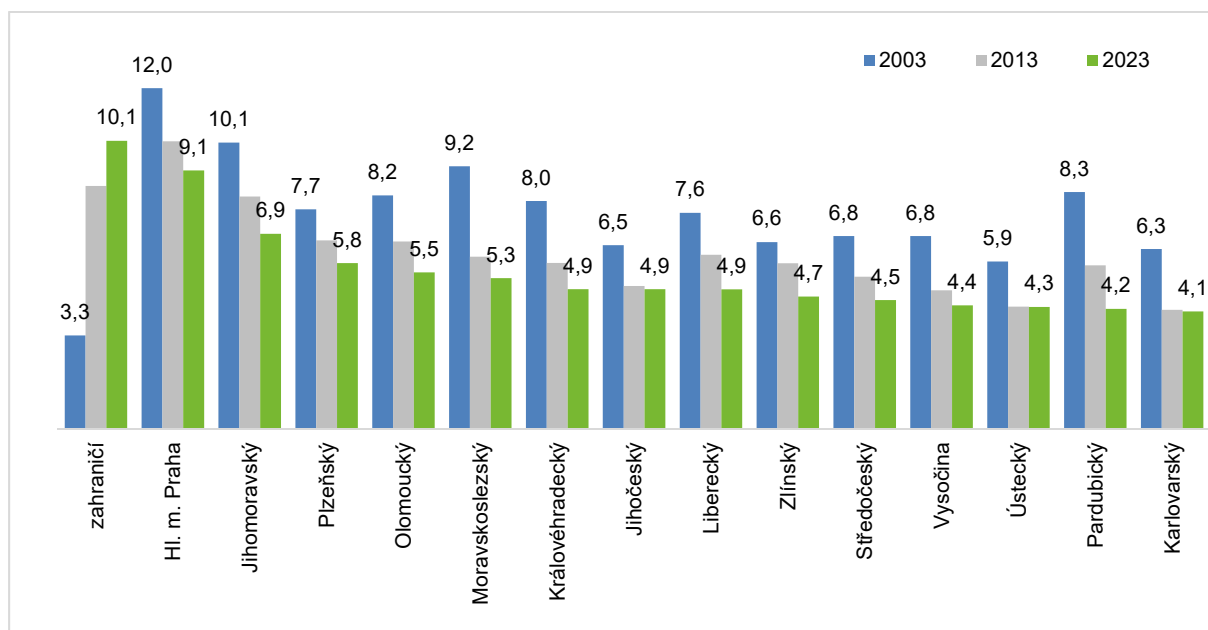
Pozn.: Součet podílů studentů bakalářského, magisterského a doktorského studia může být mírně vyšší než 100 %, protože jeden student může být zapsán do více studijních programů. Pro přehlednější vyjádření jsou však všechny podíly za daný kraj jen v jednom řádku.

Graf č. 1.36 dále ukazuje vývoj podílu studentů **doktorského studijního programu** mezi roky 2003, 2013 a 2023 dle trvalého bydliště studentů. Jak je patrné, nejvýraznější vývoj v čase zaznamenal podíl doktorských studentů ze všech studentů u skupiny bydlící v zahraničí. Zatímco v roce 2003 činil pouze 3,3 %, v roce 2013 to již bylo 8,5 % a v roce 2023 více než desetina (10,1 %), což bylo více než u studentů s trvalým bydlištěm v Praze (9,1 %). Vezmeme-li v potaz, že mezi všemi studenty s trvalým bydlištěm v ČR byl podíl studentů doktorského studia v roce 2023 celkem 6,4 %, pak v krajském srovnání zaznamenal nadprůměrný podíl doktorandů ze všech vysokoškolských studentů v roce 2023 kromě Prahy také kraj Jihomoravský (6,9 %). Naopak nejnižší podíl byl v kraji Karlovarském (4,1 %), Pardubickém (4,2 %) a Ústeckém (obojí 4,3 %). Vzestup podílu doktorských studentů mezi studenty bydlícími v zahraničí v čase zároveň kontrastuje se situací v jednotlivých krajích v ČR. Ve všech krajích ČR došlo mezi lety 2003 a 2023 do jisté míry naopak ke snížení tohoto podílu. Též v porovnání s rokem 2013 byl ve všech krajích podíl doktorandů v roce 2023 o něco nižší, v Karlovarském a Ústeckém kraji však pouze nepatrně.

Graf 1.36 Podíl studentů doktorského studia dle bydliště studenta (v %)

Zdroj dat: MŠMT

Tabulka č. 1.7 uvádí jednotlivé kraje, resp. bydliště v zahraničí, a u každé této lokality ukazuje, jaký podíl z celkového počtu studentů s příslušným bydlištěm studoval obory spadající do té které skupiny oborů.

Tabulka 1.7 Podíl studentů jednotlivých skupin oborů vzdělávání ze všech studentů s trvalým pobytem v jednotlivých krajích, resp. bydliště v zahraničí (2023)

	Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	bydliště v zahraničí
Vzdělávání a výchova	7,8	13,0	14,4	15,7	17,3	18,7	17,9	17,5	15,7	14,7	14,1	18,7	18,1	14,3	1,5
Umění a humanitní vědy	12,7	8,8	8,2	9,0	8,8	7,9	9,1	10,0	10,1	7,6	10,0	9,6	9,9	10,4	9,5
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	13,3	9,8	6,4	7,9	7,4	9,4	6,8	7,7	6,7	6,8	8,3	6,2	6,0	7,1	10,8
Obchod, administrativa a právo	23,8	23,4	20,5	21,7	20,0	16,0	21,2	17,7	18,6	18,3	19,8	16,6	17,5	18,7	20,4
Přírodní vědy, matematika a statistika	8,0	7,2	6,2	6,8	7,0	8,7	6,9	6,4	6,9	5,8	6,8	8,1	6,6	8,1	10,1
Informační a komunikační technologie	7,6	6,6	4,9	4,6	5,0	5,3	6,2	8,4	8,0	6,7	7,1	5,5	6,5	7,1	14,6
Technika, výroba a stavebnictví	9,1	10,0	13,2	14,0	9,1	12,1	12,8	10,5	11,6	13,6	13,8	12,9	14,8	14,4	10,6
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	3,5	4,9	5,7	4,1	3,7	3,0	3,3	3,8	3,4	5,5	5,3	2,8	3,0	1,7	3,0
Zdravotní a sociální péče	10,3	10,5	15,7	13,6	13,9	13,5	12,2	14,5	13,9	15,7	10,9	14,2	11,8	14,2	17,3
Služby	5,6	7,3	6,2	4,2	8,8	6,7	5,0	4,9	6,3	6,9	5,7	6,8	7,3	5,6	2,8

Zdroj dat: MŠMT

Jak je patrné, nejvyšší podíl studentů studujících obory z oblasti **Vzdělávání a výchovy** byl zaznamenán mezi těmi s trvalým pobytem v kraji Olomouckém (18,7 %), Ústeckém (18,7 %) a Zlínském (18,1 %), nejmenší naopak mezi těmi s trvalým pobytem v Praze (7,8 %). Mezi studenty bydlícími v Praze byl však ze všech krajů nejvyšší podíl těch studentů, kteří studovali **Umění a humanitní vědy** (12,7 % ze všech studentů), **Společenské vědy, žurnalistiku či informační vědy** (13,3 %) a **Obchod, administrativu a právo** (23,8 %; následuje kraj Středočeský s 23,4 %). **Umění a humanitní vědy** naopak nejméně nalákaly studenty z Vysočiny (studovalo je 7,6 % z nich) a z krajů Ústeckého (7,9 %) a Jihočeského (8,2 %). **Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy** si pak získaly nejnižšího (méně než sedmiprocentního) zastoupení studentů z kraje Zlínského (6,0 %), Olomouckého (6,2 %), Jihočeského (6,4 %) a z Vysočiny (6,8 %). V Ústeckém kraji byl také zaznamenán nejmenší podíl studentů vzdělávajících se v oblasti **Obchodu, administrativy a práva** (16,0 %).

Nejvyšší podíl studentů oborů z oblasti **Přírodní vědy, matematika a statistika** byl mezi těmi bydlícími v zahraničí (10,1 %) a poté v kraji Ústeckém (8,7 %). Mezi studenty bydlícími v zahraničí byl také nejvyšší podíl těch studujících **informační a komunikační technologie** (14,6 %), zejména oproti 4,6 % takových studentů v kraji Plzeňském. **Technika, výroba a stavebnictví** byla nejoblíbenější mezi studenty z kraje Zlínského (studovalo ji 14,8 % studentů zde bydlících) a naopak nejméně oblíbená mezi studenty s trvalým pobytem v Praze a v kraji Karlovarském (shodně 9,1 %). **Zemědělství, lesnictví a rybářství** si získalo nejvyšší zastoupení u studentů bydlících v kraji Jihočeském (5,7 %) a na Vysočině (5,5 %), naopak mezi studenty bydlícími v kraji Moravskoslezském tyto obory studovalo jen 1,7 %. Studium **zdravotní a sociální péče** bylo nejoblíbenější mezi studenty ze zahraničí (17,3 %), z kraje Jihočeského (15,7 %) a z Vysočiny (15,7 %), naopak nejméně oblíbené bylo u studentů bydlících v kraji Středočeském (10,5 %) a v Praze (10,3 %). Nakonec oblast **služeb** jednoznačně nejvíce preferovali studenty bydlící v Karlovarském kraji (studovalo je 8,8 % z nich) a nejméně oblíbenou byla oblast služeb mezi studenty bydlícími v zahraničí (2,8 %) a dále v kraji Plzeňském (4,2 %).

2. Studenti poprvé zapsaní do studia a absolventi

Shrnutí

Počet **poprvé zapsaných do studia** mezi roky 2001 až 2009 vzrostl o čtyři pětiny, poté začal jejich počet klesat až na 56 024 poprvé zapsaných studentů v roce 2016. Následuje opět růst, v roce 2021 bylo poprvé zapsaných studentů 65 415. V roce 2022 sice počet poprvé zapsaných o 1,4 % poklesl, v roce 2023 však činil opět 65 681.

Mezi lety 2008 a 2022 se zvýšil **podíl cizinců mezi poprvé zapsanými studenty** do studia v české vzdělávací soustavě z desetiny (10,3 %) na čtvrtinu (24,9 %), v roce 2023 se však snížil na 21,5 %. Zaměříme-li se na poslední dva roky ovlivněné válkou na Ukrajině, pak lze říci, že po meziročním nárůstu **počtu poprvé zapsaných cizinců** v roce 2022 o 13,9 % (patrně daném politickou situací) se počet cizinců mezi poprvé zapsanými snížil v roce 2023 téměř na úroveň z roku 2021 (obojí 14,1 tisíc). Naopak **počet poprvé zapsaných Čechů** se mezi roky 2021 a 2022 o 5,7 % snížil a poté se mezi roky 2022 a 2023 o 6,4 % zvýšil.

V roce 2023 bylo nejvíce studentů poprvé zapsaných do skupiny oborů **Obchod, administrativa a právo** (13 576), **Technika, výroba a stavebnictví** (8 479) a **Zdravotní a sociální péče** (8 360). Více než 6 tisíc poprvé zapsaných studentů si také získaly skupiny oborů Vzdělávání a výchova (6 342) a Umění a humanitní vědy (6 187). Přitom jedinou skupinou oborů, ve které za posledních pět let došlo k úbytku počtu poprvé zapsaných do studia, je skupina **Technika, výroba a stavebnictví**. I v té se však od roku 2020 počet poprvé zapsaných ustálil a kolísá mezi 8,4 a 8,5 tisíci. Nejvyšší relativní nárůst počtu poprvé zapsaných zaznamenala v posledních pěti letech skupina oborů **Přírodních věd, matematiky a statistiky**, a sice o 30,3 %, více než pětina byl též v oblasti **Zdravotní a sociální péče** (25,8 %) a **Vzdělávání** (23,4 %).

Pokud se jedná o **počet absolventů**, v roce 2001 jich bylo celkem 30 105, do roku 2012 se jejich počet zvýšil na 94 090 a poté až do roku 2022 klesal, a sice na 58 714 absolventů. Poprvé se zvýšil v posledním sledovaném roce 2023 na 63 224 absolventů. Oproti předchozímu roku 2022 je to o 4 510 více a jedná se též o 264 absolventů vyšší počet než v roce 2020.

Podíl cizinců mezi absolventy za posledních pět let (tj. mezi roky 2008 a 2023) narostl z 6,7 % na 15,0 % a podíl absolventů bydlících v zahraničí ze všech absolventů vzrostl z 5,9 % na 14,0 %.

V roce 2023 bylo nejvíce **absolventů oborů** ze skupiny **Obchod, administrativa a právo** (12 592), dále oborů z oblasti **Vzdělávání a výchovy** (8 344), **Techniky, výroby a stavebnictví** (8 131) a **Zdravotnictví a sociální péče** (7 283). Za posledních pět let došlo k nevýraznějšímu relativnímu růstu počtu absolventů oborů Přírodních věd, matematiky a statistiky (o 24,4 %) a dále oborů z oblasti Vzdělávání a výchova (o 11,4 %) a Zdravotní a sociální péče (o 8,7 %). Naopak jednoznačně nejméně bylo absolventů oborů z oblasti Technika výroba a stavebnictví (o 29,4 %).

Absolventi bakalářských programů mohou pokračovat studiem oborů magisterských. Omezíme-li se proto na **absolventy magisterských a doktorských programů**, pak nejvyšší počet absolventů zaznamenaly v roce 2023 skupiny oborů **Obchod, administrativa a právo** (5,7 tisíc), **Technika, výroba a stavebnictví** (4,2 tisíce), **Zdravotní a sociální péče** (3,8 tisíc), **Vzdělávání a výchova** (3,7 tisíc) a **Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy** (3,5 tisíc).

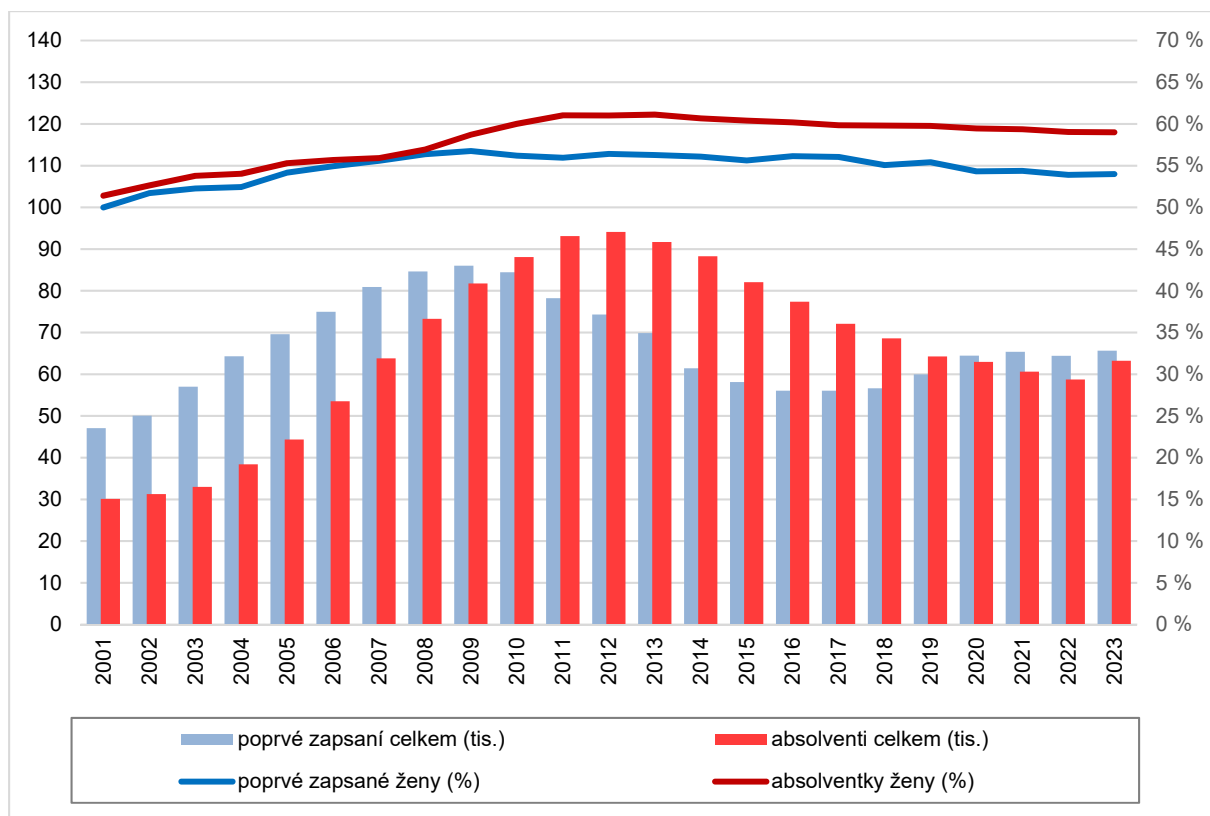
2.1 Vývoj počtu poprvé zapsaných studentů a absolventů

V této publikaci sledujeme kromě studentů vysokých škol také **absolventy**, a to ať již ve studiu pokračují (např. v navazujícím magisterském studiu po absolvování bakalářského studia), nebo nikoliv. Také sledujeme **poprvé zapsané do vzdělávání** na vysoké škole v České republice. Jak pojem napovídá, mezi tyto studenty nezahrnujeme takové, kteří se v daném roce zapsali např. do navazujícího magisterského studia, pokud již v České republice dříve studovali (např. v bakalářském programu).

Z grafu č. 2.1 je patrný růst počtu **poprvé zapsaných do studia** mezi roky 2001 až 2009, a sice ze 47 078 na 85 990 studentů. Poté začal jejich počet klesat až na 56 023 poprvé zapsaných studentů v roce 2016. Následuje opět růst, v roce 2021 bylo poprvé zapsaných studentů 65 373. V roce 2022 sice počet poprvé zapsaných o 1,5 % poklesl, v roce 2023 však činil 65 617 (tedy o 0,4 % více než před dvěma lety). Počet **absolventů** vykazuje podobnou tendenci, ovšem s tím rozdílem, že změny jsou výraznější (zde může mít vliv sledování souhrnného počtu absolventů, ať již dále studují či nikoliv) a, pochopitelně, o několik let opožděné. V roce 2001 tak bylo absolventů celkem 30 105, do roku 2012 se jejich počet zvýšil na 94 090 a poté až do roku 2022 klesal, a sice na 58 714 absolventů. Poprvé se zvýšil v posledním sledovaném roce, 2023, a sice na 63 224 absolventů. Oproti předchozímu roku 2022 je to o 4 510 více a jedná se též o 264 absolventů vyšší počet než v roce 2020.

Graf 2.1 také ukazuje vývoj podílu žen ze všech poprvé zapsaných studentů do studia v českém vzdělávacím systému a ze všech absolventů tohoto studia. **Podíl žen mezi poprvé zapsanými** do studia byl v roce 2001 přesně 50 %. Následně se zvýšil až na 56,8 % v roce 2009. Poté kolísal a postupně se nepatrně snižoval až na 54,0 % v roce 2023. Pokud jde o **absolventy**, rostl podíl žen mezi roky 2001 a 2013, a to z 51,4 % na 61,1 %. Poté postupně nepatrně klesal a v roce 2023 tvořily ženy ze všech absolventů 59,0 %.

Graf 2.1 Absolventi a poprvé zapsaní do studia vysokých škol v Česku celkem a podíl žen mezi absolventy a poprvé zapsanými

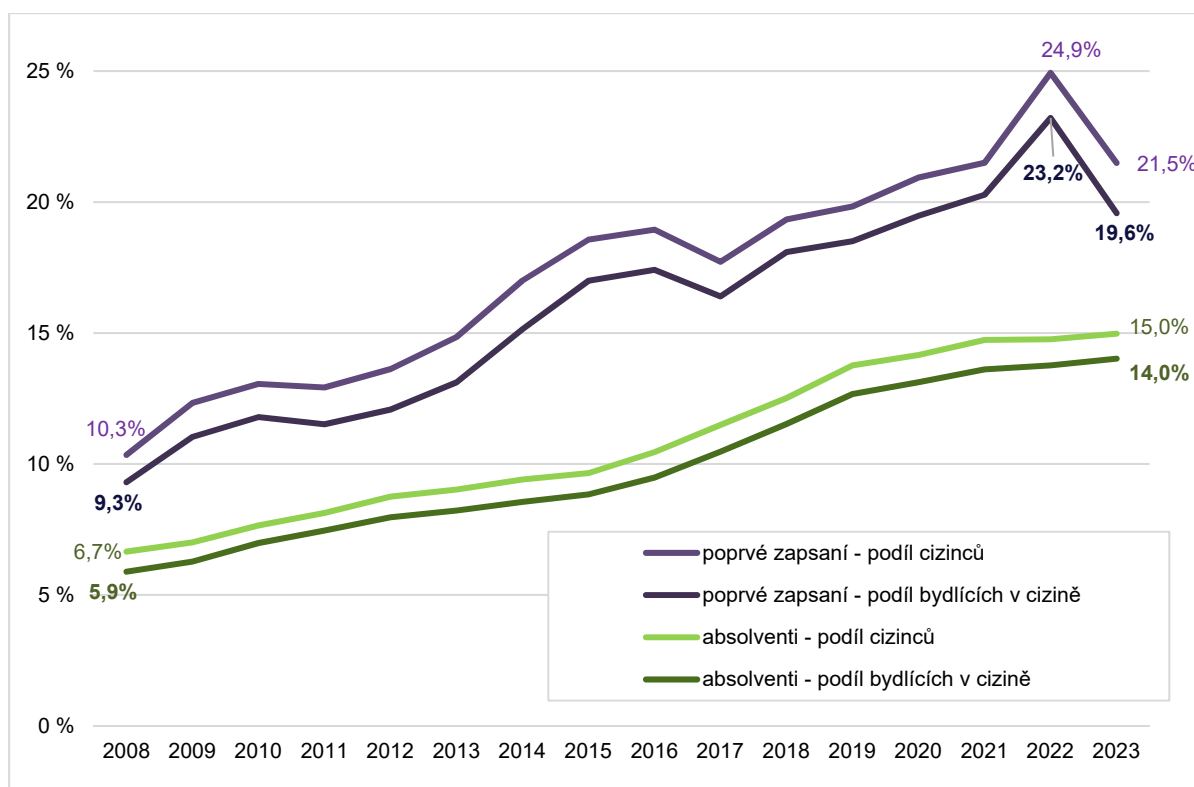
Zdroj dat: MŠMT

Výše v textu bylo uvedeno, že v čase soustavně narůstal podíl cizinců mezi studenty. To samé lze pochopitelně říci i o poprvé přijatých studentech a absolventech, u poprvé zapsaných studentů ovšem s výjimkou posledního sledovaného roku. Mezi lety 2008 a 2022 se zvýšil **podíl cizinců** mezi poprvé zapsanými studenty do studia v české vzdělávací soustavě z desetiny (10,3 %) na čtvrtinu (24,9 %), v roce 2023 se však snížil na 21,5 %. Podíl poprvé zapsaných studentů **žijících v zahraničí** se mezi roky 2008 a 2022 zvýšil z 9,3 % na 23,2 %, poté v roce 2023 poklesl na jednu pětinu (19,6 %). Zde lze poznamenat, že počet poprvé zapsaných cizinců se po nárůstu v roce 2022 (meziročně o 13,9 %, patrně daném politickou situací) snížil v roce 2023 téměř na úroveň z roku 2021 (obojí 14,1 tisíc). Naopak počet poprvé zapsaných Čechů se mezi roky 2021 a 2022 o 5,7 % snížil a poté se mezi roky 2022 a 2023 o 6,4 % zvýšil.

Pokud se jedná o absolventy, podíl cizinců mezi nimi ve sledovaném období mezi roky 2008 a 2023 narostl z 6,7 % na 15,0 % a podíl absolventů žijících v zahraničí ze všech absolventů narostl z 5,9 % na 14,0 %. Více viz graf č. 2.2.

Graf 2.2 Vývoj podílu cizinců a studentů žijících v zahraničí mezi studenty poprvé zapsanými do vysokoškolského studia v českém vzdělávacím systému a mezi absolventy

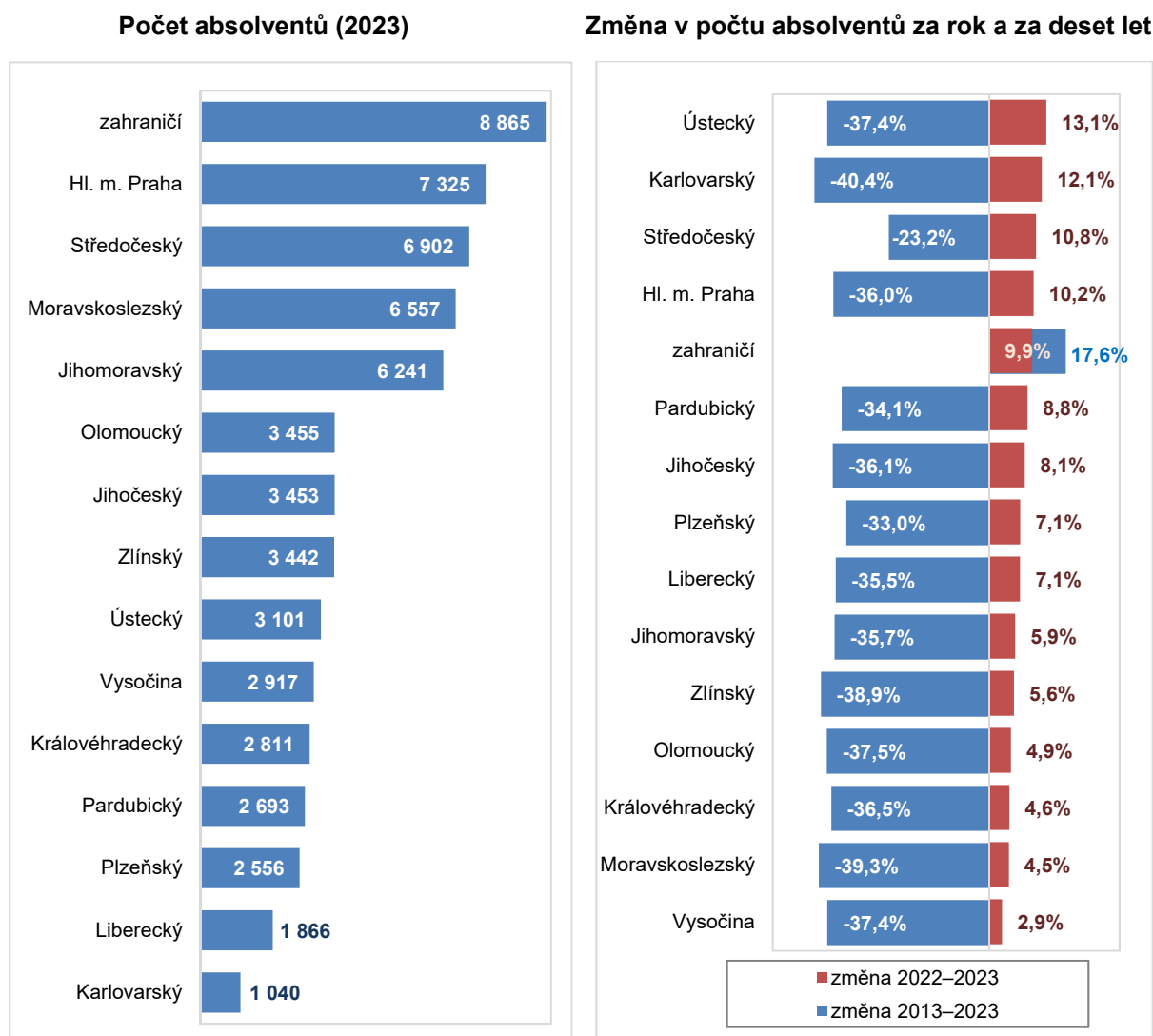

Zdroj dat: MŠMT

Pokud se omezíme na období **posledních deseti let**, pak absolventů bydlících v zahraničí přibylo o 17,6 %. Naopak absolventů s trvalým pobytem v České republice ubylo ve všech jejích krajích. Absolventů bydlících v kraji Středočeském ubylo o necelou čtvrtinu (o 23,2 %), následují kraje Plzeňský a Pardubický, ve kterých absolventů ubylo o cca třetinu. Ostatní kraje dosáhly ještě většího snížení. Největší, cca dvoupětinový, úbytek najdeme v kraji Karlovarském (40,4 %), Moravskoslezském (39,3 %) a Zlínském (38,9 %). Až na pár výjimek klesal počet absolventů za posledních deset let ve všech krajích a soustavně, ovšem s výjimkou posledního sledovaného roku. Mezi roky 2022 a 2023 počet absolventů dle jejich trvalého pobytu ve všech krajích vzrostl, nejvíce v kraji Ústeckém (o 13,1 %) a Karlovarském (o 12,1 %), nejméně pak na Vysočině (o 2,9 %). Počet absolventů bydlících v zahraničí se zvýšil o 9,9 %.

Více viz graf č. 2.3, který také ukazuje, že nejvíce absolventů vysokých škol s trvalým pobytem v České republice pocházelo v roce 2023 z Prahy (7 325), dále kraje Středočeského (6 902), Moravskoslezského (6 557) a Jihomoravského (6 241). Ostatní kraje již zaznamenaly méně než 3 500 absolventů, nejméně kraj Karlovarský (1 040) a Liberecký (1 866). Absolventů bydlících v zahraničí bylo v roce 2023 celkem 8 865. Graf ř. 2.3 dále ukazuje vývoj počtu absolventů v jednotlivých krajích a v zahraničí od roku 2012, ve kterém počet absolventů vysokých škol v ČR dosáhl maxima a začal klesat (viz graf 2.1 výše).

Graf 2.3 Počet absolventů dle trvalého bydliště v roce 2023 a změna v počtu absolventů v čase

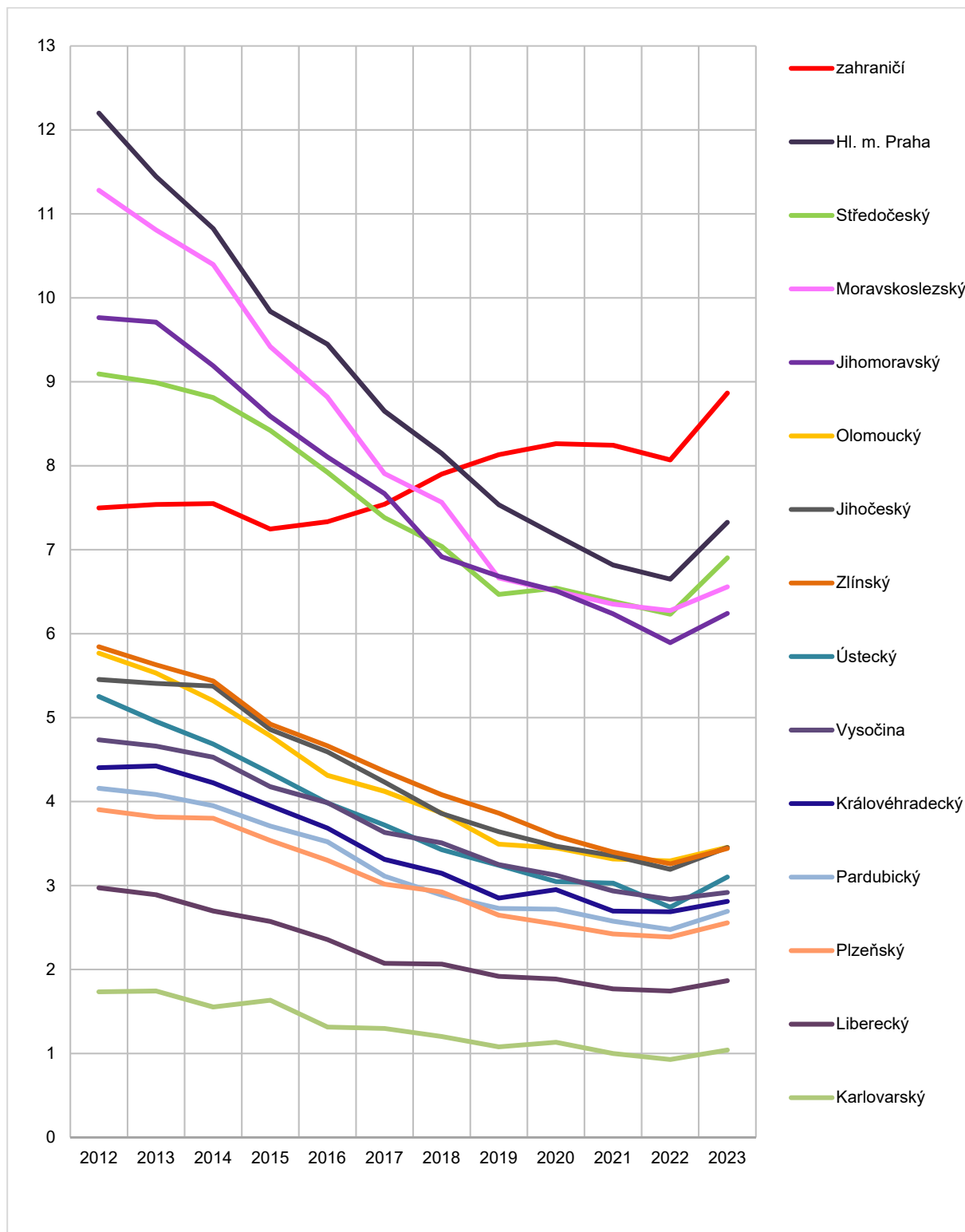

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 2.4 dále ukazuje vývoj počtu absolventů v jednotlivých krajích a v zahraničí od roku 2012, ve kterém počet absolventů vysokých škol v ČR dosáhl maxima a začal klesat (viz graf 2.1 výše).

Graf č. 2.4 Absolventi vysokých škol v Česku podle jejich trvalého bydliště (v tis.)

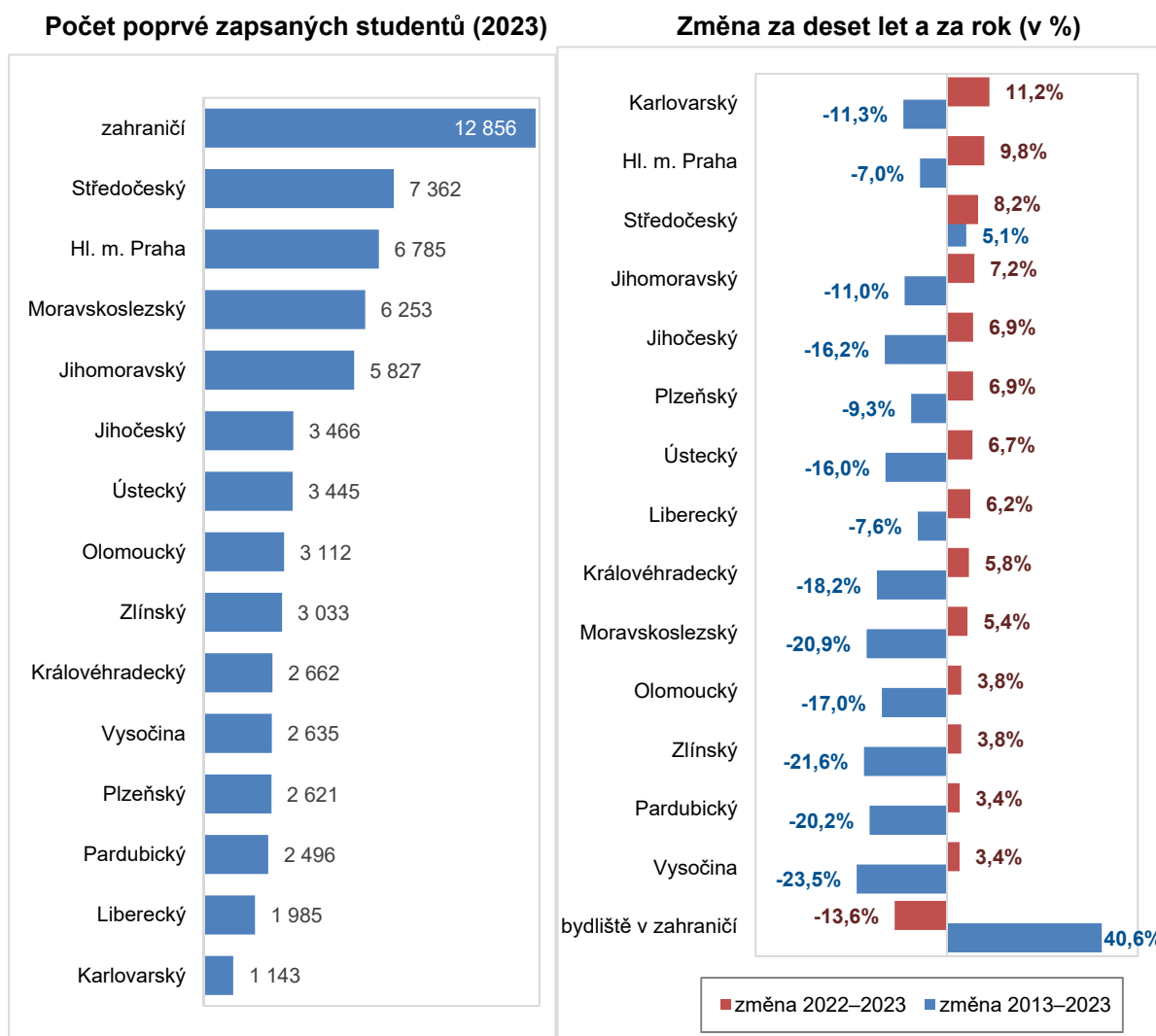

Zdroj dat: MŠMT

Při pohledu na počet **poprvé zapsaných studentů** do studia v českém vzdělávacím systému **dle kraje trvalého bydliště** v roce 2023 (viz graf č. 2.5) lze konstatovat, že i v tomto ukazateli stojí v popředí stejné čtyři kraje, a sice kraj Středočeský (7 362 poprvé zapsaných do studia), Praha (6 785), kraj Moravskoslezský (6 253) a Jihomoravský (5 827). Opět lze konstatovat, že ostatní kraje již zaznamenaly méně než 3 500 poprvé zapsaných, nejméně kraj Karlovarský (1 143) a Liberecký (1 985).

Co se týče změny **za uplynulých deset let**, poprvé zapsaných studentů s trvalým pobytem v krajích České republiky zpravidla ubylo, a sice o 7,0 % (trvalý pobyt v Praze) až 23,5 % (na Vysočině). Výjimku tvoří pouze Středočeský kraj - počet poprvé zapsaných studentů s trvalým pobytem v tomto kraji se za posledních deset let zvýšil o 5,1 %. Největší nárůst počtu poprvé zapsaných studentů **v posledním roce** zaznamenal kraj Karlovarský (o 11,2 %) a Praha (o 9,8 %), následuje kraj Středočeský (o 8,2 %). Odlišný vývoj než kraje ČR zaznamenal počet poprvé zapsaných do studia bydlících v zahraničí. Jejich počet se za 10 let zvýšil o dvě pětiny, za poslední rok ovšem poklesl o 13,6 %. Více viz graf č. 2.5.

Graf 2.5 Počet poprvé zapsaných do studia na vysoké škole v Česku dle trvalého bydliště

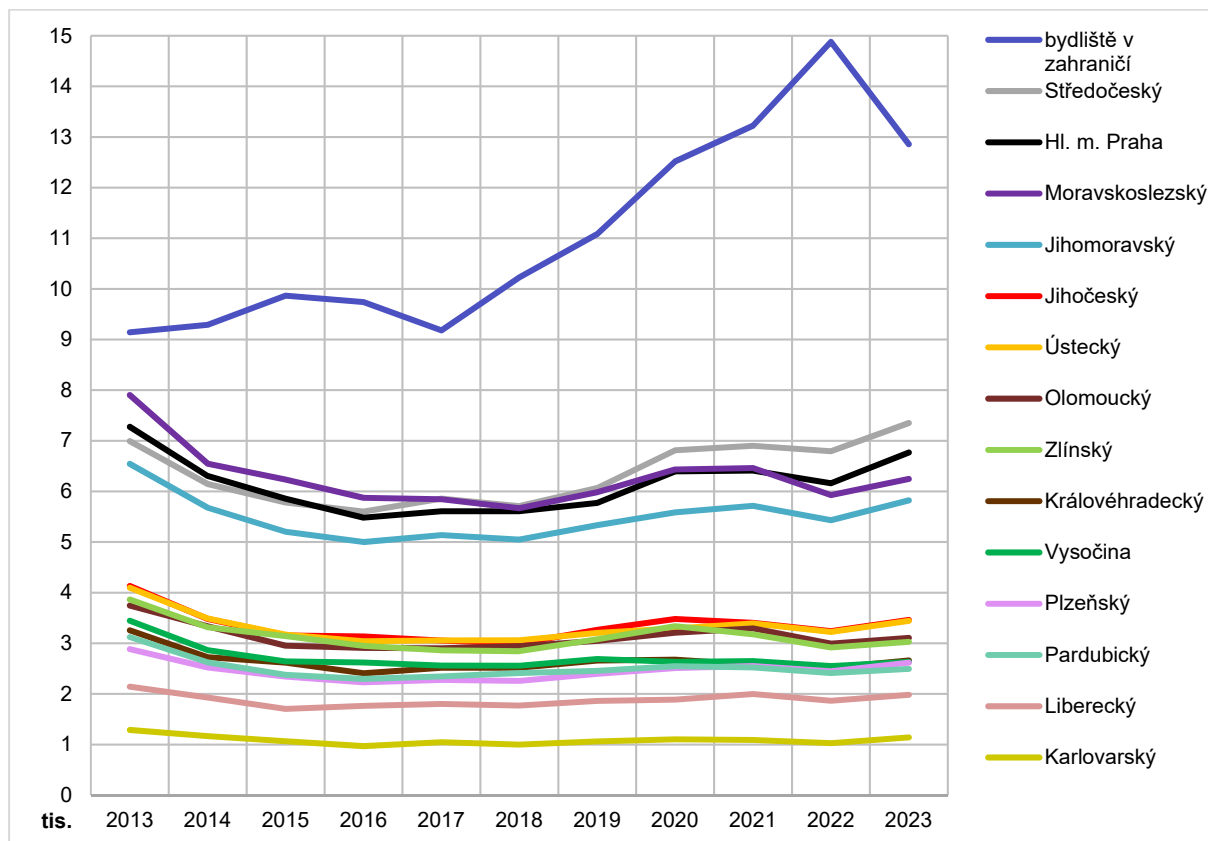
Zdroj dat: MŠMT

Podrobný vývoj počtu poprvé zapsaných do studia v krajích ČR a v zahraničí v posledních deseti letech ukazuje graf č. 2.6. Vidíme, že se zde oddělují od obecné vývojové tendence zejména studenti s bydlištěm v zahraničí. Jinak kraje vykazují podobné tendence, tj. v prvních dvou letech uplynulého desetiletí pokles počtu poprvé zapsaných do studia, v některých krajích setrvávající ještě do roku 2018. Ve většině krajů však již počet poprvé zapsaných do studia od roku 2016 stoupal, a to až ro roku 2021. Mezi rokem 2021 a 2022 došlo k mírnému poklesu počtu poprvé zapsaných. V posledním roce (2023) se však situace v řadě krajů víceméně vyrovnala té v roce 2021, v Praze a ve Středočeském kraji byla hodnota z roku 2021 dokonce o 6,7 %, resp. 5,9 % převýšena.

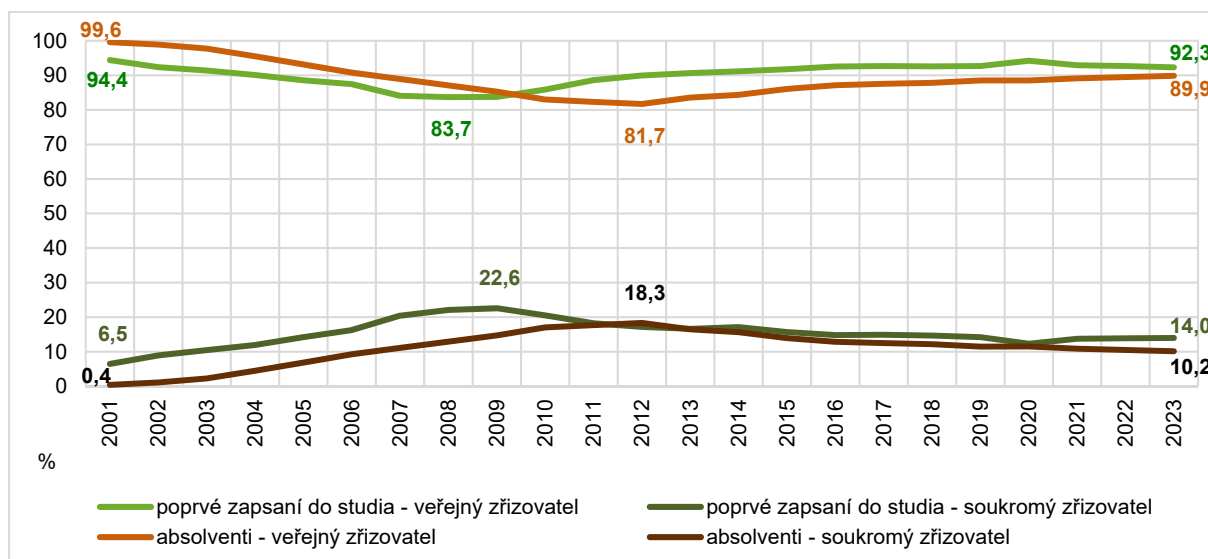
Graf 2.6 Poprvé zapsaní do studia na VŠ v Česku podle jejich trvalého bydliště (v tis.)

Zdroj dat: MŠMT

Graf 2.7 ukazuje, že se od roku 2012 do roku 2023 postupně zvyšoval podíl absolventů škol veřejného zřizovatele na úkor zřizovatele soukromého. Pokud se jedná o poprvé zapsané studenty, podíl poprvé zapsaných do škol veřejného zřizovatele se od roku 2008 do roku 2017 zvyšoval a podíl poprvé zapsaných do škol soukromého zřizovatele naopak snižoval. Poté se podíl poprvé zapsaných do veřejných a soukromých škol víceméně ustálil, s mírnou odchylkou v roce 2020, kdy získaly v porovnání s jinými roky o něco větší převahu studenti zapsaní do škol veřejného zřizovatele.

Graf 2.7 Podíl poprvé zapsaných studentů, resp. absolventů zapsaných ve školách veřejného a soukromého zřizovatele ze všech poprvé zapsaných studentů, resp. absolventů

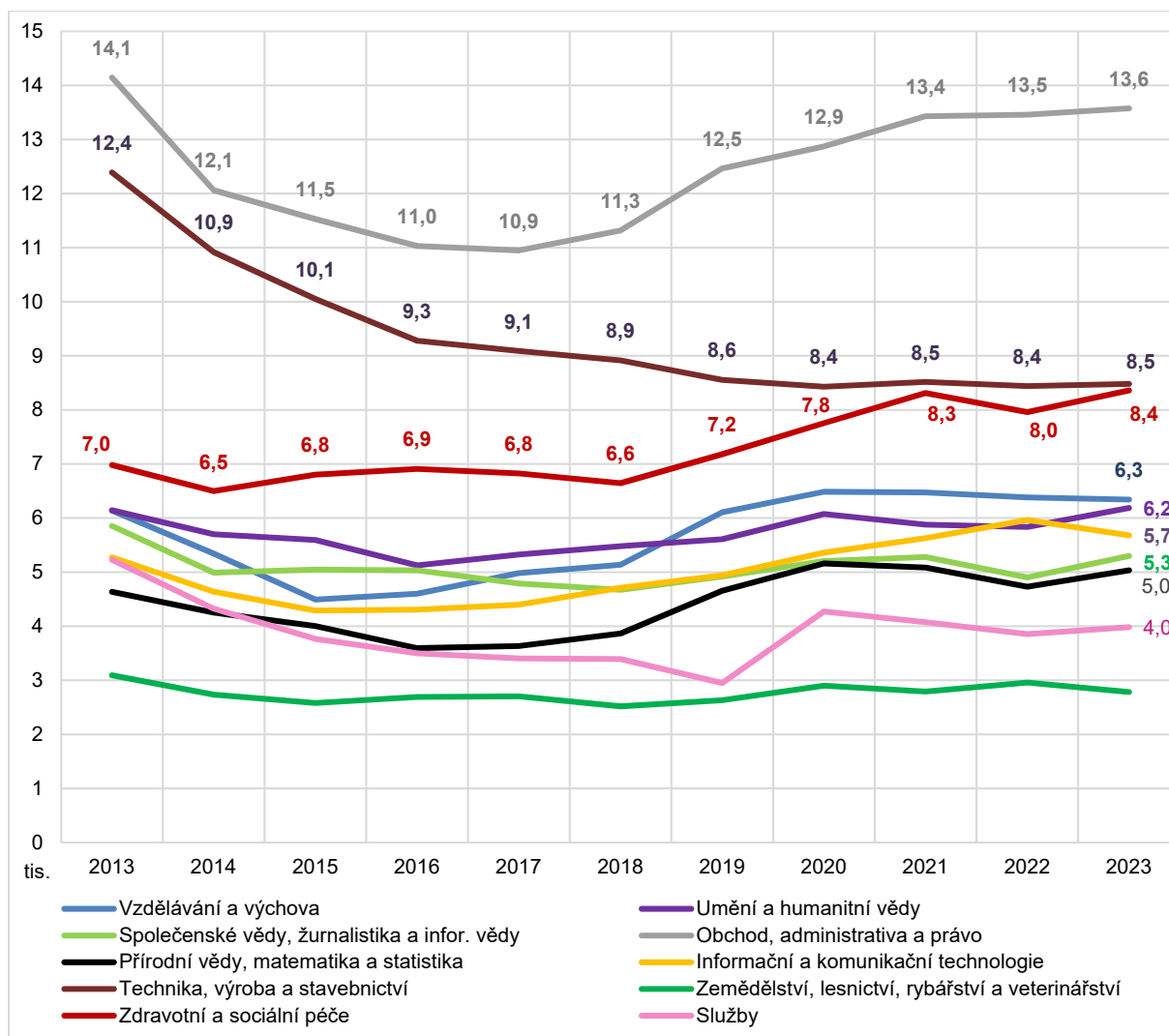

Zdroj dat: MŠMT

2.2 Vývoj počtu poprvé zapsaných studentů dle skupin oborů

V kapitole zaměřené na studenty jsme také ukázali vývoj počtu studentů **jednotlivých skupin oborů vzdělávání** celkem a studentů českého státního občanství od roku 2001. To lze srovnat s vývojem počtu poprvé zapsaných studentů do jednotlivých skupin oborů českého vzdělávacího systému, který lépe reflektuje aktuální zájem o dané obory, viz graf č. 2.8.

Graf 2.8 Poprvé zapsaní studenti na vysokých školách do studia v českém vzdělávacím systému v jednotlivých skupinách oborů vzdělávání (v tis.)

Zdroj dat: MŠMT

Jedinou skupinou oborů, ve které za posledních pět let došlo k úbytku počtu poprvé zapsaných do studia, je skupina **Technika, výroba a stavebnictví**. I v té se však od roku 2020 počet poprvé zapsaných ustálil a kolísá mezi 8,4 a 8,5 tisíci.

Nejvyšší relativní nárůst počtu poprvé zapsaných zaznamenala v posledních pěti letech skupina oborů **Přírodních věd, matematiky a statistiky**, a sice o 30,3 %, více než pětina byl též v oblasti **Zdravotní a sociální péče** (25,8 %) a **Vzdělávání** (23,4 %). Přitom v oblasti přírodních věd, matematiky a statistiky a zdravotnictví došlo v předcházejícím roce, tj. 2022, k meziročnímu poklesu počtu poprvé zapsaných studentů, který byl v roce 2023 zhruba vyrovnán s rokem 2021. Co se týče oblasti vzdělávání, v té počet poprvé zapsaných studentů vzrostl od roku 2015 do roku 2020 ze 4 493 poprvé zapsaných studentů na 6 486, tedy o 44,4 %, což je nejvíce ze všech skupin oborů. V posledních třech letech jich však postupně mírně ubývá.

Kromě oblasti vzdělávání došlo v roce 2023 k úbytku počtu poprvé zapsaných studentů v posledním roce také v oblasti **informačních a komunikačních technologií** (o 4,8 %), a to poprvé od roku 2015. Ubylo též poprvé zapsaných v oblasti **zemědělství, lesnictví, rybnářství a veterinářství**, nicméně počet poprvé zapsaných do této skupiny oborů od roku 2020 kolísá mezi 2,8 a 3,0 tisíci. V ostatních skupinách oborů došlo k nárůstu počtu poprvé zapsaných studentů.

Lze si také všimnout, že v posledních čtyřech letech je téměř totožný počet poprvé zapsaných do skupin oborů **přírodních věd, matematiky a statistiky**, jako do **společenských věd, žurnalistiky a informačních věd**. V roce 2013 přitom bylo poprvé zapsaných do společenskovedních oborů o 26,3 % vyšší než do přírodovědných a matematických oborů.

Srovnejme nyní vývoj počtu **poprvé zapsaných studentů mužů a studentek žen** do studia v českém vzdělávacím systému v jednotlivých skupinách oborů vzdělávání. Jak ukazuje graf č. 2.9, v počtu **poprvé zapsaných mužů** dominují tři skupiny oborů, a sice **Technika, výroba a stavebnictví** (v roce 2023 bylo poprvé zapsaných 6 413 studentů), **Obchod, administrativa a právo** (6 166) a **Informační a komunikační technologie** (4 710).

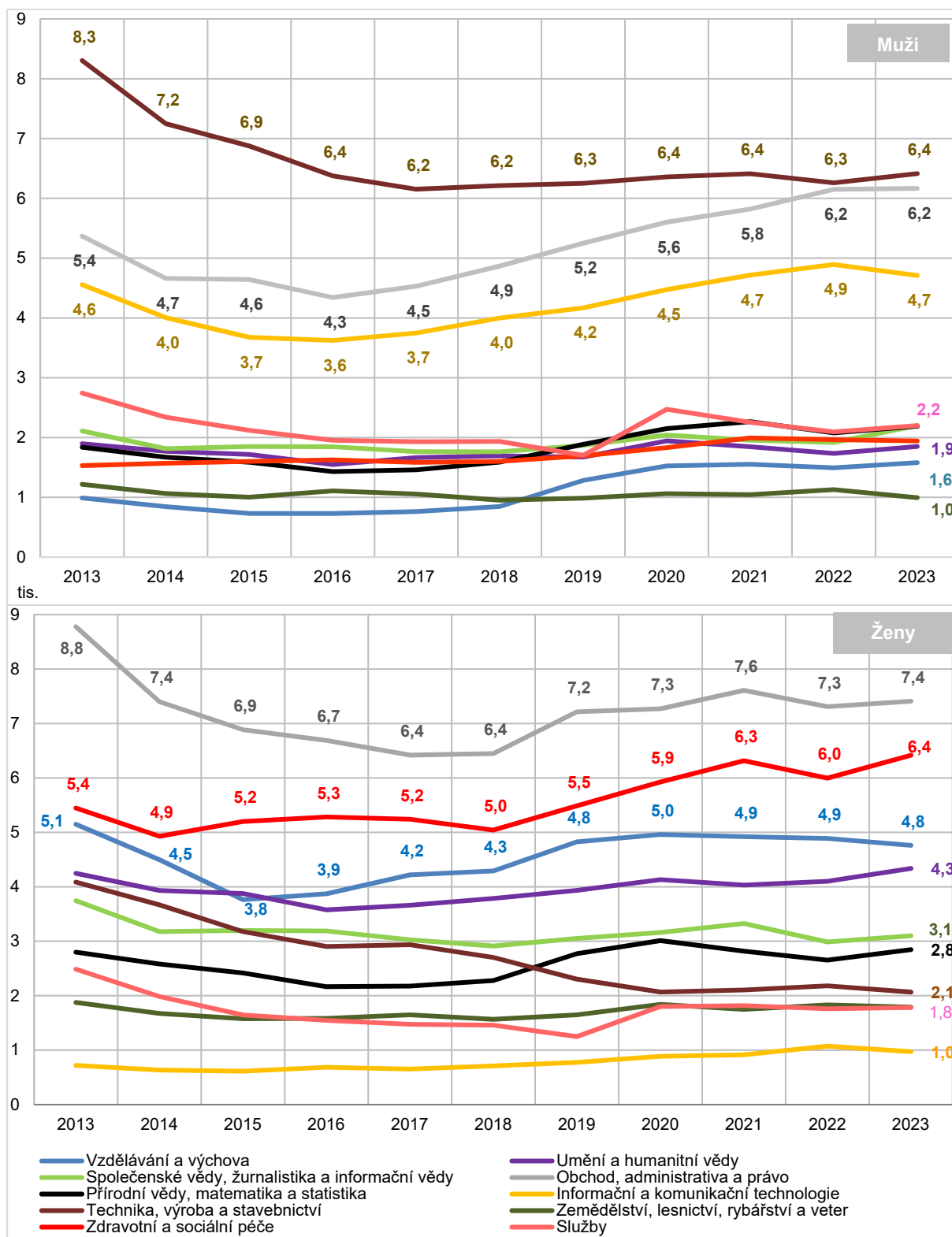
Přitom je zajímavý poměrně prudký nárůst poprvé zapsaných mužů do skupiny oborů Obchod, administrativa a právo mezi roky 2016 (4 342) a 2022 (6 150); v roce 2023 se zvýšil již jen o 16 studentů. Ještě v roce 2016 bylo poprvé zapsaných mužů do skupiny oborů Technika, výroba a stavebnictví o 46,8 % více než do skupiny oborů Obchod, administrativa a právo. Do roku 2022 však došlo téměř k vyrovnání tohoto počtu. Také je patrné, že propad počtu poprvé zapsaných mužů do skupiny oborů Technika, výroba a stavebnictví se v roce 2016 zastavil a dále již spíše kolísal (po mírném nárůstu mezi roky 2017 a 2021 se v roce 2022 mírně propadl, aby v roce 2023 znovu dosáhl hodnoty z roku 2021). Obdobně jako u skupiny oborů Obchod, administrativa a právo, i ve skupině oborů **Informačních a komunikačních technologií** počet poprvé zapsaných mužů z kraje posledního desetiletí klesal. Po roce 2016, kdy čítal 3 624, však nastal obrat a začal postupně stoupat až na 4 893 tisíce v roce 2022. V roce 2023 pak poklesl na 4 710 studentů.

Ostatní skupiny oborů již o značný počet poprvé zapsaných mužů oproti výše zmíněným zaostávají a v roce 2023 čítaly od 994 poprvé zapsaných mužů do skupiny oborů Zemědělství, lesnictví, rybnářství a veterinářství do 2 201 poprvé zapsaných mužů do skupiny oborů Služby. Zajímavý je však nárůst počtu poprvé zapsaných mužů do skupiny oborů **Vzdělávání a výchova** mezi roky 2016 a 2021. Jejich počet se v daném období více než zdvojnásobil (zvýšil se o 112,9 %). Poté v roce 2022 klesl o 3,7 %, v roce 2023 však narostl o 5,8 %, přestože se celkový počet poprvé zapsaných do vzdělávacích oborů snížil (viz výše). V relativním vyjádření se tak **v posledních pěti letech** počet mužů studujících vzdělávací obory zvýšil o 86,5 %, což je zdaleka nejvíce. Následují přírodní a matematické vědy (o 37,8 %), obory ze skupiny Obchod, administrativa a právo (o 26,6 %), společenské vědy (o 24,9 %) a zdravotnictví (o 21,3 %).

Poprvé zapsané ženy byly do jednotlivých skupin oborů vzdělávání rozmístěny mnohem rovnoměrněji než muži. I u nich stojí v popředí zájmu skupina oborů **Obchod, administrativa a právo** (7 410 poprvé zapsaných v roce 2023), následují však obory, o které typicky projevují zájem spíše ženy, a sice obory **zdravotnické** (6 416) a **vzdělávací** (4 762). Ještě v roce 2012 přitom čítaly zdravotnické a vzdělávací obory shodný počet poprvé zapsaných žen (5 556, resp. 5 555). Poté začalo poprvé zapsaných žen ve vzdělávacích oborech ubývat rychleji než v oborech zdravotnických a v roce 2015 čítaly zdravotnické obory 5 200 poprvé zapsaných žen a vzdělávací 3 763. Tento rozdíl se poté opět snižoval a v roce 2019 bylo již jen o 13,7 % více studentek ve zdravotnických než vzdělávacích oborech. Od roku 2020 se však začal počet poprvé zapsaných žen do vzdělávacích oborů nepatrně snižovat, zatímco počet poprvé zapsaných žen do zdravotnických oborů do roku 2023 dále rostl, pouze s výjimkou roku 2022, kdy zaznamenal dočasný propad. Zajímavý je také růst počtu poprvé zapsaných žen do skupiny oborů **Informačních a komunikačních technologií** mezi roky 2015 a 2022, kdy stoupl o 75,2 %. V roce 2023 se však oproti předešlému roku o 9,4 % snížil na 971 studentek. Po dvouletém propadu se naopak v roce 2023 zvýšil počet žen vzdělávajících se v **přírodovědných a**

matematických oborech, a sice o 7,3 % na 2 846. Meziročně se zvýšil též počet žen vzdělávajících se v uměleckých a humanitních oborech (o 5,8 %), společenských vědách (o 3,8 %) a nepatrně i v obchodních, právních a administrativních oborech (o 1,4 %) a v oborech z oblasti služeb (o 1,3 %). Více viz graf č. 2.9.

Graf 2.9 Vývoj počtu poprvé zapsaných mužů a žen do studia v českém vzdělávacím systému v dělení na skupiny oborů vzdělávání (v tis.)

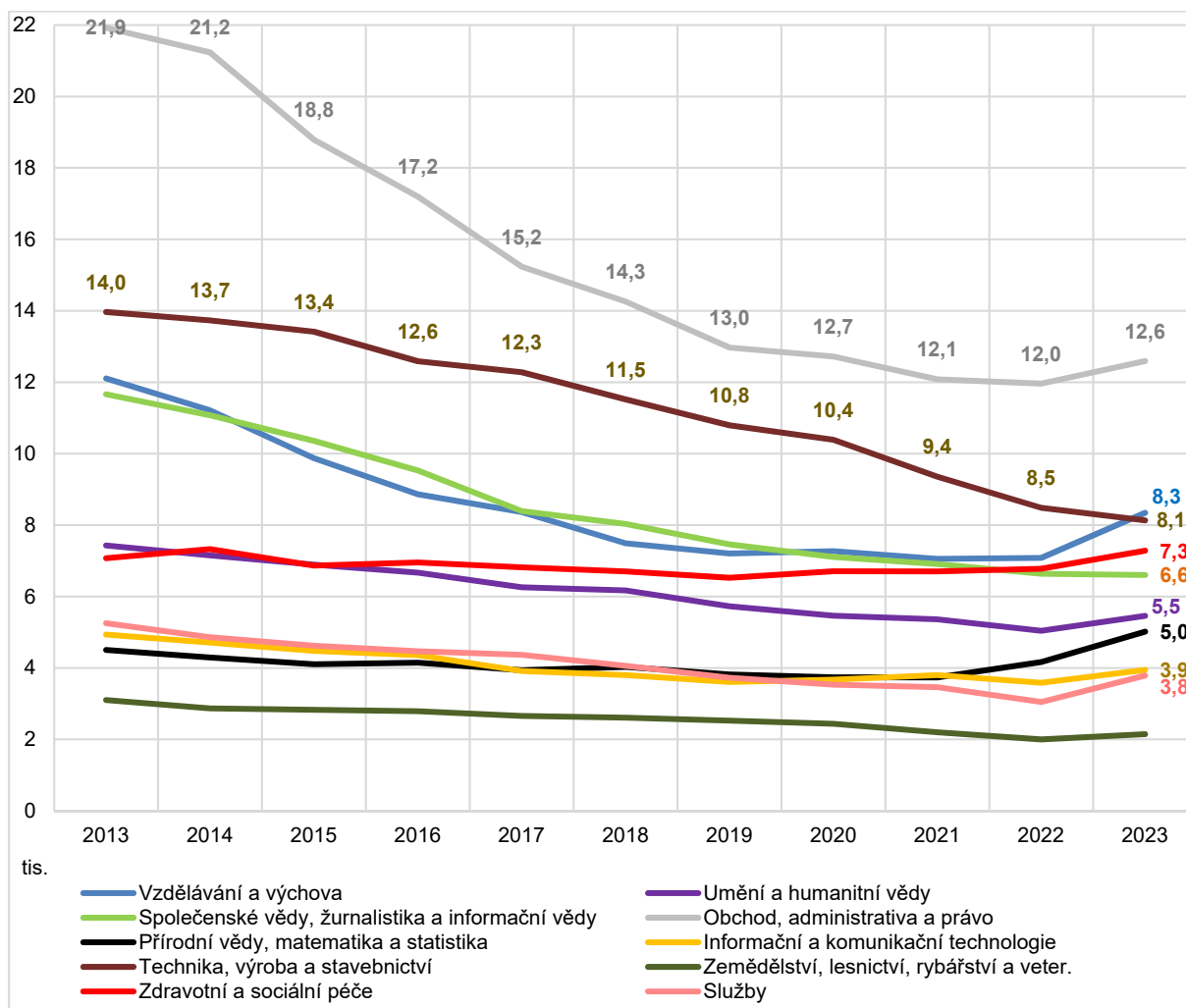
Zdroj dat: MŠMT

2.3 Vývoj počtu absolventů dle skupin oborů

Přejdeme nyní na **vývoj počtu (všech) absolventů**, který v porovnání s vývojem studentů a poprvé zapsaných lépe ukazuje, jací odborníci vysokoškoláci mohou přicházet na trh práce (mnozí se však jistě rozhodnou pokračovat ve studiu, zejména dosáhnou-li zatím pouze bakalářského vzdělání). Graf č. 2.10 ukazuje vývoj počtu absolventů v dělení na skupiny oborů vzdělávání v posledních deseti letech.

Graf 2.10 Absolventi vysokých škol v Česku jednotlivých skupin oborů vzdělávání (v tis.)

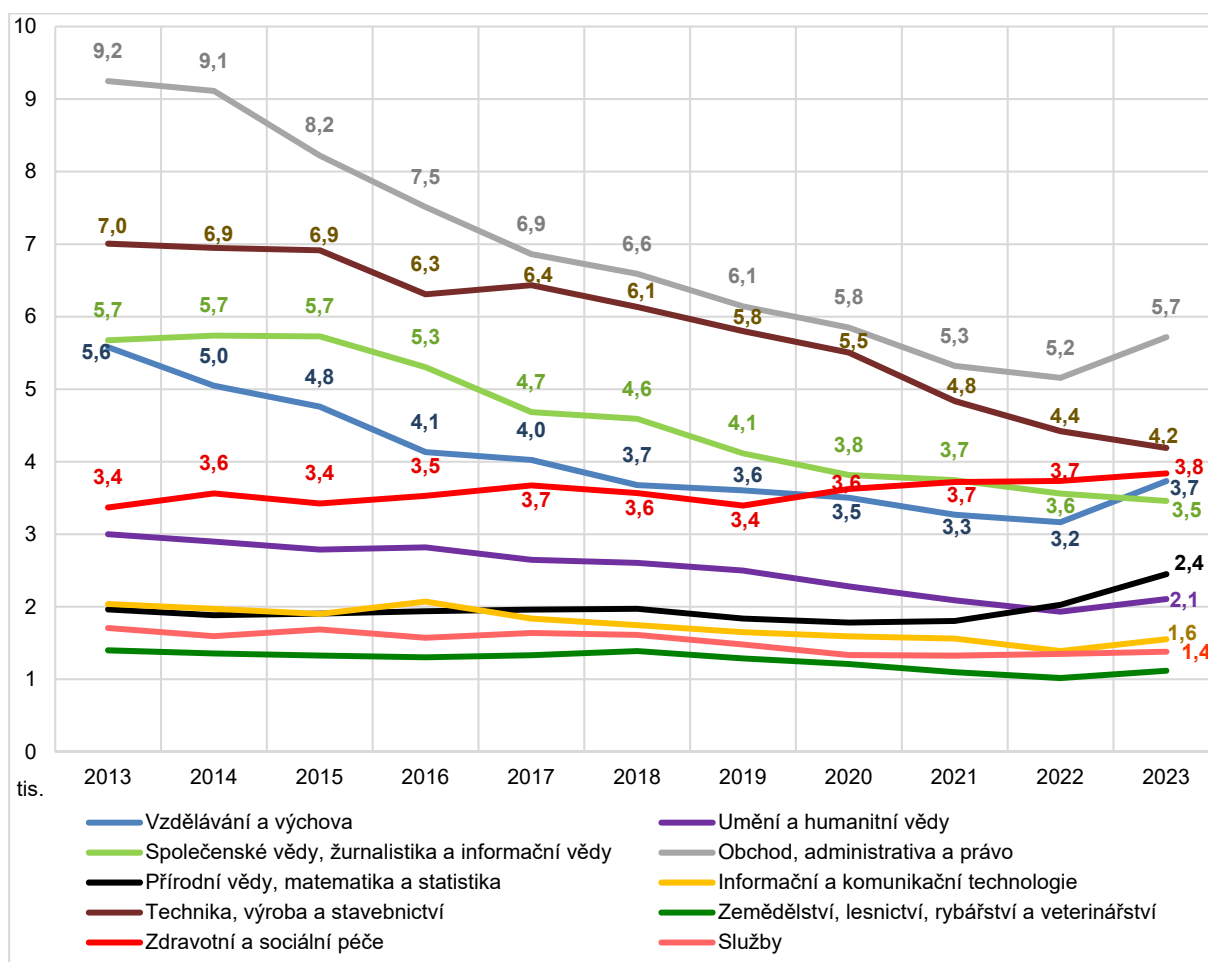

Zdroj dat: MŠMT

Z grafu je patrné, že mezi roky 2013 a 2022 klesal počet absolventů oborů ze skupin **Obchod, administrativa a právo** a **Technika, výroba a stavebnictví**, přesto se však tyto dvě skupiny oborů udržely na prvních dvou příčkách, tj. byly v tomto období těmi s nejvíce absolventy. Mezi rokem 2022 a 2023 po dlouhé době počet absolventů skupiny oborů Obchod, administrativa a právo vzrostl (na 12 592), zatímco počet absolventů skupiny oborů Technika, výroba a stavebnictví dále klesl na 8 131. Nepatrný pokles (o 33 absolventů) zaznamenala mezi roky 2022 a 2023 ještě skupina oborů společenskovedních, ostatní skupiny oborů zaznamenaly nárůst počtu absolventů. Meziročně poměrně výrazně vzrostl počet absolventů skupiny oborů Vzdělávání a výchova, která tak v roce 2023 poprvé od roku 2001 zaznamenala více absolventů (o 213) než technicko-výrobní obory, celkem 8 344 absolventů. Lze si zároveň všimnout, že skupina společenskovedních a vzdělávacích oborů zaznamenala v letech 2013 až 2021 podobný vývoj, jakož i počet absolventů. Od roku 2021 do roku 2023 se však počet absolventů vzdělávacích oborů zvýšil o 18,3 % na 8 344 absolventů, zatímco počet absolventů společenskovedních oborů o 4,4 % klesl na 6 603. Nejvýrazněji se však za poslední dva roky zvýšil počet absolventů přírodovědných a matematických oborů, a sice o 34,2 %.

Jak již bylo uvedené výše, řada absolventů zejména bakalářských programů může pokračovat ve studiu v magisterském studijním programu a na trh práce se mnohem častěji přechází po absolvování magisterských a doktorských studijních programů. Další graf proto ukazuje, jaký **počet absolventů magisterských a doktorských studijních programů** zaznamenala v uplynulých deseti letech ta která skupina oborů. Zde opomineme, že někteří studenti mohli absolvovat v jednom roce magisterský i doktorský studijní program – ti jsou nyní v grafu započtení dvakrát, ale po zaokrouhlení na tisíce absolventů by to nemělo být patrné či zkreslující.

Graf 2.11 Absolventi magisterských a doktorských studijních programů v Česku (v tis.)

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 2.11 ukazuje, že v tomto pohledu se snížil náskok v počtu absolventů skupiny oborů **Obchod, administrativa a právo**. Tato skupina oborů se nicméně udržela na první pozici jako ta s největším počtem absolventů magisterských a doktorských programů a od roku 2020 se rozdíl mezi touto skupinou oborů a skupinou oborů **Technika, výroba a stavebnictví**, která je druhou s nejvíce absolventy magisterského a doktorského studia, zvětšuje. Zejména je to patrné v posledním roce, kdy se počet absolventů skupiny oborů Obchod, administrativa a právo zvýšil, zatímco počet absolventů skupiny oborů Technika, výroba a stavebnictví dále klesal.

Také je patrné, že absolventi magisterského a doktorského studia **vzdělávacích oborů** skončili v roce 2023 v pomyslném žebříčku dle počtu absolventů až na čtvrtém místě a více absolventů magisterského a doktorského studia zaznamenala skupina oborů z oblasti **zdravotní a sociální péče a techniky, výroby a stavebnictví**. Také můžeme zaznamenat více absolventů magisterského a doktorského studia **přírodovědných a matematických oborů** než **uměleckých a humanitních** (v porovnání s pohledem na všechny absolventy, kde je tomu naopak).